

Crna Gora
VLADA CRNE GORE
Broj: 08-2049
Podgorica, 3. septembar 2015. godine

МИНИСТАРСТВО ЕКОНОМИЈЕ
ПОДГОРИЦА

Број	Прилог	Вриједност
17-108/30		

CRNA GORA
SKUPŠTINA CRNE GORE

PRIMLJENO:	17-1X 20 15 GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	00-72/15-35
VEZA:	921 XXV
SKRAĆENICA:	PODGORICA

PREDSJEDNIKU SKUPŠTINE CRNE GORE

Vlada Crne Gore, na sjednici od 27. avgusta 2015. godine, usvojila je **IZVJEŠTAJ O REALIZACIJI GODIŠNJEG AKCIONOG PLANA NACIONALNOG PROGRAMA ZAŠTITE POTROŠAČA (NPZP) 2012 - 2015, ZA PERIOD JUL 2014 – JUN 2015**, koji Vam u prilogu dostavljamo radi stavljanja u proceduru Skupštine Crne Gore.

Za predstavnika Vlade koji će učestvovati u radu Skupštine i njenih radnih tijela, prilikom razmatranja ovog izvještaja, određen je dr VLADIMIR KAVARIĆ, ministar ekonomije i mr JOVO RABRENOVIĆ, generalni direktor Direktorata za razvoj nacionalnog brenda i zaštitu potrošača.

PREDSJEDNIK
Milo Đukanović, s. r.

**Izveštaj o realizaciji godišnjeg Akcionog plana NPZP 2012-2015,
za period jul, 2014 –jun, 2015**

Uvod

Na prijedlog Ministarstva ekonomije, nadležnog za zaštitu potrošača, a na osnovu Zakona o zaštiti potrošača, Vlada Crne Gore donijela je trogodišnji Nacionalni program zaštite potrošača za period 2012 -2015, sa jednogodišnjim Akcionim planovima, u kojem su precizno definisane aktivnosti, kao i nosioci i rokovi za realizaciju planiranih aktivnosti.

U proteklom periodu važenja Nacionalnog programa zaštite potrošača donijeta su dva Izvještaja o realizaciji godišnjeg AP NPZP za period (jul 2012 - jun 2013. i jul 2013 - jun 2014. godinu.), prvi je usvojen na sjednici Vlade Crne Gore od 17.oktobra 2013.godine, a drugi 11. decembra 2014. godine.

Ovo je treći Izvještaj o realizaciji godišnjeg AP NPZP za period jul 2014 – jun 2015. godina, koji sadrži aktivnosti sektora nadležnih za zaštitu prava potrošača.

U izvještajnom periodu važenja Akcionog plana, zabilježene su sljedeće novine:

Na sjednici od 27. novembra 2014. godine Vlada Crne Gore utvrdila je Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti potrošača, koji je procesuiran na usvajanje Skupštini Crne Gore. Prijedlogom zakona izvršene su korekcije u Zakonu o zaštiti potrošača koji je usvojen u decembru 2013. godine, a kojim nije precizirano, kako se i na koji način, u kojoj veličini ističu obavještenja i cijene na znakovnom jeziku koji koriste slabovide osobe, kao i dio koji se odnosi na primijećeni nedostatak radnji nadzora i kaznenih mjera koje inspektori mogu prilikom kontrole trgovina da nalože, ili izreknu trgovcima.

Na osnovu obaveze proistekle iz Zakona o zaštiti potrošača Ministarstvo ekonomije je izradilo:

- Uredba o uslovima za ustupanje i obavljanje poslova utvrđenih nacionalnim programom zaštite potrošača i bližim kriterijumima, načinu i postupku finansiranja organizacija potrošača („Sl.list CG“, br. 40/2015)
- Prijedlog odluke o organima nadležnim za inspekcijski nadzor nad sprovođenjem zakona koji sadrže odredbe o zaštiti potrošača, donijet je na sjednici Vlade Crne Gore održanoj 16. jula 2015. godine.
- Pravilnik o proizvodima za koje se ne ističe cijena po jedinici mjere („Sl.list CG“, br. 41/14 i 14/15),
- Pravilnik o Arbitražnom odboru za vansudsko rješavanje sporova potrošača („Sl.list CG“, br. 14/15),

- Pravilnik o evidenciji organizacija potrošača („Sl. list CG“, br. 16/15),
- Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja registra tužbi za zaštitu kolektivnih interesa potrošača i registra odluka („Sl. list CG“, br. 16/15),
- Pravilnik o sadržaju evidencije o podacima iz nadzora i evidencije o žalbama potrošača i njihovom rješavanju ("Službeni list CG", broj 34/15),
- Pravilnik o sadržaju standardnog informacionog obrasca za ugovore o turističkim uslugama („Sl. list CG“, br. 30/15),
- Pravilnik o sadržaju standardnog obrasca za jednostrani raskid ugovora o turističkim uslugama („Sl. list CG“, br. 30/15).

Na osnovu Zakona o opštoj bezbjednosti proizvoda ("Službeni list CG", broj 45/14), donešeni su sljedeći podzakonski akti:

- Pravilnik o listi standarda iz oblasti opšte bezbjednosti proizvoda ("Službeni list CG", broj 32/15)
- Pravilnik o sadržaju obavještenja o opasnom proizvodu ("Službeni list CG", broj 32/15)

U pogledu ponovne revizije Zakona o zaštiti potrošača u potpunosti će se preuzeti Direktiva 2011/83/EU o pravima potrošača. Predmetni Prijedlog trenutno je u fazi nacrtu, a kroz TAIEX program ekspertske podrške angažovan je ekspert EU za potrošačko pravo koji je od 27 do 31 jul. boravio u Podgorici i sa domaćim ekspertima radio na prijedlogu izmjena zakona. Takođe, je sa ekspertom iz TAIEX programa uporedo rađeno i na Prijedlogu zakona o zabrani obmanjujućeg oglašavanja kod pružanja usluga i prodaje proizvoda.

Odlukom o uspostavljanju Savjeta za zaštitu potrošača („Sl. List CG“, br. 25/14), u junu 2014. godine, uspostavljen je Savjet za zaštitu potrošača.

Aktivnosti Savjeta fokusirane su da predlaže odgovarajuće mjere i aktivnosti, daje mišljenja o potrebi izmjena i dopuna postojećih i donošenje novih propisa u oblasti zaštite potrošača i razmatra nacrtu propisa koji se donose u ovoj oblasti, učestvuje u izradi Nacionalnog programa i saraduje u pripremi Akcionog plana, prati realizaciju i učestvuje u pripremi godišnjeg izvještaja o realizaciji Nacionalnog programa i predlaže određene mjere za: zaštitu zdravlja, bezbjednosti i ekonomskih interesa potrošača, unaprjeđenje pravne zaštite, unaprjeđenje informisanja i obrazovanja, kao i za podizanje svijesti o značaju zaštite potrošača.

Savjet je od uspostavljanja održao konstitutivnu i tri redovne sjednice.

Aktivnosti Savjeta bile su u prethodnom periodu usmjerene na podršku Ministarstvu ekonomije u pripremi trećeg Godišnjeg izvještaja o realizaciji Nacionalnog programa zaštite potrošača (2012-2015), za period jul 2014- jun 2015 i pripremi četvrtog Nacionalnog programa zaštite potrošača (2015-2018) i Akcionog plana za period jul 2015 - jun 2016.

Ministarstvo ekonomije kao koordinator Savjeta, kontinuirano je saradivalo sa članovima Savjeta, preko predsjednika i sekretara Savjeta, u cilju realizacije aktivnosti iz AP i utvrđenih zaključaka Savjeta i usmjeravalo način realizacije planiranih obaveza u cilju standardizacije određenih procedura u sprovođenju propisanih obaveza koje su u funkciji zaštite potrošača. Uz to, Ministarstvo je insistiralo na usaglašenom praćenju podataka i izvještavanju o preduzetim aktivnostima od strane nadležnih organa na području zaštite potrošača. Saradnja je ostvarivana i sa kontakt osobama iz određenih sektora koje nijesu neposredno predstavljene u Savjetu. Pored harmonizacije potrošačkog zakonodavstva iz svoje nadležnosti, Ministarstvo ekonomije je preko Savjeta, pratilo i harmonizaciju ostalih sektorskih propisa koji sadrže odredbe o zaštiti potrošača. U realizaciji planiranih aktivnosti, Ministarstvo ekonomije i Savjet imali su u fokusu i pitanja koja su na ovom području potencirana od strane Evropske Komisije.

U pogledu saradnje sa organizacijama potrošača Ministarstvo ekonomije, kao i drugi relevantni nosioci zaštite potrošača u Crnoj Gori, ostvaruju kontinuiranu saradnju sa dvije NVO za zaštitu potrošača "CEZAP" i "ECOM". Organizacije potrošača su članovi Savjeta za zaštitu potrošača pri Ministarstvu ekonomije. Takođe, NVO za zaštitu potrošača "CEZAP" i "ECOM" su i članovi Arbitražnog odbora za vansudsko rješavanje sporova. Ministarstvo ekonomije ostvaruje saradnju i sa ostalim organima i institucijama (npr. Upravom za inspekcijske poslove, Agencijom za elektronske komunikacije i dr.) koje u svojim aktivnostima imaju direktan ili indirektan uticaj na potrošačka prava u Crnoj Gori.

Ministarstvo ekonomije je u predmetnom periodu takođe, izradilo dva podzakonska akta i to: Uredbu o uslovima za ustupanje i obavljanje poslova utvrđenih nacionalnim programom zaštite potrošača i bližim kriterijumima, načinu i postupku finansiranja organizacija potrošača („Sl.list CG“, br. 40/2015) i Pravilnik o evidenciji organizacija potrošača („Sl.list CG“, br. 16/15). Uredbom su uspostavljeni kriterijumi po kojima organizacije potrošača upisane u evidenciju organizacija potrošača ili drugo pravno i fizičko lice, na osnovu javnog oglasa, mogu sprovođiti pojedine poslove utvrđene kroz različite segmente Nacionalnog programa zaštite potrošača, uz finansijsku podršku iz Budžeta Crne Gore. Dok je pravilnikom uređen postupak upisa i brisanja iz evidencije organizacija potrošača i saveza organizacija potrošača.

U pogledu samog Izvještaja o realizaciji godišnjeg AP NPZP za period jul 2014 – jun 2015. godinu informacije o sprovedenim aktivnostima razvrstane su kroz tri segmenta i to:

❖ I Ostvarivanje zaštite potrošača u skladu sa Zakonom o zaštiti potrošača i drugim zakonima koji sadrže odredbe o zaštiti potrošača i dalje unaprijeđivanje pravnog sistema zaštite potrošača, u okviru koga su aktivnosti nadležnih organa i institucija u skladu sa Zakonom o zaštiti potrošača i kontinuirano unaprijeđivanje pravnog sistema zaštite potrošača, zajedno sa dinamikom ostvarivanja tih aktivnosti, razvrstane u sedam cjelina i to:

1. Zaštita potrošača u skladu sa ZZP i drugim zakonima koji sadrže odredbe o zaštiti potrošača;
2. Usaglašavanje zakonodavstva (donošenje novih i revizija postojećih propisa);
3. Unaprijeđenje institucionalnih uslova za uspostavljanje jedinstvenog sistema zaštite potrošača, na svim nivoima i jačanje saradnje između subjekata uključenih u sistem zaštite potrošača;
4. Koordinacija i saradnja sa nosiocima zaštite potrošača;
5. Jačanje kapaciteta resornog ministarstva za zaštitu potrošača;
6. Jačanje kapaciteta inspekcija nadležnih za zaštitu potrošača;
7. Dalja podrška vansudskom rješavanju sporova potrošača;
8. Saradnja i dalje unaprijeđivanje uslova za jačanje i efikasnije funkcionisanje organizacija za zaštitu potrošača (NVO).

❖ II Unaprijeđivanje zaštite potrošača u pojedinim oblastima i to:

1. Bezbjednost proizvoda;
2. Bezbjednost hrane;
3. Trgovina (i elektronska trgovina);
4. Turizam i ugostiteljstvo;
5. Javne usluge (zdravstvene usluge, energetika, telekomunikacione i poštanske usluge, komunalne usluge, stanovanje, zaštita prava putnika u prevozu);
6. Finansijske usluge (bankarske i druge finansijske usluge, usluge u osiguranju).

❖ III Obrazovanje i informisanje potrošača i to:

1. Obrazovanje potrošača;
2. Informisanje potrošača:

I OSTVARIVANJE ZAŠTITE POTROŠAČA U SKLADU SA ZAKONOM O ZAŠTITI POTROŠAČA (ZZP) I DRUGIM ZAKONIMA KOJI SADRŽE ODREDBE O ZAŠTITI POTROŠAČA I DALJE UNAPRIJEĐIVANJE PRAVNOG SISTEMA ZAŠTITE POTROŠAČA

1. Zaštita potrošača u skladu sa ZZP i drugim zakonima koji sadrže odredbe o zaštiti potrošača

1.1. Sprovođenje ZZP i drugih zakona koji sadrže odredbe o zaštiti potrošača

a) Nadzor nad sprovođenjem ZZP i drugih zakona koji sadrže odredbe o zaštiti potrošača (zaštita ekonomskih interesa potrošača)

Uprava za inspekcijske poslove preko nadležnih inspekcija je kontinuirano vršila nadzor nad sprovođenjem ZZP i drugih zakona koji sadrže odredbe o zaštiti potrošača (zaštita ekonomskih interesa potrošača) (više pod tačkom d)

b) Lista nadležnih organa za nadzor nad primjenom ZZP i drugih zakona koji sadrže odredbe o zaštiti potrošača (po Zakonu o zaštiti potrošača i drugim zakonima koji sadrže odredbe o zaštiti potrošača)

Uprava za inspekcijske poslove je pripremila i dostavila Ministarstvu ekonomije listu inspekcija u okviru Uprave, koje su nadležne za inspekcijski nadzor nad sprovođenjem Zakona o zaštiti potrošača i drugih zakona koji sadrže odredbe o zaštiti potrošača, koja je jedan od osnova za pripremu podzakonskog akta za sprovođenje navedenih zakona.

c) Utvrđivanje obrazaca za praćenje podataka iz nadzora nad primjenom ZZP i drugih zakona koji sadrže odredbe o zaštiti potrošača, uključujući i podatke iz nadzora po žalbama potrošača

Uprava za inspekcijske poslove je, u skladu sa Zakonom o zaštiti potrošača, pripremila radnu verziju Pravilnika o evidenciji podataka iz nadzora, primljenim žalbama potrošača i rješavanju žalbi sa obrascem, koja je dostavljena Ministarstvu ekonomije na dalju proceduru.

d) Izvještaj o podacima iz nadzora nad primjenom ZZP i drugih zakona koji sadrže odredbe o zaštiti potrošača, uključujući i podatke iz nadzora po žalbama potrošača

Podaci iz nadzora Uprave za inspekcijske poslove nad primjenom ZZP dati su u ovom izvještaju na odgovarajućim mjestima.

Tržišna inspekcija- Zakonom o zaštiti potrošača, koji je u primjeni od 23.07.2014 godine, uređena je zaštita prava potrošača pri kupovini i drugim oblicima prometa proizvoda na tržištu, a naročito zaštita ekonomskih interesa, pravna zaštita, informisanje i obrazovanje, udruživanje potrošača radi zaštite njihovih interesa i druga pitanja od značaja za zaštitu potrošača. Tržišna inspekcija je vršila nadzor u pogledu poštovanja

obaveza od strane trgovaca i davalaca usluga, propisanih Zakonom o zaštiti potrošača i drugim zakonima koji sadrže odredbe o zaštiti prava potrošača i to po planu i po žalbama potrošača, kao i po inicijativama drugih subjekata, koje su se odnosile na oblast zaštite potrošača. Tržišna inspekcija je u periodu jul 2014 – jun 2015 izvršila ukupno 9.809 inspekcijskih pregleda, 648 po inicijativama/prijavama.

Jul-decembar 2014:

Ukupan broj izvršenih inspekcijskih pregleda u ovoj oblasti je 5.564, od čega su 4.838 planirani, 416 po nalogima, 310 po inicijativama/prijavama. U izvršenim kontrolama utvrđeno je ukupno 3.507 nepravilnosti, koje se odnose na:

- cijene (1.001)
- neposjedovanje evidencije prigovora potrošača (747)
- obavještenje o robi (573)
- neisticanje obavještenja o mjestu i načinu podnošenja prigovora (425)
- neizdavanje računa ili izdavanje računa koji nijesu propisane sadržine (282)
- posebne uslove prodaje (262)
- neobavješćavanje potrošača o načinu reklamacije (91)
- druge obaveze trgovca (28)
- posebne slučajeve označavanje robe (28)
- posebne prodajne pogodnosti (15)
- prigovor po osnovu reklamacije proizvoda ili cijene (12)
- zabranjeno ponašanja trgovca (8)
- javne usluge (7)
- prigovor po osnovu prava na garanciju (5)
- oblasti obavješćavanja - reklama koje dovode u zabludu (5)
- obmanjujuću poslovnu praksu (4)
- dokumentaciju koja prati proizvod (3)
- označavanje robe sa nedostatkom i robe koja nije za prodaju (3)
- saobraznost i garantni list (3)
- ponudu popravke ili održavanja proizvoda (2)
- istekli rok upotrebe (2)
- dostupnost rezervnih djelova i servisa (1)

Za utvrđene nepravilnosti u oblasti zaštite potrošača, inspektori su izrekli 1.320 mjera ukazivanja (za 1.598 nepravilnosti) i donijeli 1.909 rješenja. Za počinjene prekršaje izdato je 2.007 prekršajnih naloga (pravnom i odgovornom licu u pravnom licu) u iznosu od 717.930,00 €, dok je zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka bilo 41.

Januar-jun 2015:

Ukupan broj izvršenih inspekcijskih pregleda u ovoj oblasti je 4.245, od čega su 3.402 planirani, 505 po nalogima, 338 po inicijativama/prijavama. U izvršenim kontrolama utvrđeno je ukupno 1.971 nepravilnost, koje se odnose na:

- cijene (564)
- neposjedovanje evidencije prigovora potrošača (444)
- neisticanje obavještenja o mjestu i načinu podnošenja prigovora (306)
- obavještenje o robi (274)
- neizdavanje računa ili izdavanje računa koji nijesu propisane sadržine (129)
- posebne uslove prodaje (141)
- prigovor po osnovu reklamacije proizvoda ili cijene (17)
- javne usluge (16)
- dokumentaciju koja prati robu (12)
- posebne prodajne pogodnosti (9)
- obmanjujuća poslovna praksa (9)
- zloupotrebu izraza garancije (8)
- saobraznost i garantni list (7)
- prigovor po osnovu prava na garanciju (5)
- druge obaveze trgovca (4)
- ponudu popravke ili održavanje proizvoda (3)
- označavanje upotrebljivane, popravljane i robe sa nedostatkom (2)
- distanciona prodaja(2)
- agresivna poslovna praksa (1)
- jednostrani raskid ugovora (1)
- oglašavanje proizvoda (1)
- istekli rok upotrebe (1)
- ostalo (15)

Za utvrđene nepravilnosti u oblasti zaštite potrošača, kojih je bilo ukupno 1.971, inspektori su izrekli 659 mjera ukazivanja (za 774 nepravilnosti) i donijeli 1.197 rješenja. Za počinjene prekršaje izdato je 1.267 prekršajnih naloga (pravnom i odgovornom licu u pravnom licu) u iznosu od 390.000,00 €, dok je zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka bilo 21.

Zdravstveno – sanitarna inspekcija

Pored inspekcijskog nadzora nad primjenom Zakona o zaštiti potrošača, zdravstveni i sanitarni inspektori vršili su nadzor i nad primjenom drugih zakona i propisa koji sadrže odredbe koje se odnose na zaštitu potrošača.

Zdravstveno-sanitarna inspekcija je u periodu jul 2014 - jun 2015 izvršila ukupno 11.552 inspekcijskih pregleda.

Jul-decembar 2014:

Ukupan broj izvršenih inspekcijskih pregleda u ovoj oblasti je 6.340 u kojima je utvrđeno 1.791 nepravilnosti. Subjektima nadzora je ukazivano da otklone utvrđene nepravilnosti u određenom roku i donijeto je 554 rješenja. Zbog utvrđenih nepravilnosti izdato je 1.329 prekršajnih naloga (kojima su izrečene novčane kazne u iznosu 378.000,00€), podnijeto je 15 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, kao i dvije krivične prijave.

Januar-jun 2015:

U navedenom periodu izvršeno je ukupno 5.212 inspekcijskih pregleda u kojima je utvrđeno 1.488 nepravilnosti. Subjektima nadzora je ukazivano da otklone utvrđene nepravilnosti u određenom roku i donijeto je 505 rješenja. Zbog utvrđenih nepravilnosti izdat je 881 prekršajni nalog (kojima su izrečene novčane kazne u iznosu 242.240,00€), podnijeta su 32 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

1.2. Evidentiranje i praćenje žalbi i tužbi potrošača od strane nadležnih organa i tijela u različitim oblastima

a) Održavanje i promovisanje Centralnog informacionog sistema za evidentiranje i praćenje žalbi potrošača u različitim oblastima (CISZP) i povećanje broja korisnika relevantnih za ovu oblast

U Upravi za inspekcijske poslove - Odsjek za Tržišnu inspekciju 13.09.2013.godine uspostavljen je Centralni informacioni sistem za praćenje žalbi potrošača www.potrosac.me (u daljem tekstu: CISZP), koji sadrži tri glavna funkcionalna zahtjeva:

- sistem za upravljanje žalbama i pitanjima potrošača
- registar opasnih proizvoda sa sistemom za razmjenu informacija i
- internet stranicu preko koje se plasiraju informacije relevantne za potrošače.

CISZP omogućava građanima da na što lakši i efikasniji način zaštite svoja potrošačka prava, kao i da se informišu o opasnim proizvodima nađenim na tržištu Crne Gore. Tržišna inspekcija, kao Kontaktna tačka u CISZP, u dijelu koji je namijenjen zaštiti potrošača, vrši unos žalbi i pitanja potrošača i zadužuje organe nadležne za rješavanje po istim. (Više informacija o CISZP su date i u okviru tačke II-1.2. Razvoj sistema razmjene podataka o opasnim proizvodima na nivou CG).

b) Evidencija i praćenje žalbi potrošača, izvještaj o postupanju po žalbama potrošača (kao u tački 1.1)

Tržišna inspekcija je u periodu jul 2014 - jun 2015 ukupno primila 1.343 žalbe potrošača, od čega je preko CISZP bilo 103, a neposredno 1.240.

Jul-decembar 2014:

U navedenom periodu Tržišna inspekcija je primila ukupno 740 inicijativa (prijava, žalbi, zahtjeva), od čega preko CISZP 34, a neposredno 706. Od ukupnog broja navedenih primljenih žalbi potrošača u nadležnosti ove inspekcije bilo je 30 žalbi (i jedno dostavljeno pitanje), dok je jedna žalba bila u nadležnosti Turističke inspekcije, dvije u nadležnosti Inspekcije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost i jedna u nadležnosti Ministarstva saobraćaja i pomorstva (željeznički sektor).

Januar-jun 2015:

U navedenom periodu Tržišna inspekcija je primila ukupno 603 inicijative (prijava, žalbi, zahtjeva), od čega preko CISZP 69, a neposredno 534. Od ukupnog broja navedenih primljenih žalbi potrošača u nadležnosti ove inspekcije bilo je 20 žalbi, dok je 49 žalbi bilo u nadležnosti Inspekcije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost (koje su se uglavnom odnosile na reklamaciju proizvoda iz nadležnosti ove inspekcije- mobilni telefoni, tablet uređaji itd.).

Pored postupanja po žalbama primljenih preko CISZP, Tržišna inspekcija je postupala i po prijavama/inicijativama potrošača koje je neposredno primila, a kojih je u periodu jul 2014 – jun 2015 ukupno bilo 1.240.

Jul-decembar 2014:

U izvještajnom periodu Tržišna inspekcija je primila ukupno 706 inicijativa (prijava, žalbi, zahtjeva), od čega je 310 žalbi potrošača, 11 prijava su podnijeli privredni subjekti, 14 prijava je podnijeto od strane organa/institucija, a ostalih inicijativa je bilo 371 (prijave građana koji nemaju status potrošača).

U 310 primljenih žalbi potrošača, prijavljeno je 315 nepravilnosti koje se odnose na:

- nedostatak na robi (99)
- nedostatak kod cijene (80)
- nedostatak kod usluge (68)
- prigovor za ostvarivanje prava iz garancije (30)
- ostalo (potrošaču nije omogućena kupovina proizvoda u tačnoj mjeri i količini, nije mu omogućena kupovina proizvoda po objavljenim uslovima prodaje, nijesu obezbijeđeni tačni podaci o proizvodu, obustavljeno mu je pružanje javne usluge isključenjem sa distributivne mreže u toku postupka u kojem se račun osporava, nije mu predata dokumentaciju koja prati robu u prometu, nije mu isporučena plaćena roba, uslovljavanje potrošača prilikom kupovine proizvoda, nevraćanje kusura u apoenima manjim od 5 centi i naplaćivanje kesa za nošenje sa logotipom firme i dr.) (38)

Po ostalim inicijativama (396) prijavljeno je 400 nepravilnosti koje su se odnosile na:

- nelegalan rad (174)
- neizdavanje računa o kupovini proizvoda (108)
- neisticanje cijena i obmanjujuće oglašavanje (24)
- neisticanje obavještenja o robi (10)
- ostalo (promet robe bez dokaza o porijeklu, neisticanje firme na prodajnom objektu, nepoštovanje radnog vremena, prodaja robe na trotoaru van objekta, zabranjena ponašanja trgovca–nepoštena poslovna praksa, neoznačavanje polovne robe u prometu i dr.) (84)

Od ukupno 706 primljenih inicijativa, Tržišna inspekcija je postupila po 633 inicijative koje su riješene na sljedeći način: zamjena robe za novu je izvršena u 15 slučajeva, otklanjanje nedostatka na robi u 4 slučaja, povraćaj novca u 11 slučajeva, smanjenje cijene u tri slučaja, a u 150 slučajeva inicijative su riješene na drugi način (potrošaču omogućena kupovina proizvoda u tačnoj mjeri i količini, potrošaču omogućena kupovina proizvoda po objavljenim uslovima prodaje, potrošaču su obezbijeđeni tačni podaci o proizvodu, potrošaču je omogućeno pružanje javne usluge uključenjem na distributivnu mrežu u toku postupka u kojem se račun osporava, potrošaču je predata dokumentacija koja prati robu u prometu, potrošaču je isporučena plaćena roba, potrošaču je vraćen kusur u apoenima manjim od 5 centi, itd). U 28 slučajeva inicijativa je djelimično prihvaćena, u 23 slučaja inspektori su uputili potrošača da svoje pravo zaštite pred Arbitražnim odborom ili u redovnom sudskom postupku, dok su u 338 slučajeva inspektori prijave odbili kao neosnovane, a u 61 slučaju inspektori su dali savjet. Ostale inicijative su prosljeđene drugom nadležnom organu na postupanje (56), dok je potrošač odustao od podnesene prijave (17). Pored navedenog inspektori su za utvrđene nepravilnosti preduzeli i sljedeće upravne mjere: u 104 slučaja rješenjem je naloženo otklanjanje nepravilnosti i u 107 slučajeva izrečena je mjera ukazivanja po kojima su subjekti nadzora postupili. Za utvrđene prekršaje inspektori su izdali 90 prekršajnih naloga (pravnom i odgovornom licu u pravnom licu) i podnijeli 18 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

Januar-jun 2015:

U izvještajnom periodu Tržišna inspekcija je primila ukupno 534 inicijativa (prijava, žalbi, zahtjeva), od čega su 338 žalbe potrošača, pet prijava su podnijeli privredni subjekti, 11 prijava je podnijeto od strane organa i institucija, a ostalih inicijativa je bilo 180 (prijave građana koji nemaju status potrošača).

U 338 žalbi potrošača, potrošači su prijavili 345 nepravilnosti koje se odnose na:

- nedostatak na robi (118)
- nedostatak kod cijene (92)
- prigovor za ostvarivanje prava iz garancije (32)
- nedostatak kod usluge (44)
- ostalo (59)

Po ostalim inicijativama kojih je bilo 196, prijavljeno je 200 nepravilnosti koje se odnose na:

- neizdavanje računa (76)
- nelegalan rad (56)
- neisticanje cijena i obmanjujuće oglašavanje (19)
- neisticanje obavještenja o robi (3)
- ostalo (promet robe bez dokaza o porijeklu, nepoštovanje radnog vremena, prodaja robe na trotoaru van objekta, neoznačavanje polovne robe u prometu i dr.) (46)

Od ukupno 534 primljenih inicijativa, Tržišna inspekcija je postupila po 504 inicijative koje su riješene na sljedeći način: zamjena robe za novu je izvršena u 13 slučajeva, otklanjanje nedostatka na robi u sedam slučajeva, povraćaj novca u 13 slučajeva, a u 119 slučajeva inicijative su riješene na drugi način (potrošaču omogućena: kupovina proizvoda u tačnoj mjeri i količini, kupovina proizvoda po objavljenim uslovima prodaje, tačni podaci o proizvodu, pružanje javne usluge uključenjem na distributivnu mrežu u toku postupka u kojemu se račun osporava, dokumentacija koja prati robu u prometu, itd.). U 14 slučajeva inicijativa je djelimično prihvaćena, u 18 slučajeva inspektori su uputili potrošača da svoje pravo zaštiti pred Arbitražnim odborom ili u redovnom sudskom postupku, dok su u 286 slučajeva inspektori prijave odbili kao neosnovane, a u 34 slučaja inspektori su dali savjete. Ostale inicijative su prosljeđene drugom nadležnom organu na postupanje (17), dok je potrošač odustao od podnesene prijave (13). Pored navedenog inspektori su za utvrđene nepravilnosti preduzeli i sljedeće upravne mjere: u 76 slučajeva rješenjem je naloženo otklanjanje nepravilnosti i u 90 slučajeva izrečena je mjera ukazivanja po kojima su subjekti nadzora postupili. Inspektori su izrekli 64 prekršajna naloga (pravnom i odgovornom licu u pravnom licu) i podnijeli 16 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

Zdravstveno-sanitarna inspekcija je u periodu jul 2014 – jun 2015 postupala po ukupno 380 prijava podnijetih od strane potrošača, privrednih subjekata i drugih institucija.

Jul-decembar 2014:

U izvještajnom periodu ova inspekcija je postupala po 145 prijava podnijetih od strane potrošača, privrednih subjekata i drugih institucija. Prilikom nadzora, postupajući po prijavama, u 54 slučaja su utvrđene nepravilnosti za čije otklanjanje su preduzete propisane mjere, dok u 83 slučaja nijesu utvrđene nepravilnosti. Šest prijava je u radu, jedna prijava je prosljeđena drugom organu, a u jednom slučaju je prijava odbijena zbog nenadležnosti.

Januar-jun 2015:

U navedenom periodu postupano je po 235 prijava potrošača, privrednih subjekata i drugih institucija. Prilikom nadzora, postupajući po prijavama, u 58 slučajeva su utvrđene nepravilnosti za čije otklanjanje su preduzete propisane mjere, dok su u 153

slučaja prijave bile neosnovane. Postupanje po 12 prijava je u toku, a devet prijava nije sadržalo tačne adrese o subjektima nadzora tako da isti nijesu bili pronađeni od strane inspektora na datim adresama. Dvije prijave su proslijeđene drugim organima, dok je u jednom slučaju potrošač odustao od prijave.

c) Evidencija i praćenje potrošačkih sporova u vansudskom postupku

Privredna komora Crne Gore, prepoznajući značaj zaštite potrošača, je shodno Zakonu o zaštiti potrošača obezbijedila administrativno-tehničke uslove za rad Odbora za vansudsko rješavanje potrošačkih sporova, u kome kao arbitri ravnopravno participiraju predstavnici privrednih društava i potrošača. Postupak pred Odborom može pokrenuti samo potrošač. Stranke u postupku pred Odborom za vansudsko rješavanje potrošačkih sporova su potrošač i trgovac. Potrošač, u smislu Zakona o zaštiti potrošača, je fizičko lice koje zaključuje pravni posao ili djeluje na tržištu u svrhe koje nisu namijenjene njegovom zanimanju ili poslovnoj djelatnosti. Trgovac, u smislu Zakona o zaštiti potrošača, je lice koje zaključuje pravni posao ili djeluje na tržištu u okviru svoje poslovne ili druge komercijalne djelatnosti.

U periodu od jula 2014. do juna 2015. godine, Odboru su podnesene četiri potrošačke tužbe. Jedna je odbačena kao neosnovana zbog nenadležnosti Odbora za vansudsko rješavanje potrošačkih sporova. Jedna tužba je povučena, a povodom dvije tužbe postignut je sporazum sa trgovcem – (u praksi se često dešava da prije sazivanja Vijeća i odlučivanja po tužbi, potrošač postigne sporazum sa trgovcem). Tužbe koje su podnijete Odboru odnosile su se na neispravnost kupljenih tehničkih uređaja i nepravilnosti u vezi sa cijenom.

d) Evidencija i praćenje potrošačkih sporova u sudskom postupku

U izvještajnom periodu nije bilo podnijetih tužbi iz oblasti zaštite potrošača.

2. Usaglašavanje zakonodavstva (donošenje novih i revizija postojećih propisa)

a) Usvajanje Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti potrošača (prenošenje nove Direktive o pravima potrošača – 2011/83/ EU)

Revizijom Zakona o zaštiti potrošača u potpunosti se preuzima Direktiva 2011/83/EU o pravima potrošača. Predmetni Prijedlog trenutno je u fazi finalizacije uz podršku TAEX-a, nakon čega će isti biti upućen na međuresorsko usaglašavanje.

b) Usvajanje Zakona o zabrani obmanjujućeg oglašavanja kod pružanja usluga i prodaje proizvoda

Prijedlog Zakona o zabrani obmanjujućeg oglašavanja trenutno je u fazi finalizacije uz podršku TAEX-a, predmetnim prijedlogom biće inkorporirana najbolja rješenja iz

prakse zemalja članica EU i iz prakse suda pravde. Nakon finalizacije isti će biti upućen na međuresorsko usaglašavanje.

c) Učešće u pripremi zakona i podzakonskih akata na području zaštite potrošača, uključujući zabranu prevarnog oglašavanja proizvoda i usluga, kao i paket anrađmane

Uprava za inspeksijske poslove je, u saradnji sa Ministarstvom ekonomije i Ministarstvom održivog razvoja i turizma, učestvovala u izradi podzakonskih akata za primjenu Zakona o zaštiti potrošača, kao i u pripremi nacrtu Zakona o izmjenama i dopunama zakona o turizmu (više u Poglavlju II tačka 4 – Turizam i ugostiteljstvo).

3. Unaprijeđenje institucionalnih uslova za uspostavljanje jedinstvenog sistema zaštite potrošača na svim nivoima i jačanje saradnje između subjekata uključenih u sistem zaštite potrošača

a) Dalje unaprijeđivanje informacionog sistema za praćenje predmeta pred Arbitražnim odborom

Na sajtu Privredne komore Crne Gore (www.privrednakomora.me), postoje informacije o radu Odbora za vansudsko rješavanje potrošačkih sporova. Takođe, na sajtu su postavljene informacije o načinu pokretanja postupka i obilježjima vansudskog rješavanja potrošačkih sporova. Na sajtu Komore nalazi se obrazac tužbe koja se podnosi Odboru, čime je potrošačima omogućeno da bez angažovanja stručnog lica (advokata) podnesu tužbu, a što je u skladu sa karakteristikama vansudskog rješavanja sporova – ekonomičnost, efikasnost i fleksibilnost. Dakle, potrošačima je omogućeno da u elektronskoj formi na obrascu koji se objavljuje na internet stranici Odbora, podnesu tužbu.

b) Dalje unaprijeđivanje informacionog sistema u pravosuđu (praćenje potrošačkih sporova kod sudova)

Razvoj i unaprijeđivanje sistema za praćenje potrošačkih sporova nije posebno sprovedjen obzirom da do sada nije bilo ovih postupaka pa samim tim ni povratnih informacija iz sudova šta bi trebalo dopuniti, preformulisati ili izmijeniti kroz sistem.

4. Koordinacija i saradnja sa nosiocima zaštite potrošača

a) Unaprijeđivanje rada Savijeta za zaštitu potrošača

Na osnovu Zakona o zaštiti potrošača („Sl.list CG“, br. 02/14), Odlukom o uspostavljanju Savjeta za zaštitu potrošača („Sl. List CG“, br. 25/14), u junu 2014, uspostavljen je Savjet za zaštitu potrošača. Članovi Savjeta se imenuju na period od

četiri godine iz reda predstavnika nosilaca zaštite potrošača i nezavisnih stručnjaka iz oblasti zaštite potrošača.

Savjet pored predstavnika Ministarstva ekonomije, čine i predstavnici: Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, Ministarstva prosvjete/Zavoda za školstvo, Ministarstva održivog razvoja i turizma, Ministarstva zdravlja, Ministarstva za informaciono društvo i telekomunikacije, Ministarstva unutrašnjih poslova, Ministarstva saobraćaja i pomorstva, Uprave za inspekcijske poslove, Ekonomskog fakulteta Podgorica, Fakulteta za poslovne studije "Montenegro Business School", Centralne banke Crne Gore, Privredne komore Crne Gore, Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost i nevladinie organizacije za zaštitu potrošača (CEZAP i ECOM).

Savjet je održao konstitutivnu i tri redovne sjednice. Trenutne aktivnosti su usmjerene na pripremu Godišnjeg izvještaja o realizaciji Nacionalnog programa zaštite potrošača (2012-2015), za period jul 2014- jun 2015 i pripremu četvrtog Nacionalnog programa zaštite potrošača (2015-2018) i Akcionog plana za period jul 2015- jun 2016.

b)Saradnja sa drugim nadležnim organima, institucijama, NVO za zaštitu potrošača i privredom u oblasti zaštite potrošača u dijelu razmjene informacija, edukacije, informisanja, podizanja svijesti o značaju zaštite potrošača itd.

Uprava za inspekcijske poslove kontinuirano ostvaruje saradnju sa drugim nadležnim organima, institucijama, NVO za zaštitu potrošača i privrednim subjektima u oblasti zaštite potrošača i to u dijelu razmjene informacija, edukacije, informisanja, podizanja svijesti o značaju zaštite potrošača itd. Saradnja i informisanje se ostvaruje, kako preko medija, tako i putem informacionih sistema, radnih tijela, projekata, radionica, kampanja (više o saradnji i edukaciji koju sprovodi Uprava za inspekcijske poslove u Poglavlju III „Obrazovanje i informisanje“).

U cilju podizanja nivoa zaštite potrošača u Crnoj Gori, Tržišna inspekcija je bila uključena u realizaciju nekoliko projekata. U okviru projekta Nacionalna konvencija o evropskoj integraciji Crne Gore (NKEI 2013-2014) predstavnici Uprave su bili aktivni učesnici na sesijama: „Opšta bezbjednost proizvoda“ i „Distanciona trgovina“.

U cilju upoznavanja sa novim Zakonom o zaštiti potrošača i Zakonom o potrošačkim kreditima, te pravilne primjene Zakona o unutrašnjoj trgovini, predstavnici Tržišne inspekcije su za predstavnike privrede u saradnji sa Institutom računovođa i revizora Crne Gore, organizovali seminare. Takođe, u časopisu „Poreski savjetnik“, objavljen je posebni članak na ove teme.

U Privrednoj komori Crne Gore održan je sastanak Odbora udruženja tekstila, kože, gume, obuće, hemijske i farmaceutske industrije, na kojem je od strane predstavnika Tržišne inspekcije predstavljena tema „Zakon o zaštiti potrošača, njegov uticaj na poslovni ambijent“. Centar za edukaciju nosilaca pravosudne funkcije Crne Gore, u saradnji sa EBRD – Evropskom bankom za rekonstrukciju i razvoj i Međunarodnom organizacijom za razvoj prava/IDLO iz Rima, organizovao je u Podgorici seminarza

sudije na temu „Zaštita potrošača“. U okviru projekta „Hajde da razgovaramo o EU“, a u saradnji sa Ministarstvom vanjskih poslova i evropskih integracija, predstavljeno je Poglavlje 28 „Zaštite potrošača i zdravlja“ u Rožajima.

Delegacija Evropske unije u Crnoj Gori organizovala je okrugli sto na temu: „Zaštita potrošača u Crnoj Gori – na putu ka EU standardima“. Na okruglom stolu su predstavnici Uprave za inspekcijske poslove govorili o Zakonu o zaštiti potrošača, kao i o njegovoj implementaciji u praksi.

Saradnja sa NVO sektorom za zaštitu potrošača redovno se ostvaruje putem Savjeta za zaštitu potrošača, Koordinacionog tijela za tržišni nadzor, Centralnog informacionog sistema za praćenje žalbi potrošača.

U Tržišnoj inspekciji funkcioniše dežurni inspektor koji je i neposredno u kancelariji i putem telefona dostupan potrošačima svakog radnog dana od 8 do 16 sati, a istovremeno je i kontaktna osoba za pomenuti Centralni informacioni sistem za praćenje žalbi potrošača.

c) Usvajanje Plana aktivnosti Privredna komora Crne Gore na promovisanju zaštite potrošača, a u domenu ovog plana predvidjeti i određene aktivnosti kao što su:

- 1. praćenje tržišta sa aspekta pojave nepoštenih poslovnih praksi po sektorima i kontinuiranu edukaciju privrednika u ovoj oblasti**
- 2. sagledati mogućnost revidiranja kodeksa/uzansa, sve u cilju zaštite fer konkurencije i potrošača**

Privredna komora Crne Gore kontinuirano realizuje aktivnosti koje imaju za cilj promovisanje zaštite potrošača kroz organizaciju seminara i obuka, medijskih kampanja, kao i kroz ostale aktivnosti.

Polazeći od obaveze jačanja primjene dobrih poslovnih običaja i poslovnog morala, a radi mjerljivog doprinosa eliminisanju eventualnog prisustva nepoštene poslovne prakse, Privredna komora Crne Gore usvojila je Kodeks poslovne etike.

Kodeksom poslovne etike Privredne komore Crne Gore utvrđuju se osnovna načela etičkog ponašanja poslovnih subjekata u okviru crnogorske poslovne zajednice. Dakle, cilj Kodeksa poslovne etike je da doprinese obavljanju poslovnih aktivnosti privrednih subjekata u duhu poslovnog morala, dobrih poslovnih običaja i načela poštenja i savjesnosti i da unaprijedi transparentnost poslovanja. Ovo dalje upućuje da su članice Komore dužne da djeluju u skladu sa načelima odgovornosti, istinitosti, efikasnosti, transparentnosti, kvaliteta, postupanja u dobroj vjeri i poštovanja dobrih poslovnih običaja prema poslovnim partnerima, poslovnom i društvenom okruženju i zaposlenom. Jedan od ciljeva Kodeksa poslovne etike je da se poslovanjem ne smije zloupotrebjavati povjerenje korisnika potrošača, poslovnih partnera ili drugih učesnika nekog poslovnog odnosa.

U cilju zaštite dobrih poslovnih običaja, pri Privrednoj komori Crne Gore djeluje i Sud časti. Sud časti odlučuje u postupku protiv privrednih društava zbog povrede dobrih poslovnih običaja u međusobnim poslovnim odnosima i u spoljnotrgovinskom poslovanju, povredama kojima se narušava jedinstvo tržišta ili se sprovode monopolističke radnje na tom tržištu. Postojanje Suda časti na neki način djeluje kao savjest privrednika, upozoravajući ih ne samo na obavezu poštovanja zakona, već i potrebu poštovanja određenih moralnih vrijednosti u poslovnoj praksi. Svojim djelovanjem Sud časti utvrđuje pravila dobrog, poštenog, pravičnog ponašanja i izriče sankcije u slučaju ponašanja koje se od strane samih privrednih subjekata ocjenjuje kao nepošteno, neprihvatljivo, nemoralno i štetno.

U cilju praćenja tržišta sa aspekta pojave nepoštenih poslovnih praksi po sektorima i kontinuiranu edukaciju privrednika, Privredna komora Crne Gore je organizovala seminare i okrugle stolove, i to:

Seminar „Zaštita prava intelektualne svojine” - dana 23.01.2015. godine u prostorijama Privredne komore Crne Gore održan je seminar „Zaštita prava intelektualne svojine”. Trgovina krivotvorenom i piratskom robom nanosi štetu nosiocima prava intelektualne svojine, proizvođačima, trgovcima, dovodi privredne subjekte koji legalno posluju u neravnopravan položaj, utiče na smanjenje stranih investicija, a u pojedinim slučajevima, posebno kada se radi o hrani i lijekovima, predstavlja ozbiljnu prijetnju po zdravlje i sigurnost potrošača. Predstavnici nadležnih državnih organa upoznali su učesnike seminara sa sistemom zaštite prava intelektualne svojine u Crnoj Gori, praksom u dosadašnjim postupcima, te ukazali na štetne efekte koji nastaju kršenjem ovih prava.

Seminar „Zloupotreba dominantnog položaja i uticaj na poslovanje u Crnoj Gori” – Cilj seminara bio je podizanje svijesti privrednih subjekata o komercijalnim i poslovnim aktivnostima koje mogu dovesti do zloupotrebe dominantnog položaja, kao i o mogućim mehanizmima zaštite za sve učesnike na tržištu čije poslovanje može biti ograničeno ili ugroženo ovakvom zloupotrebom.

Seminar „Pravo konkurencije u primjeni u EU i osvrt na politiku konkurencije u Crnoj Gori” - Cilj seminara je podizanje svijesti privrednih subjekata, prije svega o komercijalnim i poslovnim aktivnostima koje mogu dovesti do kažnjavanja, potrebi poštovanja propisa i izrade unutrašnjih pravilnika kao i opšti uticaj politike konkurencije na poslovne planove i poslovanje privrednih subjekata. Učesnicima su predstavljene obaveze privrednih subjekata sa ciljem obezbjeđivanja poštovanja propisa te sprečavanja povrede Zakona i podzakonskih akata koji su na snazi u Crnoj Gori. Učesnicima je prezentovan regulatorni okvir u Crnoj Gori i iskustva iz EU država članica i Evropske komisije u primjeni politike zaštite konkurencije na poslovanje privrednih subjekata.

Okrugli sto - „Unaprijeđenje inspekcijskog nadzora” - Privredna komora Crne Gore, u saradnji sa Upravom za inspekcijske poslove, organizovala je 25. februara 2015. godine okrugli sto posvećen mogućnostima za unapređenje poslovanja i efikasnosti u

spvođenju inspekcijskog nadzora. Tema skupa bila je primjena zakona kojima su regulisani inspekcijski nadzor, zaštita potrošača, bezbjednost hrane, te upravni postupak.

5.1. Jačanje kapaciteta resornog ministarstva za zaštitu potrošača

a) Edukacija i jačanje kapaciteta u Direkciji za zaštitu potrošača

U Direktoratu za razvoj nacionalnog brenda i zaštitu potrošača, tj. u Direkciji za zaštitu potrošača od sistematizovana tri radna mjesta, sredinom juna popunjeno je jedno radno mjesto (savjetnik).

5.2. Jačanje kapaciteta inspekcija nadležnih za zaštitu potrošača

b) Edukacija inspektora u dijelu zaštite ekonomskih interesa potrošača

U cilju pripreme inspektora za sprovođenje nadzora nad primjenom novog Zakona o zaštiti potrošača sprovedena je edukacija inspektora nadležnih za kontrolu u ovoj oblasti. U organizaciji GLZ-a u Tirani održana je radionica na temu: „Podizanje svijesti o tržišnom nadzoru (bezbjednost proizvoda) i zaštita potrošača“, na kojoj su učestvovali predstavnici nadležnih organa za zaštitu potrošača zemalja regiona, a među njima i predstavnici Uprave za inspekcijske poslove. Predstavnici Tržišne inspekcije, u organizaciji TAEX-a, bili su u studijskoj posjeti Direktoratu za zaštitu potrošača u Lisabonu. Tokom studijske posjete imali su priliku da se bliže upoznaju sa radom institucija u Portugalu, koje su nadležne za zaštitu potrošača i implementaciju propisa u ovoj oblasti.

6. Dalja podrška vansudskom rješavanju sporova potrošača

a) Usvajanje Pravilnika o Arbitražnom odboru za vansudsko rješavanje sporova potrošača

Predmetni Pravilnik o Arbitražnom odboru za vansudsko rješavanje sporova potrošača objavljen je u („Sl.list CG“, br. 14/15).

Predstavnici Privredne komore Crne Gore učestvovali su u izradi Pravilnika o Odboru za vansudsko rješavanje potrošačkih sporova. Pravilnik predstavlja akt kojim se na vrlo jasan i precizan način uređuje postupak pred Odborom i time doprinosi jednostavnom tumačenju njegovih odredaba od strane potrošača.

b) Edukacija članova Arbitražnog odbora i afirmacija uloge Arbitražnog odbora, upoznavanje potrošača i privrednika o mogućnostima rješavanja sporova putem arbitražnog postupka

Obuka i edukacija privrednika je jedna od osnovnih aktivnosti Privredne komore Crne Gore, u okviru koje značajno mjesto zauzima i oblast zaštite potrošača. Na sjednicama

Odbora udruženja Privredne komore Crne Gore predstavljen je novi Zakon o zaštiti potrošača. Naime, izmjena pravnog okvira u ovom području uslovljena je potrebom daljeg razvoja zaštite prava potrošača u Crnoj Gori i harmonizacijom nacionalnog sa evropskim potrošačkim pravom. On donosi novine sa namjerom da se efikasnije i djelotvornije ostvaruju potrošačka prava u praksi. Realizacija i zaštita osnovnih prava potrošača u velikoj mjeri zavisi od informisanosti i obrazovanosti samih građana, potrošača o svojim pravima i obaveza u ovoj sferi obligacionih odnosa. U proteklom periodu, Privredna komora Crne Gore je putem elektronskih medija upoznala potrošače o mogućnostima rješavanja sporova pred Odborom za vansudsko rješavanje potrošačkih sporova.

7. Saradnja i dalje unaprijeđivanje uslova za jačanje i efikasnije funkcionisanje organizacija za zaštitu potrošača

a) Podrška u ostvarivanju uloge NVO u skladu sa:

1. Zakonom o zaštiti potrošača
2. Nacionalnim programom zaštite potrošača i ovim Akcionim planom

Kako bi se podstaklo uloga nevladinih organizacija za zaštitu potrošača Ministarstvo ekonomije je u predmetnom periodu izradilo dva podzakonska akta Uredbu o uslovima za ustupanje i obavljanje poslova utvrđenih nacionalnim programom zaštite potrošača i bližim kriterijumima, načinu i postupku finansiranja organizacija potrošača („Sl.list CG“, br. 40/2015) i Pravilnik o evidenciji organizacija potrošača („Sl.list CG“, br. 16/15). Na osnovu predmetnih podzakonskih akata ostvariće se unaprijeđenje zaštite potrošača na tržištu Crne Gore, informisanost potrošača o svojim pravima kroz različite segmente sadržane u Nacionalnom programu zaštite potrošača, jačanje nevladinih organizacija za zaštitu potrošača i drugih učesnika, adekvatniji rad organa uprave i odgovornih institucija, kao i podsticaj u donošenje propisa u korist građana i potrošača. Stoga sami cilj ovih akata je da se podstakne podizanje nivoa zaštite prava potrošača na nivo zemalja Evropske unije.

Glavni grad Podgorica: /

Prijestonica Cetinje: /

Opština Andrijevica: Pošto na području opštine nema formiranih NVO koje se isključivo bave zaštitom potrošača, animiraju se NVO da u segmentima kojima se bave djeluju u pravcu zaštite potrošača.

Opština Berane: Nema NVO koja se bavi pitanjima zaštite potrošača.

Opština Bijelo Polje: Organi i službe lokalne samouprave saraduju sa nevladinim organizacijama iz oblasti zaštite potrošača. Ta saradnja se ostvaruje upoznavanjem nevladinih organizacija sa radom organa lokalne samouprave po ovom pitanju, međusobnom razmjenom informacija, organizovanjem zajedničkih javnih rasprava i okruglih stolova i sl.

Opština Kotor: Lokalna uprava u skladu sa propisima koji regulišu ovu oblast, daje savjetodavnu podršku NVO, obaveza utvrđena Zakonom, i ukoliko postoje finansijske mogućnosti Budžeta, podržaće ulogu važne institucije u ovoj oblasti.

Opština Mojkovac: Nije bilo aktivnosti u ovoj oblasti.

Opština Nikšić: Do sada nije bilo aktivnosti ali su planirane u narednom periodu.

Opština Plav: Nije urađeno.

Opština Plužine: Opština Plužine je na osnovu konkursa i ugovora u datom periodu aktivno učestvovala u ostvarivanju uloge NVO organizacija.

Opština Pljevlja: Prema evidenciji koju vodi Sekretarijat za društvene djelatnosti, u opštini Pljevlja ne postoje organizacije koje se ciljano bave zaštitom potrošača.

Opština Rožaje: Na teritoriji opštine Rožaje ne postoji nijedna NVO koja se bavi pitanjima zaštite potrošača.

Opština Tivat: Na teritoriji Opštine Tivat ne postoji nijedna NVO koja se bavi pitanjima zaštite potrošača.

Opština Herceg Novi: /

Opština Šavnik: /

Opština Bar: Shodno Zakonu o zaštiti potrošača, nadležni Sekretarijat nije imao inicijativu, a samim tim ni priliku za pružanje podrške NVO sektoru u oblasti zaštite potrošača.

Opština Danilovgrad: Na teritoriji opštine Danilovgrad ne postoji nijedna NVO koja se bavi pitanjem zaštite potrošača.

b) Finansijska podrška iz Budžeta za prioritetne projekte

U budžetu za 2015. planirano je 8,000.00€ za nevladine organizacije.

c) Podrška uspostavljanju savjetovališta za zaštitu potrošača od strane jedinica lokalne samouprave

Glavni grad Podgorica: /

Prijestonica Cetinje: /

Opština Andrijevica: Nije uspostavljeno savjetovalište za zaštitu potrošača.

Opština Berane: /

Opština Bijelo Polje: /

Opština Kotor: Lokalna uprava podržava i daje punu podršku uspostavljanja savjetovališta ali je neophodno prvo utvrditi područja nadležnosti po regijama od strane nadležnog organa uprave.

Opština Mojkovac: Nije bilo aktivnosti u ovoj oblasti.

Opština Nikšić: Do sada nije bilo aktivnosti ali su planirane u narednom periodu.

Opština Plav: Nije urađeno.

Opština Plužine: Nije bilo aktivnosti povodom ovog pitanja

Opština Pljevlja: /

Opština Rožaje: Svaku inicijativu na uspostavljanju savjetovališta za zaštitu potrošača lokalna samouprava ima namjeru da podrži, ali do sada nije bilo inicijative.

Opština Tivat: Nije bilo inicijativa za uspostavljanje savjetovališta. Svaku inicijativu na uspostavljanju savjetovališta za zaštitu potrošača lokalna samouprava će pomoći.

Opština Herceg Novi: /

Opština Šavnik: /

Opština Bar: Ukoliko se iskaže potreba od strane NVO sektora, Opština Bar će uzeti učešće i dati bezrezervnu podršku u uspostavljanju savjetovališta za zaštitu potrošača.

Opština Danilovgrad: Svaku inicijativu na uspostavljanju savjetovališta za zaštitu potrošača lokalna uprava će pomoći.

d) Finansiska podrška NVO za realizaciju projekata u oblasti zaštite potrošača

Glavni grad Podgorica: Sekretarijat za razvoj preduzetništva je, sa NVO CEZAP, u cilju podizanja svijesti i informisanosti građana - potrošača o njihovim pravima i obavezama, pripremio informativnu brošuru, koja sadrži najbitnije informacije iz novog Zakona o zaštiti potrošača. Za učešće u izradi navedene brošure utrošen je iznos od 952 eura.

Prijestonica Cetinje: /

Opština Andrijevica: Nije bilo kandidovanih projekata od strane NVO za oblast zaštite potrošača.

Opština Berane: Ukoliko se osnuje NVO iz oblasti zaštite potrošača stekla bi pravo učešća na godišnjem konkursu za raspodjelu sredstava NVO.

Opština Bijelo Polje: /

Opština Kotor: U postupku pripreme budžeta Opštine za 2016. godinu sagledaće se mogućnost ove vrste.

Opština Mojkovac: Raspisan konkurs za raspodjelu sredstava nevladinim organizacijama, a prioritet za dodjelu sredstava imaće NVO koje ponude projekte u oblasti zaštite potrošača.

Opština Nikšić: U budžetu za 2015. planirala su sredstva za finansisku podršku NVO u iznosu od 50.000 eura ali nije bilo zahtjeva za projekate iz oblasti zaštite potrošača.

Opština Plav: Nije urađeno.

Opština Plužine: Opština Plužine je na osnovu konkursa i ugovora u datom periodu aktivno učestvovala u ostvarivanju uloge NVO organizacija.

Opština Pljevlja: Do sada se nijedna NVO nije obraćala opštini bilo kakvim projektom čiji je cilj zaštita potrošača.

Opština Rožaje: Projekti NVO se finansiraju kroz godišnje konkurse za raspodjelu sredstava NVO u skladu sa opštinskom odlukom, pa bi ravnopravno na istom mogla učestvovati svaka NVO koja bi kandidovala neki projekat iz oblasti zaštite potrošača.

Opština Tivat: Opština Tivat projekte NVO finansira kroz godišnje konkurse za raspodjelu sredstava NVO u skladu sa opštinskom odlukom pa bi ravnopravno na istom mogla učestvovati svaka NVO koja bi kandidovala neki projekat iz oblasti zaštite potrošača.

Opština Herceg Novi: /

Opština Šavnik: /

Opština Bar: U evidenciji nadležnog Sekretarijata ne postoji projekat od strane NVO sa kojim je aplicirano u oblasti zaštite potrošača.

Opština Danilovgrad: Opština Danilovgrad projekte NVO finansira kroz godišnje konkurse za raspodjelu sredstava NVO u skladu sa opštinskom odlukom pa bi ravnopravno na istom mogla učestvovati svaka NVO koja bi kandidovala neki projekat iz oblasti zaštite potrošača.

e) Uspostavljanje i unaprijeđivanje saradnje NVO sa odgovarajućim međunarodnim organizacijama i institucijama

U pomenutom periodu CEZAP je usposavio saradnju sa vise međunarodnih i regionalnih organizacija u i to kroz realizaciju dva projekta:

➤ Projekat "**Regionalni model za sistem Smart Opštinski uslužni Reporting**"

Ovaj projekat ima za cilj da identifikuje uslove za razvoj i implementaciju ovakvog sistema izvještavanja u opštinama u jugoistočnoj Evropi osiguravajući dijalog između udruženja lokalnih samouprava i organizacija potrošača za procjenu održivosti sistema i dogovore o njegovoj strukturi menadžmenta. Sistem izvještavanja će se oslanjati na smartphone i veb platforme. Projekat se finansira od strane organizacije GIZ ORF MMS, sa liderima Milieukontakt Makedonija i partnerskim organizacijama: Nacionalna organizacija potrošača Srbije (NOPS), Mreža asocijacija lokalnih vlasti jugoistočne Evrope (NALAS), Nacionalna alijansa za lokalni ekonomski razvoj (NALED), Organizacija potrošača Makedonije (OPM), Zajednica udruženja lokalne samouprave u Republici Makedoniji (ZELS), Centar za zaštitu potrošača Crne Gore (CEZAP), Zajednica opština Crne Gore (ZOCG). Predviđeno je da će se projekat sprovesti u periodu od novembra 2014. godine do juna 2015. godine.

➤ Projekat „**Jačanje kapaciteta organizacija za zaštitu potrošača za bolje opštinske usluge u Jugoistočnoj Evropi**” predviđa jačanje kapaciteta organizacija za zaštitu potrošača za zagovaranje prava korisnika opštinskih usluga u Jugoistočnoj Evropi. Projekat finansira Nemačka organizacija za međunarodnu saradnju (Deutsche Gesellschaft fur Internationale Zusammenarbeit) – GIZ kroz Otvoreni regionalni fond za modernizaciju opštinskih usluga, a sprovodi ga Mreža istraživačkih centara koji se bave evropskim politikama u Jugoistočnoj Evropi – TEN, koju čine Centar za evropske politike (CEP), Institut za evropske politike (EPI) iz Makedonije i Institut alternativa (IA) iz Crne Gore. U realizaciju projekta su uključene i nacionalne potrošačke organizacije iz ove tri zemlje (Nacionalna organizacija za zaštitu potrošača Srbije, Centar za zaštitu potrošača Crne Gore i Organizacija za zaštitu potrošača Makedonije). Implementacija projekta biće sprovedena kroz komplet radnih paketa koji će biti koncentrisani na sljedeće aktivnosti: izradu regionalne studije i usvajanje akcionih planova za zagovaranje potrošačkih organizacija, organizovanje dijaloga između svih zainteresovanih strana i priprema strategija za podizanje svijesti potrošača i osnivanje regionalne organizacije za zaštitu potrošača – CONWeB sa jasnim ciljem pridruživanja BEUC – Evropskoj organizaciji za zaštitu potrošača. Predviđeno vrijeme za implementaciju projekta iznosi 13 mjeseci, a sa realizacijom je započeto u februaru 2015. godine.

II UNAPRIJEĐIVANJE ZAŠTITE POTROŠAČA U POJEDINIM OBLASTIMA

Bezbednost proizvoda i hrane

1. Bezbednost proizvoda

1.1. Sprovođenje propisa koji urjeđuju bezbednost proizvoda i nadzor nad tržištem

a) Nadzor nad sprovođenjem propisa koji urjeđuju bezbjednost proizvoda i nadzor nad tržištem u skladu sa godišnjim Nacionalnim programom nadzora proizvoda na tržištu, uključujući i reaktivni nadzor

Nadležne inspekcije Uprave za inspeksijske poslove kontinuirano vrše nadzor nad primjenom propisana koji urjeđuju bezbjednost i nadzor nad tržištem u skladu sa godišnjim programom nadzora proizvoda na tržištu, uključujući i postupanje po obavještenjima o opasnim proizvodima na tržištu (više pod tačkom d).

b) Lista grupa proizvoda nad kojima nadzor na tržištu vrše inspekcije Uprave (Zakon o nadzoru proizvoda na tržištu)-Realizovano.

c) Utvrđivanje obrazaca za praćenje podataka iz nadzora nad tržištem-Realizovano

d) Izvještaj o realizaciji godišnjeg Nacionalnog programa nadzora proizvoda na tržištu, sa podacima iz nadzora uključujući i podatke iz nadzora po žalbama potrošača

Izvještaj o podacima iz nadzora nad tržištem

U nadzoru neprehrambenih proizvoda na tržištu u periodu jul 2014 – jun 2015 učestvovala su: Tržišna inspekcija, Zdravstveno-sanitarna inspekcija, Inspekcija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, Metrološka inspekcija, Fitosanitarna inspekcija i Ekološka inspekcija i izvršile su ukupno 2.300 inspeksijskih pregleda.

Jul-decembar 2014:

U navedenom periodu izvršeno je ukupno 1.219 inspeksijskih pregleda, od čega 313 pregleda u proaktivnom nadzoru (po programu) i 906 pregleda u reaktivnom nadzoru (po RAPEX obavještenjima 867, po obavještenjima inspektora iz nadzora 18, po obavještenjima iz regionalne mreže 16, po obavještenjima proizvođača/distributera 5 inspeksijskih pregleda). U planiranom nadzoru kontrolisani su proizvodi shodno Programu nadzora proizvoda na tržištu za 2014.godinu (rasklopni kreveti, oprema za dječja igrališta, punjači za baterije, sredstva za zaštitu bilja i sredstva za ishranu bilja, TV aparati, manometri za krvni pritisak i aparati za mjerenje krvnog pritiska, lijekovi, igračke, gorivo), kao i shodno programu iz prethodnih godina u produženom nadzoru (prenosna dječija svjetiljka, dječija odjeća, svjetleći lanci). Po obavještenjima sa RAPEX sistema na našem tržištu je praćen 271 opasni proizvod, a po obavještenjima iz regionalne mreže za razmjenu informacija o opasnim proizvodima praćeno je 39 proizvoda. Po obavještenjima proizvođača/distributera vršena je kontrola 3 proizvoda (baterije za računar, USB strujni adapter i punjač za laptop).

Na tržištu Crne Gore pronađeno je 50 vrsta opasnih proizvoda (3.269 komada i 594.68 kg), od čega 19 vrsta (709 komada i 594.68 kg) predstavlja opasne proizvode sa ozbiljnim rizikom (prenosna dječija svjetiljka-2 vrste u količini od 12 komada, rasklopni kreveti-3 vrste u količini od 7 komada, dječija odjeća-5 vrsta u količini od 544 komada,

svjetleći lanci-6 vrsta u količini od 140 komada, električna pegla za kosu-jedna vrsta u količini od 6 komada, kao i sredstva za ishranu bilja-jedna vrsta u količini od 565.72 kg i sredstva za zaštitu bilja-jedna vrsta u količini od 28.96 kg), a 31 vrsta (2.560 komada) ne predstavlja ozbiljan rizik (plutajuća pomagala-11 vrsta u količini od 1.735 komada, rasklopni kreveti-3 vrste u količini od 7 komada, punjači za baterije-17 vrsta u količini od 818 komada).

Inspektori su preduzeli mjeru trajnog povlačenja svih opasnih proizvoda sa ozbiljnim rizikom, dok su privremeno zabranili promet opasnih proizvoda koji ne predstavljaju ozbiljan rizik do usklađivanja sa propisanim zahtjevima. Takođe, inspektori su izrekli u 4 slučaja mjeru opoziva od potrošača za 107 komada opasnih proizvoda sa ozbiljnim rizikom.

Januar-jun 2015:

U izvještajnom periodu u oblasti bezbjednosti proizvoda izvršeno je 1.081 inspekcijskih pregleda, od čega: u redovnom nadzoru 236 pregleda, na osnovu RAPEX obavještenja 719 inspekcijskih pregleda, po informacijama iz drugih izvora (drugi organi, potrošači, mediji) 87 pregleda, u pojačanom nadzoru na osnovu obavještenja inspektora iz nadzora 37 pregleda, po obavještenju Uprave carina 2 inspekcijska pregleda. U planiranom nadzoru, na osnovu Programa nadzora proizvoda na tržištu za 2015.godinu, kontrolisane su: električne kvarcne grijalice, fen za kosu, električne svjetiljke opšte namjene, sredstva za zaštitu bilja i sredstva za ishranu bilja, medicinska sredstva-pelene za odrasle i muzilice za dojilje, igračke, tablet uređaji, SRD uređaji, aparati za audio i video nadzor, aparat za kontrolu krvnog pritiska, aparat za kontrolu pritiska u pneumaticima, vaga, gorivo.

Na osnovu programa iz prethodnih godina, u produženom nadzoru kontrolisani su: prenosna dječija svjetiljka, dječija odjeća, punjači za baterije, hodalice za bebe.

Po obavještenjima sa RAPEX sistema kontrolom je obuhvaćeno 188 opasnih proizvoda, po obavještenju iz regionalne mreže 22 proizvoda, po obavještenju Uprave carina jedan proizvod, po prijavi potrošača jedan proizvod.

Na tržištu Crne Gore pronađeno je 115 vrsta (233.862 komada i 54,65 kg) od čega 70 vrsta (2.041 proizvoda i 29,65 kg) su opasni proizvodi sa ozbiljnim rizikom (plastična stolica-5 vrsta u količini od 899 komada, električne kvarcne grijalice-4 vrste u količini od 279 komada, prenosna dječja lampa-12 vrsta u količini od 204 komada, hodalice za bebe-2 vrste u količini od 2 komada, dječja odjeća-41 vrsta u količini od 471 komada, detektor napona-jedna vrsta u količini od 81 komad, fen za kosu-2 vrste u količini od 105 komada i sredstava za zaštitu bilja-2 vrste u količini 16,65 kg i sredstva za ishranu bilja-1 vrsta u količini 13 kg) i 45 vrsta (231.701 komada i 25 kg) su proizvodi koji ne predstavljaju ozbiljan rizik (fen za kosu-37 vrsta u količini 1.392 komada, 6 vrsta punjača za baterije u količini 297, obična sijalica sa užarenim vlaknom 1 vrsta 230.000 kom, kaciga za bicikliste-1 vrsta 12 komada, sredstva za ishranu bilja-25 kg).

Inspektori su izrekli mjere povlačenja i trajne zabrane prometa za 70 vrsta u količini od 2.041 komad i 29,65kg opasnih proizvoda sa ozbiljnim rizikom i mjere privremene zabrane prometa za 45 vrsta u količini od 231.701 komada i 25 kg opasnih proizvoda koji ne predstavljaju ozbiljan rizik kao i mjeru opoziva za 40 vrsta opasnih proizvoda u količini od 1.473 komada.

1.2. Razvoj sistema razmjene podataka o opasnim proizvodima na nivou Crne Gore

a) Održavanje informacionog sistema za razmjenu podataka o opasnim proizvodima na nivou CG, povećanje broja korisnika relevantnih za ovu oblast i jačanje resursa sistema

Uprava za inspekcijske poslove, Odsjek Tržišne inspekcije kao kontakt tačka ovog sistema, brine o održavanju istog. Shodno Uredbi o utvrđivanju grupe proizvoda nad kojima se vrši nadzor na tržištu, nadležne inspekcije - članovi sistema vrše razmjenu informacija o opasnim proizvodima.

b) Godišnji izvještaj o funkcionisanju Nacionalnog sistema razmjene podataka o opasnim proizvodima

-Realizovano UIP

1.3. Usaglašavanje zakonodavstva (donošenje novih i revizija postojećih propisa)

a) Prenošnje Odluke 2010/15/EU RAPEX (smjernice) i donošenje ostalih podzakonskih akata

Na osnovu novog Zakona o opštoj bezbjednosti precizirana je bila obaveza donošenja Uredbe koja će biti usaglašena sa Odlukom 2010/15/EZ Evropske Komisije od 16.12.2009 o smjernicama za sprovođenje sistema RAPEX (Službeni list L 22, 26.1.2010., str. 1-64).

Ministarstvo je pripremlilo predmetni prijedlog uredbe o načinu rada sistema brze razmjene informacija o proizvodima koji predstavljaju rizik i ista je upućena Evropskoj Komisiji na davanje mišljenja početkom jula.

b) Učešće u pripremi podzakonskih akata za sprovođenje zakona u oblasti nadzora nad tržištem

c) Učešće u pripremi podzakonskih akata za sprovođenje zakona u oblasti nadzora nad tržištem

d) Učešće u pripremi propisa na području opšte bezbjednosti proizvoda i nadzora proizvoda na tržištu

a), b), c) i d) Uprava za inspekcijske poslove je sa Ministarstvom ekonomije, odnosno Ministarstvom zdravlja učestvovala u pripremi podzakonskih akata za primjenu Zakona o opštoj bezbjednosti proizvoda, Zakona o nadzoru proizvoda na tržištu i Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanje usaglašenosti, i to: Uredba o

utvrđivanju grupa proizvoda nad kojima se vrši nadzor na tržištu, Uredba o razmjeni informacija o opasnim proizvodima, Pravilnik o listi standarda iz oblasti opšte bezbjednosti proizvoda, Pravilnik o sadržaju obavještenja o opasnom proizvodu i proizvodu koji predstavlja ozbiljan rizik, Pravilnik o bezbjednosti igračkaka (Direktiva 2009/48/EC), Pravilnik o radio opremi i telekomunikacionoj terminalnoj opremi, Pravilnik o tehničkim zahtjevima za kristalno staklo, Pravilnik o obilježavanju i označavanju tekstilnih proizvoda, Pravilnik o označavanju obuće, Pravilnik o opremi lične zaštite, Pravilnik o jednostavnim posudama pod pritiskom, Pravilnik o elektromagnetnoj kompatibilnosti.

1.4. Unaprijeđivanje koordinacije nadzora nad tržištem

a) Prijedlog predstavnika Uprave za sastavljanje novog koordinacionog tijela za nadzor nad tržištem

Uprava za inspekcijske poslove je sa Ministarstvom ekonomije pripremila predlog odluke o obrazovanju novog Koordinacionog tijela za tržišni nadzor, u čijem sastavu su tri predstavnika Uprave, kao i predstavnici Ministarstva ekonomije, Ministarstva saobraćaja i pomorstva, Ministarstva unutrašnjih poslova i Uprave carina.

b) Unaprijeđivanje rada Koordinacionog tijela

Unaprijeđivanje rada Koordinacionog tijela vrši se uz pomoć projekata podrške koji sadrže komponentu tržišni nadzor.

c) Godišnji izvještaj o radu Koordinacionog tijela-Realizovano.

1.5. Sprovođenje Strategije tržišnog nadzora

a) Edukacija proizvođača o bezbjednosti neprehrambenih proizvoda i značaju nadzora nad tržištem

U cilju podizanja svijesti privrednika o značaju nadzora na tržištu, Uprava za inspekcijske poslove je u okviru Projekta DQIM u saradnji sa Ministarstvom ekonomije i Privrednom komorom Crne Gore održala radionice na kojima su privredni subjekti upoznati sa nacrtima tehničkih propisa koji se odnose na ličnu zaštitnu opremu i igračke.

U okviru regionalnog projekta „Poboljšanje koordinacije institucija za nadzor nad tržištem u cilju povećanja efikasnosti i efektivnosti“, koji finansira Njemačko federalno Ministarstvo za ekonomsku saradnju i razvoj, koji finansira GIZ, odštampane su brošure u kojima su predstavljena pitanja bezbjednosti dječije odjeće, prenosne kvarcne sobne grijalice, opreme lične zaštite - zaštitne rukavice i dječijih bicikala.

Putem elektronskih medija javnost je informisana o značaju bezbjednosti proizvoda na tržištu i tržišnom nadzoru, a o rezultatima tržišnog nadzora Uprava za inspekcijske poslove redovno informiše javnost putem Web sajta (uključujući i informacije o nađenim

opasnim proizvodima, kao i mjeru opoziva opasnih proizvoda sa ozbiljnim rizikom), kao i putem medija.

b) Saradnja sa NVO koje se bave pitanjima zaštite potrošača i podizanje nivoa svijesti o bezbjednosti neprehrambenih proizvoda i značaju nadzora nad tržištem

Saradnja sa NVO koje se bave pitanjima zaštite potrošača i podizanje nivoa svijesti o bezbjednosti neprehrambenih proizvoda i značaju nadzora nad tržištem ostvorena je kroz nekoliko vidova i to kroz zajedničke obuke, rješavanje žalbi potrošača, realizovanje aktivnosti iz Nacionalnog programa zaštite potrošača itd. Takođe, predstavnici Uprave za inspekcijske poslove učestvovali su zajedno sa predstavnicima organizacija potrošača na okruglim stolovima i u informativnim emisijama, u cilju podizanja svijesti i sveobuhvatnog informisanja potrošača.

Uradjeno ispitivanje ambalaže namijenjene za pakovanje hrane (u okviru projekta „Eropski Potrosacki Most“ finansiran od strane Delegacije EU u Podgorici)

- Cilj ovoga istraživanja je bio da se odredi ispravnost ambalaže namijenjene za pakovanje hrane na osnovu laboratorijskog ispitivanja kao i da se utvrdi ispravnost podataka u deklaracijama kod nekih od ovih uzoraka.

Prema laboratorijskim rezultatima fizičkog ispitivanja ove ambalaže (analize limene ambalaže u kojoj su konzervirani proizvodi od povrća), svi uzorci su imali fizička oštećenja a neki i korozivne promjene, zbog čega nijesu odgovarali uslovima zakonske regulative. Ispitivani uzorak ambalaže u kojoj je konzerviran paradajz-sos za picu "CIRIO" imao je fizička oštećenja limenke, bez vidljivih znakova korozije, dok su uzorci limenki konzerviranog ananasa "Mikado", konzerviranog kukuruza šećerac "Podravka" i limenka u kojoj je konzervirano miješano povrće "Mercator" imali i deformacije na površinama i vidljive znakove korozije. Dva od ovih proizvoda u navedenoj ambalaži su zatečeni na akcijskoj prodaji.

Ambalaža i deklaracije mineralne i izvorske vode su tumačeni na sadržaj podataka u odnosu na odgovarajuću zakonsku regulativu. Sva tri analizirana uzorka u ovome pogledu su zadovoljili propise zakonske regulative. Uzorci mineralne vode "Prolom" i prirodne Izvorske "Rosa" pored ostalih podataka u deklaraciji na etiketi sadrže znak čaše i viljuške, što se odnosi na dozvoljeni kontakt sa hranom. Ovaj znak nije utisnut na samu ambalažu tj. na plastičnu bocu. Deklaracija na etiketi mineralne vode "Rada" ne sadrži znak za dozvoljeni kontakt sa hranom, a ovaj znak nije utisnut ni na ambalaži, tj. plastičnoj boci.

Analize uzoraka kesa za zamrzivač, prema rezultatima analize od ispitivana tri uzorka ove vrste ambalaže, jedan uzorak nije odgovarao zakonskoj regulativi. U deklaraciji proizvoda nije bilo navedeno ime proizvođača pa se ne

može znati porijeklo ove vrste ambalaže. Također, zbirna ambalaža ovog uzorka nije bila termički zavarena, što potencijalno može biti uzrok kontaminacije.

Analize uzoraka primarne ambalaže za svježe meso, prema rezultatima laboratorijskih analiza u ovome ispitivanju, svi analizirani uzorci ove vrste su zadovoljili pravilnikom predviđene uslove.

Ovo ispitivanje je pokazalo da se na našem tržištu nalazi ambalaža za životne namirnice vrlo različitog kvaliteta, proizvedene po vrlo neusaglašenim standardima. Također, naša važeća zakonska regulativa koja definiše ispravnost ove vrste proizvoda namijenjenih za direktni kontakt sa hranom, je nedorečena u smislu nekih odredbi kvaliteta i označavanja, što zahtijeva sprovođenje određenih aktivnosti nadležnih organa po ovom pitanju, i to bez odlaganja.

Detaljni izvještaj se nalazi na sajtu CEZAP-a, također, povodom ovoga je organizovana pres konferencija a o sadržaju izvještaja i otkrivenim nepravilnostima je upoznata i Uprava za inspeksijske poslove.

Uprava za Inspeksijske poslove je također je upućena inicijativa da " ukoliko je važeća Zakonska regulativa za ove proizvode nepotpuna, kao što je navedeno u stručnom misljenju laboratorijskog nalaza, potrebno je bez odlaganja pokrenuti proces izmjene ili dopune iste".

- U cilju podizanja nivoa svijesti građana, stampan je primjerak specijalizovanih novina za potrošače pod nazivom " Kvalitet i ispravnost ambalaže za hranu".

c) Saradnja sa relevantnim institucijama na nacionalnom i međunarodnom nivou

Uprava za inspeksijske poslove je u sprovođenju aktivnosti iz svoje nadležnosti, ostvarivala i neposrednu saradnju sa institucijama i organima na nacionalnom, regionalnom i međunarodnom nivou. U organizaciji TAIEX-a, predstavnici inspekcija Uprave bili su u studijskoj posjeti kod državnog organa za konkurenciju i zaštitu potrošača - Odsjek za tržišni nadzor na Malti, u okviru koje su održane radionice koje su posvećene implementaciji i praktičnim iskustvima vezano za nadzor primjene propisa iz oblasti elektromagnetne kompatibilnosti. Predstavnici Uprave su učestvovali na sastanku foruma PROSAFE (Product Safety forum of Europe) u Briselu, na kojem su prezentirana iskustva u tržišnom nadzoru, kao i na sastanku ekspertske radne grupe MARS u okviru UNECE na temu: „Bezbedan proizvod i radna mjesta, bezbednija zajednica“, na kojem su razmatrane aktivnosti zemalja u oblasti tržišnog nadzora, kroz rad koordinacionih tijela, funkcionisanje regionalne mreže za razmjenu informacija o opasnim proizvodima, održivost tržišnog nadzora, internacionalna iskustva, saradnju organa koji vrše tržišni nadzor sa carinom.

Realizovana je posjeta Ministarstvu za rad, socijalna pitanja i integracije u Dizeldorfu (Njemačka), u okviru koje su predstavnici organa nadzora iz Njemačke održali prezentacije o saradnji između EU i Njemačke u dijelu nadzora nad tržištem i

bezbjednosti proizvoda. Organizovan je obilazak državne laboratorije u kojoj se vrši ispitivanje velikog broja različitih proizvoda, sa aspekta bezbjednosti.

Takođe, Uprava za inspeksijske poslove realizuje inicijativu potpisivanja Memoranduma o saradnji sa nacionalnim organima nadležnim za zaštitu potrošača Mađarske i Rumunije.

1.6. Jačanje kapaciteta inspekcija nadležnih za nadzor nad tržištem
Jačanje kapaciteta inspekcija (treninzi, obuke i dr.) u cilju efikasnog nadzora nad primjenom Zakona o opštoj bezbjednosti proizvoda, Zakona o nadzoru proizvoda na tržištu, Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usaglašenosti i pravilnika po grupama proizvoda (tehnički propisi), kao i drugih zakona koji propisuju zahtjeve za određene grupe proizvoda

Uprava za inspeksijske poslove kontinuirano realizuje aktivnosti koje će doprinijeti unapređivanju rada inspektora, kao i obezbjeđivanju uređenog tržišta sa visokim nivoom zaštite potrošača.

U okviru pomenutog regionalnog projekta organizovani su događaji u kojima su učestvovali predstavnici Uprave:

- radionica u Tirani na temu „Komunikacija i podizanje svijesti u oblasti tržišnog nadzora i zaštite potrošača“;
- seminar u Sarajevu za inspektore na temu - Dobra praksa EU u oblasti tržišnog nadzora (sa posebnim osvrtom na praksu Hrvatske);
- konferencija zemalja Jugoistočnog Balkana na temu: „Saradnja organa tržišnog nadzora i Carine“, održana je u Skoplju u organizaciji GIZ-a;
- studijska posjeta Briselu (učešće na trećoj Generalnoj skupštini PROSAFE-a - Product Safety forum of Europe i seminaru o procjeni rizika) i Dizeldorfu (posjeta Ministarstvu za rad, socijalna pitanja i integracije - prezentacije o saradnji između EU i Njemačke, kao i o saradnji između njemačkih saveznih država na polju tržišnog nadzora; prezentovana je uloga i upotreba RAPEX sistema za razmjenu informacija o opasnim proizvodima, postupak procjene rizika i način razmjene informacije između njemačkih saveznih država, obilazak državne laboratorije za ispitivanje neprehrambenih proizvoda);
- sastanak ekspertske radne grupe MARS u okviru UNECE na temu: „Bezbedan proizvod i radna mjesta, bezbednija zajednica“ na kojem su razmatrane aktivnosti zemalja u tržišnom nadzoru, kroz rad koordinacionih tijela, rad regionalne mreže za razmjenu informacija o opasnim proizvodima, održivost tržišnog nadzora, internacionalna iskustva, saradnju organa koji vrše tržišni nadzor sa carinom;
- u organizaciji TAIEX-a, učešće na radionicama u državnom organu za konkurenciju i zaštitu potrošača - Odsjek za tržišni nadzor na Malti, posvećene

implementaciji i praktičnim iskustvima vezano za nadzor primjene propisa iz oblasti elektro magnetne kompatibilnosti;

- studijska posjeta Ministarstvu ekonomije i tehnološkog razvoja Republike Slovenije u oblasti tekstila, obuće i kristalnog stakla;
- u organizaciji Ministarstva ekonomije i Projekta DQIM, realizovana je radionica u Podgorici na temu: „Novi propisi o industrijskim proizvodima - pravni značaj stavljanja znaka CE“, „Nove obaveze proizvođača i trgovaca u vezi sa bezbjednošću igračaka i opreme lične zaštite“.

Takođe, inspektori su pohađali obuke koje su bile u organizaciji Uprave za kadrove, a odnosile su se na inspeksijski nadzor, prekrašajni postupak, Zakon o opštem upravnom postupku, itd.

2. Bezbjednost hrane

2.1. Sprovođenje propisa koji uređuju bezbjednost hrane, sjemena i sadnog materijala

a) Nadzor nad sprovođenjem Zakona o bezbjednosti hrane, Zakona o genetički modificovanim organizmima, Zakona o sadnom materijalu, Zakona o sjemenskom materijalu poljoprivrednog bilja i zakona na području poljoprivrede u dijelu zaštite potrošača

Primjena:

- Zakona o bezbjednosti hrane;
- Zakona o genetički modificovanim organizmima;
- Zakona na području poljoprivrede u dijelu zaštite potrošača.

Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, zajedno sa Veterinarskom i Fitosanitarnom upravom, je u periodu od jula 2014 - juna 2015 kontinuirano sprovodilo propise koji uređuju oblast bezbjednosti hrane.

Veterinarska uprava:

Po Programu monitoringa rezidua (farmakoloških ostataka), koji je donijet početkom 2014.godine, uzeto je 238 uzoraka proizvoda životinjskog porijekla i hrane za životinje. Ni u jednom uzorku nijesu otkrivene nedozvoljene supstance, niti nedozvoljene materije u koncentracijama većim od propisanih.

Odobranje i registracija objekata za hranu i hranu za životinje po zahtjevu stranke i upis u registre sprovedeno je kontinuirano. U novembru 2014.godine, u sklopu projekta CAPS 2 „Unapređenje bezbjednosti školjki, monitoring bezbjednosti školjki na štetne materije, teške metale i biotoksine“ otpočelo je sprovodjenje monitoringa školjki na registrovanim uzgajalištima u Crnoj Gori (u trajanju od 12 mjeseci). Uzorci se uzimaju radi sljedećih ispitivanja: određivanja mikrobioloških kriterijuma: određivanja kvalitativnog sastava fitoplanktonske zajednice i određivanja biotoksina, benzo(a)pirena, benzo(a)antracena, benzo(b)fluorantena, krizena (PAH-ovi) i teških metala. Na osnovu

sprovedenog monitoringa i rezultata ispitivanja izvršice se klasifikacija proizvodnih oblasti u kojima se uzgajaju školjke (A, B i C oblasti) čime će se po prvi put u Crnoj Gori obezbijediti visok nivo bezbjednosti, odnosno školjke iz oblasti A će se moći direktno stavljati na tržište, iz oblasti B tek nakon prečišćavanja u centrima za prečišćavanje, a iz oblasti C će se koristiti samo za prerađu.

Krajem 2014.godine sprovedena je procjena stanja u odobrenim objektima za hranu (kategorizacija objekata), 172 objekta za proizvodnju i promet hrane za životinje, 6 objekata za nus-proizvode životinjskog porijekla i 58 objekata za hranu neživotinjskog porijekla u odnosu na EU standarde. Nakon toga, krajem decembra, Evropskoj Komisiji je poslat izvještaj o utvrđenom stanju (Mjerilo III PP 12).

Fitosanitarna uprava:

Implementiran je Program fitosanitarnih mjera za 2014.i 2015. godinu u okviru koga je i Program praćenja sredstava za zaštitu i ishranu bilja i bezbjednosti hrane, koji se sprovodi na cijeloj teritoriji Crne Gore, a koji obuhvata: Monitoring rezidua pesticida u hrani biljnog i životinjskog porijekla, Monitoring nitrata u hrani biljnog porijekla, Monitoring zemljišta kao i objekata za proizvodnju hrane biljnog porijekla na nivou primarne proizvodnje, Monitoring određenih kontaminanata u hrani i hrani za životinje neživotinjskog porijekla, Program zaštite voća sa monitoringom rezidua pesticida, Program zaštite povrtarskih kultura u zaštićenom prostoru sa monitoringom rezidua pesticida, Program edukacije lica odgovornih za promet i upotrebu sredstava za zaštitu bilja, Program integralne zaštite bilja – vinova loza, Hitne mjere u oblasti bezbjednosti hrane biljnog porijekla na nivou primarne proizvodnje u skladu sa propisanom legislativom i u skladu sa analizom rizika, sa ciljem obezbjeđivanja proizvodnje i prometa bezbjedne hrane biljnog porijekla na teritoriji Crne Gore.

Izvršena je nabavka opreme za fitosanitarne inspektore.

Uspostavljen je Registar proizvođača hrane biljnog porijekla na nivou primarne proizvodnje i u registar upisano 989 proizvođača hrane. Unaprijeđen je sistem bezbjednosti hrane na nivou primarne proizvodnje i sistem zdravstvene zaštite bilja.

Sproveden je monitoring rezidua pesticida po kojem je analizirano 188 uzoraka, od kojih je u 60 uzorka utvrđeno prisustvo rezidua pesticida, a na svega 4 uzorka (limun, blitva i zelena salata), utvrđeno je prisustvo rezidua iznad MDK i preduzete su blagovremene i efikasne mjere.

Sproveden je monitoring nitrata u hrani biljnog porijekla po kojem je analizirano 19 uzoraka i svi uzorci su bili uredni. Sproveden je monitoring kadmijuma u hrani biljnog porijekla po kojem je analizirano 13 uzoraka i svi uzorci su bili uredni.

Uprava za inspekcijske poslove preko nadležnih inspekcija je kontinuirano vršila nadzor nad sprovođenjem Zakona o bezbjednosti hrane, Zakona o genetički modificovanim organizmima, Zakona o sadnom materijalu, Zakona o sjemenskom materijalu

poljoprivrednog bilja i zakona na području poljoprivrede u dijelu zaštite potrošača (više pod tačkom d).

b) Sprovođenje Akcionog plana za ishranu i bezbjednost hrane 2010-2014- se sprovodio kontinuirano.

Aktivnosti iz akcionog plana za ishranu i bezbjednost hrane (2010-2014) sprovode Sanitarna, Veterinarska i Fitosanitarna inspekcija u skladu sa Zakonom o bezbjednosti hrane i drugim zakonima iz ove oblasti.

U pripremi su aktivnosti na donošenju AP za period 2015- 2020. godine.

e) Utvrđivanje obrazaca za praćenje podataka iz nadzora nad primjenom zakona u ovoj oblasti- Realizovano UIP

d) Izveštaj o podacima iz nadzora u ovoj oblasti uključujući i podatke iz nadzora po žalbama potrošača

Zdravstveno-sanitarna inspekcija je u periodu jul 2014 – jun 2015 izvršila ukupno 8.312 inspekcijskih pregleda u dijeli zaštite potrošača.

Jul-decembar 2014:

U navedenom periodu pored redovnog inspekcijskog pregleda u oblasti bezbjednosti hrane iz nadležnosti sanitarne inspekcije vršeni su i inspekcijski pregledi po podnijetim inicijativama i prijavama potrošača. Ukupno je izvršeno 4.690 inspekcijskih pregleda, u kojima je utvrđeno 1.676 nepravilnosti za čije otklanjanje su izricane mjere ukazivanja i donijeto su 504 rješenja. Takođe, izdato je ukupno 1.130 prekršajnih naloga (kojima su izrečene novčane kazne u iznosu od 347.480,00 €), pet zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka i dvije prijave za krivično djelo.

U prometu je zbog isteklog roka za upotrebu, izmijenjenih senzorskih svojstava, neispravnih deklaracija i drugih neispravnosti uništeno ukupno 240 kg/l hrane, a stavljeno van prometa i zabranjen promet 339 kg/l hrane. Konstatovani su i nedostaci nehigijenskog postupanja sa hranom, u smislu nepravilnog izlaganja prodaji, neobezbjedivanja adekvatnih rashladnih uređaja, neodržavanja higijene uređaja, prostorija i opreme i sl. U velikom broju slučajeva evidentirano je kao nedostatak i neposjedovanje dokumentacije neophodne za vršenje kontrole u objektima.

U izvještajnom periodu postupano je po 105 prijava od strane potrošača koje su se odnosile na oblast bezbjednosti hrane. Najveći broj prijava potrošača se odnosio na

nehigijensko postupanje sa hranom i kupovinu hrane sa isteklim rokom upotrebe ili neispravnim deklaracijama, nehigijenske uslove za promet hrane, prisustvo stranih primjesa u hrani, neposjedovanje rješenja za promet hrane, neadekvatnu ventilaciju objekata, neizvršene zdravstvene preglede lica koja rade u prometu hrane i dr. Prilikom inspekcijskih pregleda u 49 slučajeva su utvrđene nepravilnosti i preduzete su mjere, dok kod 56 prijava nijesu utvrđene nepravilnosti.

Januar-jun 2015:

U navedenom periodu izvršeno je ukupno 3.622 inspekcijska pregleda, u kojima su utvrđene 1.232 nepravilnosti za čije otklanjanje su izricane mjere ukazivanja i donijeto je 265 rješenja. Zbog utvrđenih nepravilnosti (stavljanje u promet nebezbedne hrane, hrane nepodesne za ljudsku ishranu, neispunjavanja propisanih higijenskih zahtjeva, neizvršavanje zdravstvenih pregleda lica na propisan način koji rade u prometu hrane, nepropisnih deklaracija) izdata su 843 prekršajna naloga (kojima su izrečene novčane kazne u iznosu od 234.600,00 €) i podnijeta su dva zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka (zbog neispunjenosti propisanih opštih higijenskih zahtjeva i zbog stavljanja u promet nebezbedne hrane).

U prometu je zbog isteklog roka za upotrebu, izmijenjenih senzorskih svojstava, neispravnih, nepropisnih nepotpunih deklaracija i drugih neispravnosti uništeno ukupno 256kg/l hrane. Privremeno je stavljeno van prometa i zabranjen promet 965 kg/l hrane.

U navedenom periodu postupano je po 171 prijavi potrošača, od čega su u 51 slučaju utvrđene nepravilnosti i preduzete su mjere, 116 prijava bilo je neosnovano, postupanje po dvije prijave je u toku, a dvije prijave nijesu sadržale adrese o subjektima nadzora i bile su anonimne tako da po istima nije moglo da se postupa.

Fitosanitarna inspekcija je u periodu jul 2014 – jun 2015 izvršila ukupno 809 inspekcijskih pregleda u dijelu zaštite potrošača.

Od ukupnog broja inspekcijskih pregleda u redovnom nadzoru bilo je 789, a 20 po inicijativi. Za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti, koje su se odnosile na deklarisanje i označavanje proizvoda inspektori su u 58 slučajeva izrekli mjere ukazivanja i donijeli 73 rješenja. Za počinjene prekršaje izdat je 51 prekršajni nalog i podnijeto 19 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

U izvještajnom periodu na unutrašnjem tržištu, zbog neposjedovanja deklaracije, njene nepotpunosti ili zbog toga što subjekti nadzora nijesu bili registrovani za promet sadnog materijala, stavljeno je van prometa 2.126 komada sadnica voća i ukrasnog

bilja. Uništeno je 1.271 kg sjemenskog krompira i 54 kg sjemenskog luka zbog neposjedovanja deklaracije. Stavljeno je van prometa 178 kg sredstava za ishranu bilja zbog nepotpune deklaracije. Trajno je povučeno 21 kg sredstava za zaštitu bilja zbog isteklog roka važenja deklaracije. Uništeno je 7 kg travnatih smješa zbog isteklog roka upotrebe. Sproveden je monitoring rezidua pesticida po kojem su analizirana 132 uzorka, od toga 82 na rezidue pesticida, od čega su 4 uzorka (jedan limun, dvije blitve i jedna salata) imali prisustvo rezidua pesticida iznad dozvoljenog nivoa (MDK) i preduzete su blagovremene i efikasne mjere. Sproveden je monitoring nitrata u hrani biljnog porijekla po kojem je analiziran 31 uzorak i svi uzorci su bili uredni. Takođe, sproveden je monitoring na kadmijum u hrani biljnog porijekla po kojem je analizirano 19 uzorka i svi su bili uredni.

U oblasti bezbjednosti proizvoda fitosanitarna inspekcija u izvještajnom periodu nije primila nijednu žalbu potrošača.

2.2. Usaglašavanje zakonodavstva (donošenje novih i revizija postojećih propisa)

a) Donošenje novog Zakona o bezbjednosti hrane

Pripremljen je Prijedlog novog Zakona o bezbjednosti hrane i isti dostavljen EK na mišljenje (jun 2015). Kako su otpočeli pregovori sa Evropskom unijom i dobijena mjerila za otvaranje pregovora u poglavlju 12 (Bezbjednost hrane, veterinarska i fitosanitarna politika), dodatno se nametnula potreba za daljim usklađivanjem i obezbjedio pravni okvir za potpunu transpoziciju i harmonizaciju sa sa EU propisima, kojima je uređeno područje bezbjednosti hrane, naročito oblasti stavljanja na tržište hrane i hrane za životinje (higijena hrane i hrane za životinje), pravila za bezbjednost hrane u pogledu informacija o hrani koje moraju biti dostupne potrošaču, označavanja hrane, aditiva, enzima, materijala koji dolaze u kontakt sa hranom, brzo smrznute hrane, nove hrane i dr. kao i specifična pravila za bezbjednost hrane za životinje, uključujući stavljanje na tržište, aditive, nedozvoljene supstance u hrani za životinje i zahtjeve za posebne kategorije hrane za životinje (medicinirana hrana).

Aktivnosti na donošenju ovog zakona sprovodi Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja.

b) Donošenje podzakonskih akata za Zakona o bezbjednosti hrane

Veterinarska uprava:

Predloženim Zakonom o bezbjednosti hrane stvorena je osnova za donošenje niza podzakonskih akata, sa kojima će se postići odgovarajući nivo usaglašenosti propisa iz oblasti bezbjednosti hrane ili hrane za životinje (priprema i donošenje podzakonskih akata predviđen nakon usvajanja Zakona o bezbjednosti hrane u roku propisanom zakonom).

Fitosanitarna uprava:

- Pravilnik o bližim uslovima za skladišta sredstava za ishranu bilja ("Službeni list CG" br. 27/2014)
- Pravilnik o sadržaju zahtjeva i dozvole za gajenje maka i konoplje ("Službeni list CG" br. 27/2014)
- Pravilnik o načelima dobre poljoprivredne prakse za primjenu sredstava za ishranu bilja ("Službeni list CG" br. 29/2014)
- Pravilnik o pravilima dobre poljoprivredne prakse za zaštitu bilja ("Službeni list CG" br.45/14)
- Pravilnik o označavanju sredstava za zaštitu bilja ("Službeni list CG" br. 46/14)
- Pravilnik o metodama uzorkovanja za utvrđivanje rezidua sredstava za zaštitu bilja ("Sl. list CG" br.48/14)
- Pravilnik o priznavanju registracije sredstava za zaštitu bilja ("Službeni list CG" br.50/14)
- Lista aktivnih materija dozvoljenih za upotrebu u sredstvima za zaštitu bilja za 2015.godinu (Sl. List CG 3/15)
- Program monitoringa rezidua pesticida u i na hrani biljnog i životinjskog porijekla za 2015. Godinu (Sl. List CG 5/15)
- Program fitosanitarnih mjera za 2015. godinu (Sl. List CG 9/15)
- Program monitoringa nitrata u hrani biljnog porijekla - lisnatom povrću za 2015. godinu („Službeni list Crne Gore, broj 5/14 30.01.2015.“)
- Pravilnik o maksimalnom nivou rezidua sredstava za zaštitu bilja na ili u bilju, biljnim proizvodima, hrani ili hrani za životinje (Sl. List CG 21/15) MPRR

U ovom periodu nije bilo donošenja pravilnika po Zakonu o bezbjednosti hrane.

c) Učešće u pripremi propisa u ovoj oblasti

Uprava za inspekcijske poslove je učestvovala u izradi Zakona o bezbjednosti hrane.UIP

2.3.Jaćanje administrativnih kapaciteta i edukacija

a)Uspostavljanje nove strukture za upravljanje rizikom u oblasti bezbjednosti hrane

Novim Zakonom o bezbjednosti hrane predviđeno je uspostavljanje jedinstvenog centralnog tijela nadležnog za koordinaciju i komunikaciju u oblasti bezbjednosti hrane.MPRR

Treninzi i obuke za implementaciju zakona:

- „Primjena Analize rizika u bezbjednosti hrane“, Obuka CAPS2, Podgorica, 27-29. april 2015.godine. Cilj obuke je prenos znanja o osnovnim principima i primjeni analize rizika u implementaciji i sprovođenju nacionalnih planova kontrole u oblasti bezbjednosti hrane, sa posebnim osvrtom na bezbjednost proizvoda akvakulture.

Učesnici su predstavnici nacionalnih i lokalnih službi za bezbjednost hrane iz Crne Gore i regiona, kao i predstavnici laboratorija uključenih u sprovednje planova nadzora bezbjednosti proizvoda akvakulture;

➤ „Unaprijeđenje nacionalnog i regionalnog nadzora nad bolestima akvatičnih životinja, monitoring i sistem izvještavanja“, 15-19. jul 2014.godine, Beograd, Srbija;

➤ „Unaprijeđenje kapaciteta za dijagnostiku bolesti riba i mekušaca“, 20-24. oktobar 2014.godine Banja Luka, Bosna i Hercegovina;

➤ „Unaprijeđenje metoda za regionalni razvoj akvakulture i promociju proizvoda ribarstva“, 20-24. oktobar 2014. godine, Podgorica, Crna Gora. Na radionicama su učestvovali predstavnici Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja -Veterinarske uprave, Uprave za inspekcijeske poslove - Veterinarska inspekcija, Specijalističke veterinarske laboratorije, u zavisnosti od teme radionice.

➤ **Okrugli sto na temu „Bezbjednosti hrane“, Podgorica, 31.03.2015.godine.** Skup je organizovalo Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja s ciljem da se ukaže na značaj bezbjednosti hrane, a u susret Svjetskom danu zdravlja-7. aprilu, koji se ove godine obilježio, upravo na temu bezbjednosti hrane. Okruglom stolu prisustvovali su predstavnici Veterinarske uprave, Fitosanitarnе uprave, Uprave za inspekcijeske poslove, Privredne komore i drugi.

Međunarodna saradnja u regionu i sa tijelima zemalja EU i sa Evropskom Agencijom za bezbjednost hrane:

U okviru mnogobrojnih bilateralnih sastanaka i posjeta stranim zemljama, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, sa Upravama, obezbijedilo je podršku jačanju sistema bezbjednosti hrane u Crnoj Gori, kroz razmjenu eksperata, posjete crnogorskih farmera drugim zemljama i dijeljenje iskustava u oblasti bezbjednosti hrane.

➤ Potpisan Sporazum o saradnji između MPRR i Federalnog instituta za procjenu rizika SR Njemačke u oblasti bezbjednosti hrane. Osnovni ciljevi saradnje su uspostavljanje snažnije mreže procjenjivača rizika, povećanje kvaliteta naučnog procjenjivanja rizika i jačanje stručne osposobljenosti eksperata.

➤ **IPA 2012 „Razvoj službi za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarnu oblast u Crnoj Gori“** (Evropska Komisija, Delegacija Evropske unije u Crnoj Gori)-kontinuirano.

Uprava za inspekcijeske poslove je sprovodila edukaciju inspektora o strukturama za upravljanje rizikom u oblasti bezbjednosti hrane u organizaciji TAIEX-a.

2.4. Jačanje kapaciteta inspekcija nadležnih za nadzor nad bezbjednošću hrane, sjemena i sadnog materijala

a) Jačanje kapaciteta inspekcija (treninzi, obuke i dr.) u cilju efikasnog nadzora nad primjenom zakona iz ove oblasti

U izvještajnom periodu Uprava za inspekcijske poslove je učestvovala na radionicama i obukama koje su se sprovodile u organizaciji TAIEX i BTSF FNAOtreninga. Takođe, inspektori su pohađali obuke koje su bile u organizaciji Uprave za kadrove, a odnosile su se na inspekcijski nadzor, prekrašajni postupak, Zakon o opštem upravnom postupku, itd.

b) Saradnja sa relevantnim institucijama na nacionalnom i međunarodnom nivou

Saradnja se kontinuirano ostvaruje sa drugim nadležnim institucijama u ovoj oblasti na nacionalnom nivou, dok se kroz studijske posjete ostvaruje saradnja na međunarodnom nivou u cilju upoznavanja sa praksom i evropskim metodama rada.

2.5. Podizanje nivoa svijesti o bezbjednosti hrane

a) Saradnja i zajedničke aktivnosti sa nevladinim organizacijama koje se bave pitanjima bezbjednosti hrane i zaštite potrošača-kontinuirano.

b) Edukacija proizvođača i trgovaca o bezbjednosti hrane i značaju nadzora u ovoj oblasti

c) Edukacija proizvođača i trgovaca hranom

Održane radionice i obuke:

➤ „Obuke za korisnike sredstava za zaštitu bilja“, kontinuirano od **19.02.2015.godine**. Radi smanjenja rizika od prekomjerne upotrebe sredstava za zaštitu bilja, a samim tim zaštite zdravlja ljudi i životinja, kao i životne sredine, Fitosanitarna uprava Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja će do kraja ove godine organizovati kurseve za poljoprivredne proizvođače i druge korisnike ovih sredstava. Cilj edukacije je da se subjekti koji prometuju i koriste sredstava za zaštitu bilja pripreme za novi sistem koji će se primjenjivati od 1. jula 2016. godine, a prema kome će sredstva za zaštitu bilja moći da kupuju samo lica koja imaju legitimaciju da su prošla pomenutu obuku.

➤ „Zaustavimo širenje ambrozije“, od **23.06.2015. godine**. Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja – Fitosanitarna uprava, donijelo je Pravilnik o fitosanitarnim mjerama za suzbijanje i uništavanje korovske biljke ambrozija – *Ambrosia artemisiifolia* L. (spp.) ("Sl. list CG", broj 55/2013). Pravilnikom su propisane fitosanitarne mjere za suzbijanje i uništavanje ambrozije u toku vegetacione sezone, do početka fenološke faze cvjetanja i utvrđeni subjekti koji sprovode propisane fitosanitarne mjere, kojima je inamijenjen ovaj poziv.

➤ „Standardi i olakšice za male proizvođače u procesu pripreme hrane“, **Bijelo Polje, 27.03.2015 godine**. Poljoprivredni proizvođači i prerađivači sa sjevera Crne Gore imali su priliku da se na radionici u Bijelom Polju upoznaju sa opštim i posebnim higijenskim zahtjevima koje prema EU standardima treba da ispune objekti za

proizvodnju i promet hrane životinjskog porijekla. Proizvođače je na tu temu informisao gospodin Alberto Mankuzo (Alberto Mancuso) ekspert za bezbjednost hrane iz Italije koji boravi u Crnoj Gori i pruža ekspertsku pomoć kroz dio MIDAS projekta koji se odnosi na tehničku pomoć za podršku skrininga i klasifikacije objekata za hranu u skladu sa EU standardima.

➤ **„Radionica o EU standardima u objektima za hranu“, Podgorica, 30.03.2015.godine.** Nastavak aktivnosti u okviru MIDAS projekta “Tehnička pomoć za podršku skrininga i klasifikacije objekata za hranu u skladu sa EU standardima”.

Privredna komora Crne Gore kroz rad Odbora udruženja poljoprivrede, prehrambene i duvanske industrije i Odbora udruženja trgovine, a u čijem radu su zastupljena preduzeća iz primarne poljoprivredne proizvodnje, proizvodnje prehrambenih proizvoda, proizvodnje pića, proizvodnje stočne hrane i proizvodnje i prerade duvana, kao i trgovci ovim proizvodima, pored ostalog realizuje edukaciju proizvođača i trgovaca hranom, okrugle stolove i studijske posjete. U periodu od jula 2014. do juna 2015. organizovano je više seminara i okruglih stolova na temu bezbjednosti hrane, a izdvajamo sljedeće:

Prezentacija o higijenskim uslovima proizvodnje i standardima u pojedinim proizvodnim procesima – Predstavnici Veterinarske uprave održali su prezentaciju o higijenskim uslovima proizvodnje i standardima u pojedinim proizvodnim procesima. Bezbjednost hrane predstavlja prioritet za sve države, pa učesnici u lancu proizvodnje, prodaje, nadzora i kontrole snose veliku odgovornost. Prema zakonu koji reguliše ovu oblast, oni koji posluju sa hranom odgovorni su za njenu bezbjednost u svim fazama proizvodnje i prometa. Naime, proizvođači moraju da poštuju tehnološke standarde, uvode i rade po HACCP sistemu, obučavaju zaposlene za bezbjedno rukovanje hranom. Subjekti u poslovanju sa hranom treba da povedu računa o dokumentaciji, koja ako je uredna i dobro pripremljena može ubrzati kontrole i procedure veterinarske inspekcije.

Okrugli sto: Javna rasprava o nacrtu Zakona o bezbjednosti hrane – Na okruglom stolu povodom javne rasprave učestvovali su članovi Radne grupe za izradu Nacrta zakona o bezbjednosti hrane, Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, Uprave za inspekcijske poslove i privrednici. Ovaj Zakon će biti osnov za prenošenje standarda EU i opstanka što većeg broja proizvođača hrane tokom procesa evropskih integracija. Osnovni cilj novog zakona je stvaranje uslova za obezbjeđenje visokog nivoa zaštite života i zdravlja ljudi, interesa potrošača, zdravlja i dobrobiti životinja, kao i zaštita životne sredine, te obezbjeđenje slobodnog kretanja hrane.

Na sjednici Odbora špeditera, predstavnici Uprave za inspekcijske poslove – Fitosanitarna uprava, održali su prezentaciju o izmjenama u oblasti fitosanitarnog nadzora. Tom prilikom špediteri su upoznati sa novinama u oblasti fitosanitarnog nadzora. Saopšteno je da je novim Pravilnikom ukinuta obaveza fitosanitarnog nadzora na granici za veliki broj roba biljnog porijekla, te da će te robe biti kontrolisane na terminalu ili skladištu u mjestu carinjenja od strane Sanitarne inspekcije. Privredna komora implemtacijom Projekta " Dobro iz Crne Gore " radi na afirmaciji domaćih proizvoda kako na domaćem tako i na inostranom tržištu. Ovim aktivnostima

se želi na posredan način uticati na domaće proizvođače da prihvate kriterijume međunarodnog tržišta, podignu nivo kvaliteta proizvoda i učine poslovanje ekonomičnijim kako bi, konkurentnim cijenama i kvalitetom, uspješno parirali uvoznim proizvodima na domaćem tržištu i učvrstili put ka izvozu.

Savjet za dodjelu žiga vizuelnog označavanja crnogorskih proizvoda „Dobro iz Crne Gore” dodjeljuje pravo na korišćenje ovog žiga za natprosječan kvalitet proizvoda što obuhvata fizičko-hemijski kvalitet proizvoda i usluga, poslovnu orijentaciju, primjenu međunarodnih standarda, nagrade za kvalitet i marketing. To su proizvodi iz oblasti agroindustrije: pića (vino, pivo, voda), mliječni proizvodi, suhomesnati proizvodi i prerađevine od mesa, kao i ostali prehrambeni proizvodi. Do sada je 79 proizvoda od 17 crnogorskih proizvođača steklo pravo korišćenja kolektivnog žiga Dobro iz Crne Gore, registrovanog kod Zavoda za intelektualnu svojinu Crne Gore i Međunarodne odgancije za zaštitu prava intelektualne svojine (WIPO).

b) i c) Predstavnici Uprave za inspekcijske poslove su prisustvovali radionicama u organizaciji TAIEX-a („Deklarisanje”, „Privremeni objekti” i „Zakonodavstvo u oblasti maslinovog ulja”) BTSFA („Informisanje potrošača” i „Aditivi i arome”) EFSA („Analiza rizika u hrani”), IFC („Kontrola hrane pri uvozu zasnovana na upravljanju rizicima”).

d) Informisanje i edukacija potrošača o kvalitetu proizvoda

U skladu sa propisima informisanja javnosti i edukacije potrošača o bezbjednosti hrane i kvalitetu hrane, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Veterinarska i Fitosanitarna uprava su kontinuirano i blagovremeno obavještavali javnost o bezbjednosti i kvalitetu hrane, preduzetim mjerama i predstojećim aktivnostima u ovoj oblasti, za period jul 2014- jun 2015, putem televizije, radija, štampe, web stranica, gostovanja, i slično.

Predstavnici Uprave za inspekcijske poslove je edukovala subjekte nadzora o bezbjednosti hrane u organizaciji Instituta za računovođe i revizore.

➤ U cilju podizanja nivoa svijesti građana, štampan je primjerak specijalizovanih novina za potrošače pod nazivom “ **Potrošač**” u kom je objavljen tekst –Analiza kvaliteta hrane, zatim mnoge korisne informacije kao što su nutritivno obilježavanje, nutritivne vrijednosti, zdravstvene izjave kao i informacije o tome koje podatke treba da sadrži deklaracija. Časopis je štampan u 2000 primjeraka i distribuiran institucijama koje se bave zaštitom potrošača, zatim, većim marketima u Podgorici i Baru kao potrošačima koji dolaze u prostorije Cezapa. U časopisu koji je u procesu štampanja takodje se nalazi tekst o uporednoj analizi prehrambenih proizvoda na zdravstvenu ispravanost i kvalitet-druga faza, koji ce biti štampan u 1500 primjeraka i distribuiran na iste adrese.

➤ Informativna **brošura** pod nazivom „Deklaracija nutritivno obilježavanje zdravstvene izjave” je štampana u tiražu od 5000 primjeraka i distribuirana kao i u predhodnom slučaju.

3. Trgovina

3.1. Sprovođenje propisa koji uređuju ovu oblast (uključujući i elektr. trgovinu)

a) Nadzor nad sprovođenjem Zakona o unutrašnjoj trgovini, Zakona o elektronskoj trgovini (u vezi sa Zakonom o zaštiti potrošača - distaciona prodaja), kao i zakona koji uređuju metrologiju i dragocjene materijale

Uprava za inspekcijske poslove preko nadležnih inspekcija je kontinuirano vršila nadzor nad sprovođenjem Zakonom o unutrašnjoj trgovini uređena je unutrašnja trgovine, uslovi i oblici trgovine, kao i nadzor nad primjenom. (više pod tačkom d)

b) Sprovođenje Zakona o elektronskoj upravi sa aspekta zaštite potrošača

c) Utvrđivanje obrazaca za praćenje podataka iz nadzora nad primjenom propisa iz ove oblasti, uključujući i nadzor po žalbama potrošača-Realizovano

d) Izveštaj o podacima iz nadzora nad primjenom zakona iz ove oblasti uključujući i podatke iz nadzora po žalbama potrošača

Nadzor u oblasti unutrašnje trgovine

Tržišna inspekcija je u periodu jul 2014 – jun 2015 izvršila ukupno 9.039 inspekcijskih kontrola.

Jul–decembar 2014:

U navedenom periodu u ovoj oblasti izvršeno je 5.154 kontrola, u kojima je utvrđeno 2.709 nepravilnosti. Analiza utvrđenih nepravilnosti ukazuje da se najviše nepravilnosti odnosi na nevođenje propisane evidencije 2.347, obavljanje trgovine bez podnošenja prijave trgovine 166, neposjedovanje dokaza o nabavci robe 172, obavljanje trgovine bez ispunjenih minimalno tehničkih uslova 2 i ostalo 22.

U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti u oblasti unutrašnje trgovine izrečeno je 411 ukazivanja, kojima je obuhvaćeno 445 nepravilnosti i doneseno je 2.264 rješenja.

Za prekršaje u oblasti trgovine izdato je 2.246 prekršajnih naloga (pravnom i odgovornom licu u pravnom licu) u vrijednosti od 635.600,00 €, a podneseno je i 57 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

Januar-jun 2015:

U navedenom periodu u ovoj oblasti izvršeno je 3.885 kontrola, u kojima je utvrđeno 2.376 nepravilnosti. Analiza utvrđenih nepravilnosti ukazuje da se najviše nepravilnosti odnosi na ne vođenje propisane evidencije 2.201, obavljanje trgovine bez podnošenja prijave trgovine 121, neposjedovanje dokaza o nabavci robe 36 i ostalo 18.

U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti u oblasti unutrašnje trgovine izrečeno je 238 ukazivanja, kojima je obuhvaćeno 256 nepravilnosti i doneseno je 2.120 rješenja.

Za prekršaje u oblasti trgovine izdato je 2.276 prekršajnih naloga (pravnom i odgovornom licu u pravnom licu) u vrijednosti od 619.900,00 €, a podneseno je i 29 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

Nadzor u oblasti zaštite potrošača (distanciona prodaja)

Tržišna inspekcija je u periodu jul 2014 – jun 2015 izvršila ukupno dvije kontrole u kojima su utvrđene dvije nepravilnosti. Obije nepravilnosti su se odnosile na nepoštovanje obaveze trgovca da prije zaključenja ugovora na daljinu, u primjerenom roku, potrošaču pruži prethodno obavještenje propisane sadržine, pod uslovima i na način kako je propisano članom 64 Zakona o zaštiti potrošača. Za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti, inspektori su donijeli jedno ukazivanje i jedno rješenja o otklanjanju nepravilnosti, te izdali dva prekršajna naloga (pravnom i odgovornom licu u pravnom licu) u vrijednosti od 1.150,00 €.

Nadzor u oblasti elektronske trgovine

Inspekcija za usluge informacionog društva /jul 2014–jun 2015 primila je 10 inicijativa koje su se uglavnom odnosile na trgovinu preko društvenih mreža (facebook trgovina, twiter, itd). Treba istaći da kod ovog vida trgovine, koji je u ekspanziji, često nema podataka o tome ko je otvorio nalog, preko koga se vrši trgovina, koja je kao takva nelegalna i predstavlja opasnost po potrošače, ali i po legalno tržište roba i usluga. Nelegalna trgovina preko društvenih mreža se obično odvija iz stanova i s obzirom da se ne radi o elektronskoj trgovini, koja je predmet ovog zakona, nije ni moguće pristupiti kontroli. Takođe, problem je i u tome što se nalozi društvenih mreža mogu kreirati i sa izmišljenim podacima, što onemogućava njihovu kontrolu.

Nadzor u oblasti metrologije

Tržišna inspekcija je u periodu jul 2014 – jun 2015 izvršila ukupno 6 kontrola u kojima nijesu utvrđene nepravilnosti.

Metrološka inspekcija je u periodu jul 2014 – jun 2015, u ovoj oblasti, izvršila 208 inspekcijskih pregleda, od čega je izvršeno 36 po inicijativama potrošača (vage-12, vodomjeri-8, taksimetri-4, električna brojila-2, benzinske stanice-4, mjerila radioaktivnosti-1, aparati za mjerenje krvnog pritiska-4, predhodno upakovani proizvodi-1). U navedenom periodu ova inspekcija je donijela 92 rješenja o otklanjanju nepravilnosti i podnijela osam zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka. Utvrđene nepravilnosti se odnose na kršenje odredbe Zakona o metrologiji koja se odnosi na korišćenje zakonskih mjerila bez važećeg državnog žiga o ovjeravanju. Utvrđene nepravilnosti se odnose na provjeru tehničke ispravnosti i tačnosti mjernih rezultata zakonskih mjerila koja se koriste u funkciji prometa roba i usluga tj. mjerila preko kojih se vrši obračun i plaćanje (npr. vodomjeri, električna brojila, vage, taksimetri, mjerila za gorivo itd).

Nadzor u oblasti predmeta od dragocjenih metala

Tržišna inspekcija je u periodu jul 2014 – jun 2015 izvršila ukupno 32 kontrole u kojima su utvrđene četiri nepravilnosti. Utvrđene nepravilnosti su se odnosile na promet predmeta od srebra bez istaknutih deklaracija. Za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti inspektori su donijeli dva rješenja o privremenoj zabrani prometa i izdali četiri prekršajna naloga u vrijednosti od 1.000,00 €.

Metrološka inspekcija je u periodu jul 2014 – jun 2015, u ovoj oblasti, izvršila 139 inspeksijskih pregleda, od čega su 2 bila po inicijativama potrošača. U navedenom periodu ova inspekcija je donijela 21 rješenje i preduzela mjere ukazivanja u šest slučajeva. Utvrđene nepravilnosti se odnose na kršenje odredbe Zakona o kontroli predmeta od dragocjenih metala koji se odnosi na stavljanje u promet predmeta od dragocjenih metala bez državnog žiga.

3.2. Usaglašavanje zakonodavstva (donošenje novih i revizija postojećih propisa) Učešće u pripremi zakona, kao i podzakonskih akata za sprovođenje Zakona o unutrašnjoj trgovini

Uprava za inspeksijske poslove zajedno sa Ministarstvom ekonomije učestvovala je u izradi Pravilnika o vrsti robe i načinu obavljanja trgovine izvan poslovnih prostorija.

3.3. Jačanje kapaciteta inspekcije u oblasti trgovine

Stručno usavršavanje i edukacija inspektora (posebno na području elektronske trgovine)

Informacije su date u okviru tačke I-4.b) Saradnja sa drugim nadležnim organima, institucijama, NVO za zaštitu potrošača i privredom u oblasti zaštite potrošača u dijelu razmjene informacija, edukacije, informisanja, podizanja svijesti o značaju zaštite potrošača itd.

3.4. Podizanje nivoa svijesti o elektronskoj trgovini

a) Promocija informacionog društva sa aspekta elektronske trgovine

b) Povećanje broja e-servisa

c) Učešće u promociji informacionog društva sa aspekta elektronske trgovine, kao i povećanje broja e-servisa- Nije realizovano.

4. Turizam i ugostiteljstvo

4.1. Sprovođenje propisa koji uređuju turističku i ugostiteljsku djelatnost

a) Nadzor nad sprovođenjem Zakona o turizmu i drugih propisa u oblasti ugostiteljstva, uključujući i ZPP

b) Nadzor nad sprovođenjem Zakona o turizmu, i drugih propisa koji uređuju turističke djelatnosti (skijališta, turoperatora, kupališta, rafting, izletnički program, avanturistički turizam, smještaj, rent a car usluge itd.), uključujući i ZPP

a) i b) Uprava za inspekcijske poslove preko Turističke inspekcija je kontinuirano vršila nadzor nad sprovođenjem Zakona o turizmu i drugih propisa u oblasti ugostiteljstva, turističke djelatnosti, uključujući i Zakon o zaštiti potrošača (više pod tačkom e).

c) **Sprovođenje planova pojačanog nadzora u ovoj oblasti**-Realizovano.

d) **Utvrđivanje obrazaca za praćenje podataka iz nadzora nad primjenom propisa iz oblasti ugostiteljstva i turizma, uključujući i nadzor po žalbama potrošača**-Realizovano

e) **Izveštaj o podacima iz nadzora nad primjenom zakona iz ove oblasti uključujući i podatke iz nadzora po žalbama potrošača**

Turistička inspekcija je u periodu jul 2014 – jun 2015 izvršila ukupno 7.331 inspekcijskih pregleda čija realizacija je usmjerena na direktnu zaštitu potrošača. U redovnom nadzoru izvršeno je 6.659 pregleda, dok je po žalbama potrošača bilo 672.

Utvrđeno je ukupno 4.571 nepravilnosti, od čega se na oblast ugostiteljstva odnose:

- neispunjavanje minimalno tehničkih uslova u ugostiteljskim objektima u pogledu opreme i prostora za obavljanje ugostiteljske djelatnosti (766)
- usluživanje proizvoda bez podataka o porijeklu, kvalitetu, svojstvu proizvoda - deklaracija proizvoda (555)
- neisticanje na vidnom mjestu cijena usluga koje se nude u objektu ili nepridržavanje utvrđenih cijena (386)
- neutvrđivanje i nepridržavanje utvrđenih normativa o utrošku namirnica, kao i nemogućnost uvida u isti (333)
- nevođenje knjige žalbi u skladu sa Pravilnikom (308)
- neispunjavanje minimalno tehničkih uslova (297)
- neisticanje obavještenja o radnom vremenu objekta (277)
- dovođenje korisnika usluge u zabludu kroz neisticanje oznake propisane vrste i naziva objekta na ulazu u ugostiteljski objekat u skladu sa rješenjem nadležnog organa (232)
- obavljanje djelatnosti bez odobrenja (226)
- neutvrđivanje i nepridržavanje utvrđenih normativa o utrošku namirnica (200)
- dovođenje korisnika usluge u zabludu kroz neisticanje oznake propisane vrste i naziva objekta (131)
- neposjedovanje cjenovnika usluga na svakom stolu u objektu (123)
- neposjedovanje odobrenja i akta o kategoriji objekta u objektu (106)
- neizdavanje fiskalnih računa sa oznakom vrste, količine i cijenom pružene usluge (105)
- neisticanje na vidnom mjestu cijena usluga koje se nude u objektu (90)
- neažurno vođenje evidencije gostiju (68)
- nepodnošenje zahtjeva za kategoriju objekta (35),
- reklamiranje usluga suprotno rješenju o radu, što dovodi u zabludu krajnjeg potrošača (32)
- usluživanje i točenje alkohola maloljetnim licima i neisticanje obavještenja o zabrani točenja alkohola maloljetnim licima (15)

- ostalo (571)

U izvještajnom periodu, u oblasti turističkih usluga utvrđene nepravilnosti se najčešće odnose na obavljanje djelatnosti bez odobrenja i to: pružanje usluga na kupalištima (78), usluge turističkih agencija bez licence (15), nelegalnog pružanja usluga turističkih agencija (3), obavljanje sportsko-rekreativnih i avanturističkih aktivnosti (10), usluge turističkog vodiča (22), izdavanje skutera (26), usluge raftinga (34), usluge na plovnim objektima (10).

Slijede ostale nepravilnosti čijim otklanjanjem se štite potrošači turističkog proizvoda: neopremljenost kupališta (tuševi, kabine za presvlačenje, bove i sl. - 10), neorganizovanje spasilačke službe na kupalištu (49), neoslobađanje jedne polovine plaže od plažnog mobilijara (42), neisticanje cijena usluga (10), poslovnica turističke agencije neispunjava propisane minimalno-tehničke uslove (4), neizdavanje fiskalnih računa (7), neisticanje i neobjavljivanje cijena svake pojedinačne usluge (6), nevođenje knjige žalbi (2), neobezbjedivanje odgovarajućeg mjesta za slijetanje helikoptera na skijalištu (1).

U slučajevima otpočinjanja obavljanja djelatnosti bez odobrenja za rad i točenja alkohola maloljetnim licima inspekcija je preduzimala mjeru pečaćenja objekata, te na taj način obezbjeđivala siguran i bezbjedan ambijent korisniku usluga.

Za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti preduzete su sljedeće mjere:

- Ukazivanja (2.518)
- Rješenja o otklanjanju nepravilnosti (248)
- Rješenja o zabrani obavljanja djelatnosti (349)
- Zapečaćeno objekata (90)
- Zahtjevi za pokretanje prekršajnog postupka (27)
- Prekršajni nalozi (2.089) u ukupnom iznosu od 565.240,00€.

Prioritet u radu ove inspekcije su bile žalbe gostiju koje su primane putem: Call Centra Uprave za inspekcijske poslove br.080/555-555, neposredno preko inspektora ili u službenim prostorijama. Ukupan broj primljenih žalbi u izvještajnom periodu je 672, po kojima su inspektori postupali bez odlaganja i preduzimali odgovarajuće mjere i radnje u skladu sa zakonom.

Najveći broj žalbi gostiju odnosio se na rad ugostiteljskih objekata i to na: nelegalan rad objekata, neizdavanje fiskalnih računa, neisticanje i nepridržavanje istaknutih cijena usluga, točenje alkohola maloljetnim licima, neisticanje obavještenja o svojstvu i kvalitetu proizvoda.

U dijelu privatnog smještaja žalbe gostiju su se odnosile na kvalitet ugovorene usluge i ugovorenu cijenu usluge. U ovim slučajevima inspektori su pomagali u sporazumnom rješavanju problema između vlasnika smještajnih jedinica i nezadovoljnih gostiju, a u određenom broju slučajeva donijeli su i rješenja o otklanjanju nepravilnosti i povraćaju novčanih sredstava. U dijelu koja se odnosi na turističke usluge najveći broj žalbi se odnosio na obavljanje djelatnosti bez odobrenja (turističke agencije, turistički vodiči, rafting, sportsko-rekreativne i avanturističke djelatnosti), neispunjavanje uslova na kupalištu, neizdavanje fiskalnih računa i sl.

4.2. Usaglašavanje zakonodavstva (donošenje novih i revizija postojećih propisa)

a) Izmjene i dopune Zakona o turizmu (prenošenje Direktive o paket aranžmanima)

Direktiva 90/314/EEZ (paket putovanja, paket vikendi i paket ture) u potpunosti je etransponovana u Predlogu izmjena i dopuna Zakona o turizmu, čije se usvajanje u Skupštini planira za IV kvartal t.g. Usvajanjem citiranog Zakona preuzimaju se i odredbe Zakona o obligacionim odnosima u dijelu Ugovora o organizovanju putovanja, i imaće subsidiarno dejstvo u odnosu na primjenu važećeg Zakona o obligacionim odnosima u tom dijelu. Crnogorsko zakonodavstvo u pogledu ove direktive imaće cjelovit stepen usklađenosti u Zakonu o turizmu, čime se prevazilazi dualitet u uređivanju Ugovora o paket aranžmanima.

b) Donošenje podzakonskih akata shodno obavezama iz Zakona o turizmu

Na osnovu ovlašćenja iz Zakona o turizmu, urađen je Nacrt pravilnika o bližim uslovima planiranja i poslovanja condo hotela i mješovitog riziorta. U daljoj proceduri pribavljena su mišljenja od nadležnih organa. U međuvremenu je proces zastao, jer se se čeka usaglašavanje sa izmjenama Zakona o turizmu, čija je izrada u toku i planira se usvajanje do kraja IV kvartala tekuće godine.

c) Donošenje podzakonskog akta o time-share na osnovu Zakona o zaštiti potrošača

Ministarstvo održivog razvoja i turizma, shodno ovlašćenjima iz Zakona o zaštiti potrošača donijelo je:

1. Pravilnik o sadržaju standardnog informacionog obrasca za ugovore o turističkim uslugama („Sl. list CG“, br. 30/15) i
2. Pravilnik o sadržaju standardnog obrasca za jednostrani raskid ugovora o turističkim uslugama („Sl. list CG“, br. 30/15).

Pravilnicima se uređuje zaštita potrošača, tj. korisnika usluga u turističkom sektoru kada stiču pravo noćenja u više navrata, bez obzira o kojem smještajnom objektu je riječ (nepokretnosti: turistički apartman, sobe u hotelu sl. ili pokretnosti: jahta, brod i sl.) i potrošačima se olakšalo korišćenje njihovih prava i pravilnicima se propisuju standardni informacioni obrasci.

d) Učešće u pripremi propisa iz oblasti ugostiteljstva i turizma

Prilikom izrade Predloga o izmjenama i dopunama Zakona o turizmu, u Radnoj grupi učestvovali su i predstavnici Uprave za inspekcijke poslove (glavni inspektor za turizam i inspektor za turizam), u cilju jasnoće definisanja pravnih normi i sinhronizovanoj vezi materijalnih odredbi sa kaznenim odredbama. MORIT

Uprava za inspekcijke poslove je u saradnji sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma učestvovala u izradi predloga Zakona o izmjenama i dopunama zakona o turizmu, predloga Zakona o izmjenama i dopunama zakona o raftingu i predloga Zakona o skijalištima.

4.3. Jačanje administrativnih kapaciteta i edukacija

a) Savjet za praćenje turističkog razvoja i pripremu i praćenje turističkih sezona- Kadrovska edukacija (upoznavanje sa zakonskim propisima, proširenje znanja stranih jezika)

Formiranjem Savjeta za praćenje turističkog razvoja i pripremu i praćenje turističkih sezona, čiji je sastav imenovala Vlada, stvaraju se uslovi za što kvalitetnije pripremanje zimskih i ljetnjih turističkih sezona i prevazilaženje problema koji se javljaju u turističkoj ponudi za vrijeme njihovog trajanja. Predlažu se mjere i aktivnosti za prevazilaženje svih problema na terenu, i sugeriš nadležnim organima da preduzmu zakonom propisane mjere iz okvira njihovih stvarnih nadležnosti. Organizuju se stručni seminari u pogledu edukacije pojedinih tematskih cjelina (primjena Zakona o opštem pravnom postupku, pohađanje kurseva za računare, kurseva za strane jezike i dr.) preko Uprave za kadrove.

b) Dalje unaprijeđenje sistema za rješavanje reklamacija nezadovoljnih turista putem call centra (broj 1300)- povećanje broja operatera sa znanjem više jezika u cilju davanja informacija na više jezika

Posredstvom Call centra Montenegro – specijalnog telefona 1300, koji posluje pod okriljem NTOCG-a, potrošači se bliže informišu o pravima iz oblasti turizma i ugostiteljstva, na način što se preuzimaju pritužbe, primjedbe i reklamacije nezadovoljnih potrošača, prosleđuju nadležnim inspekcijским službama i nakon njihovih preduzetih mjera povratno obavještavaju o ishodu. Pružaju se informacije na više jezika. Kontinuirano sprovođenje obuke operatera Call centra preko tehničke edukacije i poznavanja propisa, kao i poznavanje stranih jezika. Putem brošura i drugog informativnog materijala, koji je postavljan i dalje će biti postavljen na graničnim prelazima, kao i na svim punktovima turistilko – informacionih centara, gdje se turisti upoznaju o svojim pravima i obavezama. Call centar ide u korak sa novim tehnologijama uvođenjem Viber i Whats up poziva kao jedan od vidova besplatnog kontaktiranja operatera. Tokom ljetnje sezone angažovan je veći broj operatera kada se očekuje i veći broj poziva turista.

4.4. Jačanje kapaciteta inspekcije u oblasti ugostiteljstva i turizma

Jačanje kapaciteta inspekcije (treninzi, obuke i dr.) u cilju efikasnog nadzor nad sprovođenjem propisa iz ove oblasti

Predstavnici Inspekcije turizma u izvještajnom periodu su pohađali obuke, koje su bile u organizaciji Uprave za kadrove, a odnosile su se na inspekcijски nadzor, prekrašajni postupak, Zakon o opštem upravnom postupku, itd.

4.5. Podizanje nivoa svijesti potrošača kao korisnika usluga u turizmu i ugostiteljstvu

a) Razmjena informacija call-centra sa servisom informacija 1180 i drugim informacionim sistemima

b) Pružanje pravovremenih i kvalitetnih informacija u oblasti turizma i ugostiteljstva

a i b) Ažuriranje baze podataka vrši se svakodnevno, kontaktiraju se udruženja, hotelijera, kampera, izdavaoca privatnog smještaja, agencija, AMS, Servis informacija 1180 i dr., unapređuje uzajamna saradnja i Call centar predstavlja podršku njihovim sistemima.

c) Podizanje nivoa svijesti potrošača o njihovim pravima i obavezama iz ove oblasti putem informisanja potrošača

U organizaciji NVO "Alfa centar" održana je konferencija "Bezbjednost u turizmu", kojoj je prisustvovao predstavnik inspekcije turizma. U organizaciji Svjetske turističke organizacije u Budvi je održana konferencija o upravljanju destinacijom na Mediteranu, kojoj je prisustvovao predstavnik Inspekcije turizma.

5. JAVNE USLUGE

5.1. Zdravstvene usluge

5.1.1. Sprovođenje propisa koji uređuju oblast zdravstvenih usluga

a) Sprovođenje: - Zakona o zdravstvenoj zaštiti - Zakona o zdravstvenom osiguranju

- Zakon o zbirkama podataka u oblasti zdravstva - Zakon o zdravstvenoj njezi pacijenata

- Zakon o pravima pacijenata

b) Nadzor nad sprovođenjem Zakona o zdravstvenoj zaštiti, Zakona o zdravstvenom osiguranju, Zakon o zbirkama podataka u oblasti zdravstva, Zakon o zdravstvenoj njezi pacijenata, Zakon o pravima pacijenata, kao i propisa koji uređuju metrologiju

Uprava za inspekcijske poslove preko nadležnih inspekcija je kontinuirano vršila nadzor nad sprovođenjem Zakona o zdravstvenoj zaštiti, Zakona o zdravstvenom osiguranju, Zakon o zbirkama podataka u oblasti zdravstva, Zakon o zdravstvenoj njezi pacijenata, Zakon o pravima pacijenata, kao i propisa koji uređuju Zakon o metrologiji u dijelu oblasti kontrole zakonskih mjerila (manometara za mjerenje krvnog pritiska, vage za dojenčad, mjerila jonizujućeg zračenja u radioterapiji, medicinski termometri itd (više pod tačkom d).

c) Utvrđivanje obrazaca za praćenje podataka iz nadzora nad primjenom propisa iz ove oblasti, uključujući i nadzor po žalbama potrošača - Realizovano

d) Izveštaj o podacima iz nadzora uključujući i podatke iz nadzora po žalbama potrošača u ovoj oblasti Zdravstvena inspekcija je u periodu jul 2014 – jun 2015 ukupno izvršila 778 inspekcijskih pregleda.

Jul-decembar 2014:

Zdravstvena inspekcija je u ovoj oblasti izvršila 415 inspekcijskih pregleda tokom kojih je utvrdila 96 nepravilnosti koje su se odnosile na: neposjedovanje dokumentacije za kadar u momentu pregleda i neobezbijedenost kontinuiteta zdravstvene zaštite u privatnim zdravstvenim ustanovama, nemanje i nevođenje dokumentacije u zdravstvenoj ustanovi u skladu sa propisima, dopunski rad zdravstvenog radnika van mreže zdravstvenih ustanova, izdavanje lijekova suprotno propisima i dr. Za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti izricane su mjere ukazivanja i donijeto je 57 rješenja. Takođe, izdat je 41 prekršajni nalog i podnijeto 11 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

U navedenom periodu postupano je po 27 prijava pacijenata-potrošača, privrednih subjekata i drugih institucija. U 17 slučajeva nijesu utvrđene nepravilnosti koje su navedene u inicijativama, u 4 slučaja su utvrđene nepravilnosti i preduzete mjere u skladu sa zakonom, dok je postupak kod 6 prijava u toku. Najčešće su se prijave odnosile na provjeru bolovanja lica koja su zaposlena kod privrednih subjekata, nelegalno pružanje zdravstvenih usluga, reklamiranje zdravstvenih usluga, izdavanje lijekova suprotno zakonu, upotreba duvanskih proizvoda u zdravstvenim ustanovama i dr.

Januar-jun 2015:

Zdravstvena inspekcija je u ovoj oblasti izvršila 363 inspekcijska pregleda tokom kojih je utvrdila 65 nepravilnosti, koje su se odnosile na: neposjedovanje dokumentacije za kadar u momentu pregleda i neobezbijedenost kontinuiteta zdravstvene zaštite u privatnim zdravstvenim ustanovama, neposjedovanje i nevođenje dokumentacije u zdravstvenoj ustanovi u skladu sa propisima, dopunski rad zdravstvenog radnika van mreže zdravstvenih ustanova, izdavanje lijekova suprotno propisima i dr. Za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti izricane su mjere ukazivanja i donijeto je 29 rješenja. Takođe, izdato je 29 prekršajnih naloga i podnijeto 20 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka

U navedenom periodu postupali su po 40 prijava potrošača, privrednih subjekata i drugih institucija. U 2 slučaja su utvrđene nepravilnosti i preduzete su mjere, 23 prijave su bile neosnovano, dvije prijave nijesu sadržale adrese o subjektima nadzora tako da po istima nije moglo da se postupa, dvije su proslijeđene drugim organima, u jednom slučaju potrošač je odustao od prijave, dok je postupanje po 10 prijavu u toku. Najčešće su se prijave odnosile na provjeru bolovanja lica koja su zaposlena kod privrednih subjekata, nelegalno pružanje zdravstvenih usluga, reklamiranje zdravstvenih usluga, izdavanje lijekova suprotno zakonu i dr.

5.1.2.Usaglašavanje zakonodavstva (donošenje novih i revizija postojećih propisa)

Izmjene i dopune:

- Zakona o zdravstvenoj zaštiti
- Zakona o zdravstvenom osiguranju

U proceduri je donošenje ovih novih zakona.

5.1.3. Jačanje administrativnih kapaciteta

a) Reorganizacija zdravstvenog sistema preko reorganizovanja Zdravstvenih Centara (osam centara kojima će se objediniti više nivoa zdravstvene zaštite, a sve radi bolje održivosti i efikasnosti zdravstvenog sistema)

Reorganizacija će se sprovesti nakon donošenja novog Zakona o zdravstvenoj zaštiti.

b) Podizanje svijesti o reproduktivnom i seksualnom zdravlju kod određenih ciljnih grupa kao što su: Romi i Egipćani, raseljena i interno raseljena lica, osobe sa invaliditetom i osobe sa smetnjama u razvoju, kroz rad u grupama, izrada publikacija i organizovanje radionica.

U julu 2013. godine donijeta je Strategija za očuvanje i unaprijeđenje reproduktivnog i seksualnog zdravlja Crne Gore 2013-2020. sa prijedlogom AP 2014-2015.

U planiranju, sprovođenju i unapređenju zdravstvene zaštite Roma, Ministarstvo zdravlja, NVO HELPP i Romski obrazovni fond zaključili su Memorandum o saradnji. Cilj Projekta je, da pruži doprinos postizanju trajnih i održivih rješenja za stanovnike naselja Konik u Podgorici, koji su interno raseljena lica RAE populacije, obezbjeđivanje poboljšanog pristupa na zdravstvenu zaštitu, radi obezbjeđenja njihove pune integracije u Crnoj Gori, kao i da se pruži podrška onima koji žele da se vrate u zemlju porijekla. U skladu sa ovim memorandumom, u realizaciji tog projekta, integraciji i dobrovoljnom povratku interno raseljenih stanovnika Kampa na Koniku u Crnoj Gori, Help kao realizator Projekta, sprovodiće aktivnosti na uspostavljanju mreže romskih zdravstvenih medijatorki u skladu sa Strategijom za poboljšanje položaja Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2012-2016 i dobrom praksom koja je zaživjela u zemljama regiona.

5.2. Energetika

5.2.1. Sprovođenje propisa koji uređuju oblast energetike i energetske efikasnosti

a) Primjena: Zakona o energetici - Zakona o energetskej efikasnosti

Zakon o energetici će se primjenjivati do usvajanja novog Zakona koji je planiran za usvajanje u IV kvartalu 2015. godine.

- Pripremljen je Zakon o potvrđivanju Ugovora o Energetskej povelji koji se trenutno nalazi u skupštinskoj proceduri.

b) Program za subvencioniranje ugroženih potrošača za električnu energiju

Program za subvencioniranje će se nastaviti primjenjivati i dalje. Očekuje se donošenje odluke od strane Vlade kojom bi se i formalno nastavilo sa primjenom Programa.

Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić – FC Snabdijevanje, od 2008. godine, svakog mjeseca vrši obračun subvencija za utrošenu električnu za potrošače iz kategorije "domaćinstva", koji na osnovu spiskova Ministarstva rada i socijalnog staranja, pripadaju grupi korisnika određene vrste socijalne pomoći. Subvencije se obračunavaju na način što se potrošačima koji imaju mjesečni račun do 60,00€ račun umanju za 40%, dok se za potrošače koji imaju račun preko 60,00€ račun umanju fiksno za 24,00€.

Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić se 23. 08. 2012. godine., obratila tadašnjem Ministru rada i socijalnog staranja Suadu Numanoviću i tom prilikom zatražila dostavljanje spiska "ranjivih (ugroženih)" kupaca za koje bi se vršio obračun utrošene električne energije na osnovu Odluke broj: 12/1521-2 (Regulatorna agencija za energetiku). Ovom Odlukom su utvrđene tarife za ovu kategoriju potrošača međutim, do danas nijesmo zvanično dobili bilo kakvu povratnu informaciju ili spisak kupaca tako da trenutno, u skladu sa članom 156 Zakona o energetici, ne vršimo snabdijevanje ugroženih (ranjivih) kupaca.

c) Nadzor nad sprovođenjem Zakona o energetici i Zakona o energetske efikasnosti u dijelu nadležnosti inspekcije Uprave uključujući i druge propise u vezi sa potrošnjom električne energije (aspekt zaštite potrošača ovih usluga) i u vezi sa ZZP

Uprava za inspekcijske poslove preko Tržišne inspekcija je kontinuirano vršila nadzor nad sprovođenjem Zakona o zaštiti potrošača u dijelu javnih usluga-u vezi sa potrošnjom električne energije (više pod tačkom f).

d) Nadzor nad prometom naftnih derivata i biogoriva u dijelu kvaliteta i cijena

Uprava za inspekcijske poslove u saradnji sa Ministarstvom ekonomije učestvovala u pripremi zakona o izmjenama i dopunama Zakona o energetici u pogledu nadzora nad prometom naftnih derivata i biogoriva u dijelu kvaliteta i cijena. Donošenjem ovog Zakona i Pravilnika o kvalitetu i kontroli kvaliteta tečnih goriva naftnog porijekla (koji će biti u primjeni od 01.08.2015.) stvoreni su uslovi za sprovođenje nadzora u ovoj oblasti za šta će biti potrebna obuka inspektora ali i finansijska sredstva neophodna za uzorkovanje i analizu naftnih derivata.

e) Nadzor nad mjernim instrumentima kod prometa naftnih derivata i biogoriva

f) Izvještaj o podacima iz nadzora nad sprovođenjem zakona iz ove oblasti u dijelu nadležnosti vezane za aspekt zaštite potrošača usluga i u vezi sa ZZP

Nadzor u oblasti zaštite potrošača- potrošnja električne energije

Tržišna inspekcija je u periodu jul 2014 – jun 2015 ukupno izvršila 29 inspekcijskih pregleda i svi pregledi su bili po žalbama potrošača. U izvršenim kontrolama utvrđeno je 18 nepravilnosti koje se odnosile na nepravilno obračunatu uslugu. Za utvrđene nepravilnosti inspektori su donijeli 18 rješenja o otklanjanju nepravilnosti. Izdata su 2

prekršajna naloga (pravnom i odgovornom licu u pravnom licu) u iznosu od 1.700,00 € i podnesen je 1 zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka.

Nadzor u oblasti zaštite potrošača- cijene na benzinskim stanicama (i parkiralištima)

Tržišna inspekcija je u periodu jul 2014 –jun 2015 u postupku inspekcijskog nadzora utvrdila nepravilnosti u pogledu nepropisanog isticanja cijena na benzinskim stanicama (i parkiralištima) u 13 slučajeva. U 6 slučajeva preduzeta je mjera ukazivanja i doneseno je 7 rješenja kojim je naloženo otklanjanje utvrđenih nepravilnosti. Za počinjene prekršaje inspektori su izdali 5 prekršajnih naloga kojima su izrečene novčane kazne u iznosu od 1.050,00 € i podnijeta su 2 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

g) Izvještaj o podacima iz nadzora nad sprovođenjem zakona iz ove oblasti u dijelu nadležnostivezane za aspekt zaštite potrošača, uključujući i podatke iz nadzora po žalbama potrošača

5.2.2.Usaglašavanje zakonodavstva (donošenje novih i revizija postojećih propisa)

a) Izrada i usvajanje novog Zakona o energetici

U cilju usglašavanja nacionalnog zakonodavstva sa EU direktivama Ministarstvo ekonomije je pripremlilo novi Zakon o energetici i Zakon o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa. U toku je priprema materijala radi upućivanja na Vladu.

b) Donošenje podzakonskih akata

Nakon usvajanja novog Zakona o energetici biće neophodno inoviranje postojećih i usvajanje niza novih podzakonskih akata.

c) Usvajanje novog Zakona o efikasnom korišćenju energije

d) Donošenje propisa iz oblasti energetske efikasnosti DEE

e) Usvajanje petogodišnjeg Akcionog plana za implementaciju Strategije razvoja energetike do 2030

Odobrena je donacija u iznosu od 160.000 eura od strane Slovenačke Vlade i KfW u junu 2015. godine nakon čega će se pristupiti izradi Akcionog plana za implementaciju Strategije.

5.2.3.Jaćanje administrativnih kapaciteta

a) Jačanje službe kod snabdjevača električne energije u cilju unaprijeđenja zaštite potrošača

Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić – FC Snabdijevanje u organizacionom pogledu ima organizovane službe koje su zadužene za komunikaciju sa potrošačima, kako na

centralnom nivou tako i lokalnom. Potrošačima je u skladu sa zakonima omogućeno podnošenje reklamacije a nadležne službe su odgovorne da u propisanim rokovima pripreme odgovore na iste. Početkom 2015. godine, je počeo sa radom novi Call centar, po uzoru na savremene call centre, koji se sastoji od nekoliko segmenata kao što su telefonska platforma sa automatskom distribucijom poziva, Call centar aplikacija, aplikacija za upravljanje i praćenje zahtjeva korisnika, govorni automat koji korisnicima omogućuje standardne usluge pristupa preko govornog menija, aplikacija za statičko praćenje i analizu rada Call centar i sistem za snimanje razgovora koji će služiti za kvalitativnu analizu i kontrolu rada agenata call centra. Velika prednost novog Call centra je što pruža mogućnost da se u svakom trenutku može utvrditi status reklamacije koju su potrošači podnijeli Elektroprivredi Crne Gore. Nova aplikacija omogućava centralizovanu evidenciju i praćenje svih reklamacija pristiglih na teritoriji Crne Gore. Takođe, putem govornog automata potrošači mogu 24 sata dnevno, svakog dana u sedmici, da saznaju sve o poslednjem računu i stanju ukupnog dugovanja, jednostavnim ukucavanjem pretplatnog broja, a takođe i o načinu reklamiranja računa, načinima plaćanja računa bez provizije, aktivaciji servisa dobijanja računa putem SMS-a i elektronske pošte, planiranim prekidima u napajanju, kontaktima za prijavu kvara, priključenju na mreži, a putem odabira ponuđenih opcija na govornom automatu. Pored novog Call centra, Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić je u aprilu 2014. godine, uspostavila novi portal (sajt) koji takođe na jedan kvalitetan način pruža mogućnost svim potrošačima da se informišu o potrošnji, o načinu podnošenja reklamacija, mogućnostima plaćanja računa, akcijama koje sprovodi kompanija u cilju, kako pomoći usled problema sa plaćanjem računa, tako i u pogledu stimulisanja redovnih potrošača i sl.

U okviru FC Snabdijevanje se nalazi Centar za kontakt sa kupcima koji se bavi uvođenjem metodologija i procesa u cilju upoznavanja, potreba i navika kupaca i stvaranja čvršćih veza između kupaca i snabdjevača. Centar za kontakte sa kupcima, kao servis za pružanje usluga, informiše kupce o svim pitanjima vezanim za potrošnju električne energije.

b) Obuka tržišnih inspektora za implementaciju pravilnika: Pravilnik o energetsom označavanju uređaja u domaćinstvu i Pravilnik o eko dizajnu proizvoda koji koriste energiju

S obzirom da je na kraju 2014 godine donesen Zakon o efikasnom korišćenju električne energije, to se tek očekuje donošenje podzakonskih akata za njegovu primjenu, tako da aktivnost koja se odnosi na obuku inspektora u tom dijelu nije bilo moguće realizovati.

5.2.4. Podizanje nivoa svijesti u oblasti energetike i energetske efikasnosti

a) Poštovanje propisanih obaveza:

- 1. prilikom promjene tarifa, utvrđivanje cijena električne energije;**
- 2. naknade štete potrošačima za nekvalitetnu isporučenu električnu energiju i za nezakonito isključenje sa električne mreže.**

Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić postupa u skladu sa Zakonom o energetici kako u pogledu promjene tarifa tako i u pogledu utvrđivanja cijena električne energije. Regulatorna agencija za energetiku je nadležna za utvrđivanje cijene/tarifa električne energije. Nakon donošenja odluke o cijenama/tarifama, Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić vrši izmjene u svom Billing sistemu i na taj način sprovodi iste. Takođe, Regulatorna agencija za energetiku je nadležna da vrši monitoring nad EPCG AD Nikšić – FC Snabdijevanje i na taj način provjerava da li se njene odluke poštuju kao i da li FC Snabdijevanje, kao snabdijevač električnom energijom, posluje u skladu sa Zakonom o energetici.

Ovdje je potrebno naglasiti da, iako je Zakonom o energetici predviđeno, još nijesu utvrđeni Minimalni standardi kvaliteta snabdijevanja električnom energijom. Tako da po osnovu naknada štete vrši FC Distribucija koja je u funkciji Operatora distributivnog sistema.

Vezano za nezakonito isključenje sa mreže, želimo da naglasimo da Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić – FC Snabdijevanje u potpunosti poštuje Zakon o energetici, kako u pogledu dostave upozorenja pred isključenja tako i kasnije i prilikom samog isključenja.

- *Saradnja sa Elektroprivredom u cilju rješavanja svakodnevnih žalbi potrošača koji imaju primjedbe za nekvalitetno isporučenu električnu energiju, za nezakonito isključenje sa električne mreže, na visinu računa za električnu energiju kao i mnogobrojne žalbe koje se odnose na dugovanja potrošača Elektrodistribuciji. Na insistiranje Cezapa, Elektroprivreda je proizvela i akciju "Podijelimo teret", u okviru koje su potrošači koji imaju neizmirene dugove za struju, mogli da potpišu ugovor o isplati dugovanja, na jednake mjesečne rate u iznosu od 20 eura mjesečno do konačne isplate duga.*
- Takođe, u saradnji sa Upravom za inspekcijske poslove uspješno je riješeno više slučajeva, žalbi potrošača kada je riječ o nezakonitom isključenju potrošača sa električne mreže.*

b) Primjena Zakona o energetici i pravilima o snabdijevanju električnom energijom:

- o obnovljivim i alternativnim izvorima energije;**
- o energetske efikasnosti i uštedi energije.**

Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić saglasno sa članom 153 Zakona o energetici sačinila je i na svojoj internet stranici objavila Program mjera za podsticanje obnovljivih izvora i kogeneracije (broj:10-00-19031) kao i Program mjera za podsticanja energetske efikasnosti (broj: 10-00-5102) tako da u ovom dijelu u potpunosti primjenjuje Zakon o energetici.

- *Kontinuirano, putem raznih medija (TV, stampanih i elektronskih) CEZAP je pružao savjete potrošačima o različitim načinima uštede električne energije.*

c) Intenzivna informativna kampanja sa ciljem podizanja svijesti o značaju energetske efikasnosti

- Kroz emisije "Potrošački Kod ", koja je počela sa emitovanjem od početka u godine (svakih 15 dana), CEZAP kontinuitano radi na podizanju svijesti potrošača o njihovim pravima na način da u svakoj emisiji predstavlja "Slučaj" kršenje prava potrošača i taj slučaj prati do njegovog rešavanja. Takođe, kroz istu emisiju imamo priliku da informišemo i edukujemo potrošače o aktuelnim pitanjima u oblasti zaštite potrošača, kao i da promoviramo novi Zakon o zaštiti potrošača.
- Takođe, U okviru redovnih aktivnosti CEZAP-a je često informisanje potrošača o aktuelnim problemima u raznim oblastima zaštite potrošača (telekomunikacije, energetiku, komunalne usluge, finansijske usluge, garancija, žalbe, itd) od strane različitih medija - TV, radio, štampani mediji, internet).
- Razvijena Brošura "Obmanjujuća poslovna praksa", štampana i distribuirana građanima, na javnim mjestima (finansirana i u saradnji sa Sekretarijatom za razvoj preduzetništva). Brošura je štampana u 2000 primjeraka, sadržaja: šta je obmanjujuća poslovna praksa; obmanjujuća propuštanja; agresivna poslovna praksa; uznemiravanje, prinuda i nedopušteni uticaj; agresivna poslovna praksa u svim okolnostima.

Ova brošura kao i sve prethodno navedeno, dostupni su na sajtu CEZAP-a; www.cezap.org

5.3 Elektronske komunikacione i poštanske usluge

5.3.1. Sprovođenje zakona iz oblasti elektronskih komunikacija i poštanskih usluga

a) Nadzor nad sprovođenjem Zakona o elektronskim komunikacijama i Zakona o poštanskim uslugama u dijelu nadležnosti inspekcije Uprave (aspekt zaštite potrošača ovih usluga) u vezi sa ZZP.

Uprava za inspekcijske poslove je preko Inspekcije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost je kontinuirano vršila nadzor nad sprovođenjem Zakona o elektronskim komunikacijama i Zakona o poštanskim uslugama u dijelu zaštite potrošača.

b) Izveštaj o podacima iz nadzora nad sprovođenjem zakona iz ove oblasti u dijelu nadležnosti vezane za aspekt zaštite potrošača i u vezi sa ZZP

Inspekcija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost je kontinuirano vršila aktivnosti u oblasti zaštite potrošača–saobraznosti robe (radio i telekomunikacionu terminalnu opremu). Ova inspekcija je u periodu jul 2014 – jun 2015 primila 97 prijava koje su se uglavnom odnosile na nesaobraznost robe. U inspekcijskom nadzoru po prijavama u 39 slučajeva iste su riješe u korist potrošača, a 38 je odbijeno kao neosnovano, dok su ostale prijave proslijeđene ostalim organima. Donijeto je jedno rješenje, a izdata su 2 prekršajna naloga kojima su izrečene novčane kazne u ukupnom iznosu od 1.700,00 €.

b) Izvještaj o podacima iz nadzora nad sprovođenjem zakona iz ove oblasti u dijelu nadležnosti vezane za aspekt zaštite potrošača, uključujući i podatke iz nadzora po žalbama potrošača

**UTVRĐENE NEPRAVILNOSTI I PREDUZETE MJERE
U SKLADU SA ODREDBAMA ZAKONA, KOJIMA SE REGULIŠU PRAVA
POTROŠAČA**

za mjesec jul 2014 - jun 2015. godine

		Po službenoj dužnosti	Po prijavama*	Ukupno
I	BROJ KONTROLA	108	12	120
II	UTVRĐENE NEPRAVILNOSTI ukupno (1-5)	45	3	48
1	u vezi cijena, računa za obavljene servise i uslova prodaje	13	3	16
2	u vezi kvaliteta i bezbjednosti proizvoda i servisa	9		9
3	u vezi javnih usluga i potrošačkog servisa	2		2
4	u oblasti obavještavanja – reklama	7		7
5	Ostalo	14		14
III	PREDUZETE MJERE	35	2	37
1	Ukazivanje ili preventivne mjere - broj ukazivanja / broj utvrđenih nepravilnosti obuhvaćenih ukazivanjem/	30	2	32
2	Rješenje – broj rješenja/broj mjera i radnji preduzetih rješenjem (ukupno a-d)	5		5
a	Otklanjanje nepravilnosti	5		5
b	Privremeno zatvaranje objekta			
c	Ostale mjere i radnje (uzorkovanje i dr.)			

d	Obustava pružanja javnih usluga subjektu nadzora (izvršenje)			
4.	Zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka (broj izdatih prekršajnih naloga) – broj zahtjeva/ broj prekršaja obuhvaćen zahtjevima			
5	Krivična prijava			

Iz pregleda se uočava da u izvještajnom periodu nije bilo vođenja prekršajnih postupaka od strane nadzornika Agencije (u prethodnom izvještajnom periodu 19) iz razloga što su Vijeće za prekršaje i Područni organ za prekršaje Podgorica u više postupaka donijeli rješenja, kojim su odbačeni prekršajni nalozi koje je izdao nadzornik za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, zbog stvarne nenadležnosti. Vijeće za prekršaje je ocijenilo, da nadzornici nijesu nadležni da izdaju prekršajni nalog za prekršaje koji su u njihovoj nadležnosti, shodno Zakonu o elektronskim komunikacijama i Zakonu o poštanskim uslugama. Agencija je tim povodom, budući da su iscrpljena redovana pravna sredstva, podnijela predloge Vrhovnom državnom tužiocu za podnošenje zahtjeva za zaštitu zakonitosti protiv pravosnažnih sudskih odluka - rješenja Vijeća za prekršaje.

U periodu jul 2014 – jun 2015. godine, shodno utvrđenom obrascu, evidentirani su sljedeći podaci koji se odnose na žalbe korisnika elektronskih komunikacionih usluga:

broj zaduženih prijava	323
broj riješenih prijava	298
u korist potrošača	142
odbijeno	72
riješeno zaključkom (odbacivanje, odustanak).....	84
broj neriješenih prijava	16
broj prijava prosljeđenih drugim organima.....	9

Iz pregleda se uočava da je u izvještajnom periodu donijet značajno veći broj zaključaka (u prethodnom izvještajnom periodu 37) iz razloga što se jedan broj žalbi odnosio na pitanja zaostalih novčanih dugovanja prema operatorima, za koja su pokrenuti postupci prinudne naplate i izvršenja, kao i na raskid ugovora sa operatorom za koja pitanja nije nadležna ova Agencija. U ostalim slučajevima donošenja zaključaka, korisnici su odustajali od žalbi jer je operator u međuvremenu izmjenio svoje odluke ili su žalbe odbačene kao neblagovremene ili neuredne.

5.3.2. Dalje usaglašavanje zakonodavstva

a) Donošenje podzakonskih akata na osnovu Zakona o elektronskim komunikacijama u dijelu zaštite potrošača

U naznačenom periodu jul 2014 - jun 2015, a saglasno odredbama Zakona o elektronskim komunikacijama („Sl.list CG“, br. 40/13 i 56/13) i Zakona o poštanskim uslugama („Sl.list CG“, broj 57/11), Ministarstvo za informaciono društvo je donijelo sljedeća podzakonska akta:

- Odluka o planu namjene radio-frekvencijskog spektra („Službeni list Crne Gore“, broj 28/14);
- Pravilnik o informisanju javnosti i krajnjih korisnika u periodu prelaska sa analognog na digitalno emitovanje programa („Službeni list Crne Gore“, broj 31/14);
- Pravilnik o širini zaštitnih zona i vrsti radio koridora u kojima nije dopušteno planiranje i gradnja drugih objekata („Službeni list Crne Gore“, broj 33/14);
- Pravilnik o obezbjeđivanju pristupa licima sa invaliditetom i licima smanjene pokretljivosti broju 112 i brojevima hitnih službi („Službeni list Crne Gore“, broj 42/14);
- Pravilnik o načinu i postupku registracije i upotrebe domena ispod nacionalnog internet domena Crne Gore “.me” („Službeni list Crne Gore“, broj 43/14);
- Pravilnik o vrstama povoljnosti i posebnim mjerama za pristup javnim elektronskim komunikacionim uslugama za lica smanjene pokretljivosti i lica sa invaliditetom („Službeni list Crne Gore“, broj 43/14);
- Pravilnik o jedinstvenom evropskom broju "112" za pozive u hitnim slučajevima („Službeni list Crne Gore“, broj 44/14);
- Pravilnik o utvrđivanju brzine prenosa podataka za funkcionalan pristup internetu putem Univerzalnog servisa („Službeni list Crne Gore“, broj 46/14);
- Pravilnik o radio opremi i telekomunikacionoj terminalnoj opremi („Službeni list Crne Gore“, broj 46/14);
- Pravilnik o utvrđivanju liste standarda iz oblasti radio opreme i telekomunikacione terminalne opreme („Službeni list Crne Gore“, broj 46/14);
- Uredba o minimalnom skupu usluga koje obuhvata Univerzalni servis („Službeni list Crne Gore“, broj 46/14);
- Pravilnik o radio-frekvencijama i uslovima pod kojima se radio-frekvencije mogu koristiti bez odobrenja („Službeni list Crne Gore“, broj 47/14);
- Pravilnik o poštanskim uslugama („Službeni list Crne Gore“, broj 49/14);
- Pravilnik o dopuni Pravilnika o radio-frekvencijama i uslovima pod kojima se te radio-frekvencije mogu koristiti bez odobrenja („Službeni list Crne Gore“, broj 50/14);

- Uredba o sadržini Plana mjera za obezbjeđenje integriteta javnih elektronskih komunikacionih mreža i korišćenje elektronskih komunikacionih usluga u vanrednim situacijama („Službeni list Crne Gore“, broj 50/2014);
- Odluka o korišćenju prava prvenstva komunikacija za vrijeme trajanja vanrednih situacija („Službeni list Crne Gore“, broj 50/2014);
- Odluka o korišćenju nacionalnog internet domena Crne Gore ".me" ("Službeni list Crne Gore", broj 50/2014);
- Uredba o kategorijama podataka o elektronskim komunikacijama koji se zadržavaju („Službeni list Crne Gore“, broj 52/2014);
- Pravilnik o tehničkim i organizacionim uslovima za presrijetanje komunikacija („Službeni list Crne Gore“, broj 58/14).

U skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama, Pravilnik o utvrđivanju liste kategorija korisnika posebnih povoljnosti u korišćenju usluga Univerzalnog servisa („Službeni list Crne Gore“, broj 52/2014), donijelo je Ministarstvo rada i socijalnog staranja, dok je u proceduri donošenja Pravilnik o tehničkim i organizacionim uslovima za zadržavanje podataka, koji na osnovu istog Zakona, donosi Ministarstvo unutrašnjih poslova.

U proceduri donošenja je i Uredba o pružanju poštanskih usluga i korišćenju poštanske mreže univerzalnog poštanskog operatora u slučaju vanrednih okolnosti, a na osnovu Zakona o poštanskim uslugama, koju donosi Vlada Crne Gore.

Pravilnik o načinu objave informacija o cijenama, načinu tarifiranja i opštim uslovima pružanja usluga ("Sl.list CG", br 21/2014);

Pravilnik o utvrđivanju liste kategorija korisnika posebnih povoljnosti u korišćenju usluga Univerzalnog servisa - "Službeni list Crne Gore" broj 52/14

Pravilnik o kvalitetu usluga Univerzalnog servisa - "Službeni list Crne Gore" broj 23/14

Pravilnik o kriterijumima za ocjenu opravdanosti zahtjeva korisnika za pristup javnoj elektronskoj komunikacionoj mreži putem Univerzalnog servisa

„Službeni list Crne Gore“ broj 56/13

Pravilnik o prenosivosti brojeva - "Službeni list Crne Gore" broj 28/14

5.3.3 Podizanje nivoa svijesti korisnika elektronskih komunikacionih i poštanskih usluga

a) Izrada informativnih materijala u dijelu elektronskih komunikacionih usluga sa odgovarajućim sadržajima namenjene potrošačima

b) Informisanje potrošača o pravima i načinu ostvarivanja prava putem sredstava javnog informisanja (dnevna štampa, TV i radio emisije i putem veb stranice)

- Agencija je redovno, putem saopštenja u medijima davala informacije koje se tiču potrošača iz ove oblasti. Agencija je učestvovala na Sajmu tehnologije koji je održan u Podgorici u novembru 2014. godine, za koji su pripremljene brošure sa posebnim sadržajem namjenjen zaštiti korisnika .

- Na zvaničnoj web stranici Agencije korisnicima je dostupno «Uputstvo za korisnike elektronskih komunikacionih usluga» koje sadrži pregled osnovnih prava korisnika usluga u ovoj oblasti kao i način i postupak ostvarivanja tih prava.Uputstvo sadrži i značajne adrese operatora,cool centra i sl.

- Pojačano je korišćenje direktnog telefona za kontakt sa korisnicima, kao i posebne adrese ekip@akip.me, koju je Agencija obezbjedila još 2012. godine na zvaničnom web sajtu Agencije www.ekip.me («Korisnici pitaju»), tako da je značajan broj korisnika u najkraćem roku na postavljena pitanja dobijao odgovore. Najveći broj pitanja korisnika se odnosio na postupak prigovora i žalbe, prenosivost broja iz jedne u drugu mrežu, kvalitet usluga i sl. Takođe, jedan broj pitanja korisnika elektronskih komunikacionih usluga upućivan je Agenciji preko Uprave za inspeksijske poslove, odnosno sa adrese "Budi odgovoran", na koja pitanja je Agencija u najkraćem roku dostavljala odgovore, izuzev u slučajevima kada su pitanja bila nepotpuna, bez neophodnih podataka.

- Agencija je na svom zvaničnom portalu objavila adresu www.izmjeribrzinu.ekip.me, tako da je pružena mogućnost da korisnici sami, uz pomoć stručnog lica iz Agencije, izvrše mjerenje i provjeru brzine prenosa podataka, koja je sve više predmet žalbi potrošača.

- Agencija je preko agencije za ispitivanje javnog mnjenja "Damar" iz Podgorice sprovedla istraživanje o stepenu zadovoljstva korisnika uslugama fiksne i mobilne telefonije, interneta i distribucije televizijskih i radio programa, kao i stepenu obaviještenosti o pravima korisnika elektronskih komunikacionih usluga. Prema rezultatima istraživanja, oko 28% ispitanika je upoznato sa pravima korisnika elektronskih komunikacionih usluga. Građani su najviše upoznati sa pravom na detaljan raščlanjen račun (42,5%), dok su najmanje upoznati sa pravom na pristup javnoj elektronskoj komunikacionoj mreži (28,2%). Sa procedurom zaštite svojih prava i interesa, odnosno mogućnošću da Agenciji za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost podnesu žalbu, upoznato je 30,8% ispitanika. Rezultati ovog istraživanja mogu se pogledati na web sajtu Agencije www.ekip.me.

5.4.Komunalne usluge

5.4.1. Sprovođenje propisa koji uređuju komunalne usluge

a) Implementacija propisa iz oblasti komunalne djelatnosti u cilju ostvarivanja kvalitetnih usluga

Ministarstvo održivog razvoja i turizma je u stalnoj komunikaciji sa jedinicama lokalne samouprave u cilju stvaranja uslova za bolje obavljanje komunalnih djelatnosti i podizanja nivoa komunalnih usluga. Ministarstvo je obezbijedilo povoljne kreditne aranžmane i bespovratna sredstva iz fondova EU i drugih izvora za potrebe izgradnje nove i rekonstrukcije postojećee komunalne infrastrukture. Kroz propise èija izrada je u toku, Ministarstvo nastoji da uredi odnose u obavljanju komunalnih usluga na naèin koji æe obezbijediti što veæi nivo usluga uz što manju cijenu.

Glavni grad Podgorica: Kontinuirana primjena postojećih propisa. U izvještajnom periodu nijesu donošeni novi propisi.

Prijestonica Cetinje: Naèin upravljanja komunalnim otpadom na teritoriji Prijestonice, odgovarajuæe aktivnosti, njihovi nosioci i izvori finansiranja biæe, izmeðu ostalog, bliže definisani Lokalnim planom upravljanja otpadom, koji æe se donijeti nakon donošenja Državnog plana upravljanja otpadom.

Opština Andrijevica: Shodno Zakonu o lokalnoj samoupravi i Zakonu o komunalnoj djeatnosti, opština urijeđuje i obezbijeuje obavljanje i razvoj komunalnih djelatnosti, održavanje komunalnih objekata i komunalnog reda.

Opština Berane: Primjena postojećih propisa-kontinuirano.

Opština Bijelo Polje: Primjena postojećih propisa-kontinuirano - resorni organi lokalne samouprave.

Opština Kotor: Kontinuirano.

Opština Mojkovac: U toku je izrada Lokalnog plana upravljanja otpadom u skladu sa Državnim planom upravljanja otpadom.

Opština Nikšić: Implementaciju propisa vrše organ lokalne uprave nadležan za komunalne poslove i Javna preduzeća.

Opština Plav: Nije urađeno.

Opština Plužine: Na osnovu Zakona o komunalnim djelatnostima, ugovorima i odlukama Skupštine opštine Plužine, vrši se kontinuirana implamentacija propisa iz oblasti komunalne djelatnosti u cilju što boljeg ostvarivanja kvalitetnih usluga.

Opština Pljevlja: Svi usvojeni propisi - zakoni i podzakonski akti u oblasti komunalnih usluga se primjenjuju u mjeri koliko je to potrebno prvenstveno kada je u pitanju ostvarenje javnog interesa.

Kontrolu primjene vrše odgovarajuæe inspekcijske službe.

Opština Rožaje: Preko organa (sekretarijata i službi) i preko preduzeća „Komunalno“ i „Vododvod i kanalizacija“ implementiraju se propisi iz oblasti komunalnih djelatnosti. U januaru 2015. godine donijeta je odluka o transformaciji javnih preduzeća u DOO.

Opština Tivat: Preko organa lokalne uprave (sekretarijata i službi) i preko preduzeća „Komunalno“ i „Vododvod i kanalizacija“ implementiraju se propisi iz oblasti komunalnih djelatnosti. U julu 2013 godine donošenjem odluka o osnivanju DOO Konunalno i DOO Vodovod i kanalizacija, postojeća javna preduzeća su transformisana u DOO. Tokom izvještajnog perioda izvršene su izmjene Odluke o osnivanju DOO, imenovani članovi borda direktora. U ovoj oblasti su donesene odluke osim nove Odluke o uslovima i naèinu sahranjivanja umrlih i uređivanju i održavanju grobalja, koja je prošla javnu raspravu. Za sjednicu u julu priprema se izmjena Odluke o komunalnom redu koja æe biti dopunjena poglavljem o prekršajnoj odgovornosti. 28. 11. 2014. donijete su odluke o

izmjeni i dopuni Odluke o odvođenju i prečišćavanju otpadnih voda sa područja opštine Tivat i Odluka o dopuni Odluke o javnom vodosnabdijevanju.

Opština Herceg Novi: Zakon o komunalnim djelatnostima se primjenjuje. Osnivač daje saglasnost na cijene komunalnih usluga.

Opština Šavnik: U toku su aktivnosti na izradi Odluke o komunalnom uređenju grada i Odluke o vodosnabdijevanju.

Opština Danilovgrad: Što se tiče zakona kontinuirana primjena postojećih propisa, jer u ovom periodu nijesu donešeni novi propisi, kao i Odluka o uređenju grada i održavanju komunalnog reda („Sl.list RCG“-opštinski propisi, br.12/05).

Opština Bar: JP Komunalne djelatnosti Bar svoje programske aktivnosti iz oblasti komunalnih djelatnosti koje su nam stavljene u zadatak Odlukom o organizovanju JP-ća (Sl.RCG 24/95) obavlja na osnovu Zakona o komunalnim djelatnostima (Sl.list RCG 12/95), Odlukom o komunalnom uređenju grada (Sl.List RCG-Opštinski propisi 23/07), Planom upravljanja otpadom, Strateškim master planom za upravljanje otpadom na državnom nivo i drugim podzakonskim aktima. Upravni nadzor nad sprovođenjem propisa iz oblasti komunalnih djelatnosti je vršio

Sekretarijata za urjeđenje prostora, komunalno-stambene poslove i zaštitu životne sredine dok je inspekcijski nadzor vršila Komunalna policija Opštine Bar.

b) Nadzor nad sprovođenjem propisa iz oblasti komunalnih djelatnosti (usluge vodosnabdijevanja i odvoza smeća)

Uprava za inspekcijske poslove preko Tržišne inspekcije je kontinuirano vršila nadzor nad sprovođenjem propisa iz oblasti komunalnih djelatnosti (usluge vodosnabdijevanja i odvoza smeća) (više pod tačkom e).

Glavni grad Podgorica: Upravni nadzor nad radom javnih službi osnovanih za obavljanje komunalnih djelatnosti vrši u kontinuitetu Sekretarijat za komunalne poslove i saobraćaj - Odjeljenja za upravni nadzor, a inspekcijski nadzor u kontinuitetu vrši Komunalna policija - komunalni policajac – inspektor.

Prijestonica Cetinje: U toku 2015. godine Komunalna policija je sačinila 4 zapisnika o inspekcijskom nadzoru u vezi deponovanja i uklanjanja smeća sa javnih površina i 5 zapisnika o inspekcijskom nadzoru u vezi kvarova na vodovodnoj mreži.

Opština Andrijevica: Komunalna policija, u skladu sa svojim nadležnostima, vrši kontinuirano nadzor nad primjenom propisa kojim je uređeno pružanje komunalnih usluga, te na taj način obezbjeđuje zaštitu potošača u komunalnoj oblasti.

Opština Berane: Upravni nadzor javnih službi za obavljanje komunalnih djelatnosti vrši nadležni sekretarijat, a inspekcijski nadzor-komunalna policija.

Opština Bijelo Polje: Nadzor nad sprovođenjem odnosnih propisa vrši Komunalna policija preko vodoprivrednog inspektora, komunalnog inspektora i komunalnih policajaca.

Opština Kotor: Kontinuirano.

Opština Mojkovac: Sa komunalnim preduzećem utvrđen je termin odvoza, mjerenja i načina skladištenja komunalnog otpada, a Pravilnikom o organizaciji i načinu rada lokalne uprave propisani su organi koji vrše nadzor u ovoj oblasti.

Opština Nikšić: Nadzor nad primjenom propisa iz ove oblasti na lokalnom nivou vrši organ lokalne uprave nadležan za komunalne poslove. Inspekcijski nadzor vrši Komunalna policija.

Opština Plav: Nije urađeno.

Opština Plužine: Nadzor se vrši, kontinuirano, kako od strane organa lokalne uprave, tako i od strane Komunalnog preduzeća.

Opština Pljevlja: Nadzor nad sprovođenjem propisa u oblasti vodosnabdijevanja i odvoza otpada vrši Sekretarijat za komunalno stambene poslove, saobraćaj i vode preko svojih službi, tako što se prati rad preduzeća zaduženih za pružanje usluga iz predmetne oblasti.

Opština Rožaje: Nadzor nad radom javnih službi osnovanih za obavljanje komunalnih djelatnosti vrši u kontinuitetu Komunalna policija - komunalni policajac – inspektor, kroz redovan inspekcijski nadzor, kao i nadležni organ lokalne uprave kroz analizu informacija koje mu se po potrebi dostavljaju.

Opština Tivat: Nadzor nad sprovođenjem propisa iz oblasti komunalnih djelatnosti vrši se kroz godišnje Izvještaje o radu ovih preduzeća, njihove Planove i programe rada i finansijske izvještaje koje usvaja Skupština; kroz redovan inspekcijski nadzor; kroz razne informacije koje se dostavljaju po potrebi odnosno na zahtjev nadležnog organa lokalne uprave.

Opština Herceg Novi: -Komunalna policija sprovodi nadzor nad primjenom propisa. Sekretarijat za prostorno planiranje, izgradnju, komunalne djelatnosti i zaštitu životne sredine (u daljem tekstu : Sekretarijat) sprovodi nadzor nad efikasnošću, zakonitosti i cjelishodnosti rada preduzeća koja se bave pružanjem komunalnih usluga.

Opština Šavnik: Nadzor nad sprovođenjem propisa vrši Komunalna policija.

Opština Danilovgrad: Upravni nadzor nad radom javnih službi za obavljanje komunalne djelatnosti vrši Sekretarijat za urbanizam, komunalno stambene poslove,saobraćaj i zaštitu životne sredine, a inspekcijski nadzor vrši komunalna policija.

Opština Bar: Nadzor nad sprovođenjem propisa iz oblasti sakupljanja, odvoza i deponovanja otpada, vrši resorni opštinski Sekretarijat za uređenje prostora, komunalno-stambene poslove i zaštitu životne sredine, Komunalna policija, Republičke inspekcije i NVO čije aktivnosti su predmet komunalnih usluga. U navedenom periodu službenici komunalne policija Opštine Bar ukupno su izvršili 2189 inspekcijskih pregleda-kontrola. Upravne mjere i radnje preduzimane su srazmjerno učinjenim nepravilnostima u slučajevima kada se preventivnom funkcijom nije mogla obezbijediti svrha i cilj nadzora.

c) Nadzor nad sprovođenjem Zakona o upravljanju otpadom u dijelu posebnih vrsta otpada (otpadne baterije i akumulatori, električna i elektronska oprema)

Uprava za inspekcijske poslove preko Ekološke inspekcije, u periodu jul 2014 – jun 2015, je kontinuirano vršila nadzor nad sprovođenjem Zakona o upravljanju otpadom. Za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti doneseno je 309 rješenja, od čega se 31 rješenje odnosi na zabranu obavljanja djelatnosti sakupljanja i/ili obrade otpada do pribavljanja potrebnih dozvola u skladu sa navedenim zakonom. Inspektori su izdali devet prekršajnih naloga kojima su izrečene novčane kazne u ukupnom iznosu od 2.360,00 € i podnijeli 36 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka. Treba istaći da se podaci iz inspekcijskog nadzora nad primjenom ovog zakona ne prate posebno u dijelu koji se

odnosi na posebnu vrstu otpada (otpadne baterije i akumulatori, električna i elektronska oprema), pa zbog toga ih nije moguće prikazati u ovom izvještaju.

Opština Danilovgrad: Nadzor nad sprovođenjem Zakona o upravljanju otpadom u dijelu posebnih vrsta otpada nije u nadležnosti lokalne samouprave, već shodno članu 87 Zakon o upravljanju otpadom kontrolu upravljanja posebnim vrstama otpada vrši ekološka inspekcija.

Opština Bar: Shodno Zakonu o upravljanju otpadom („Sl.list CG“ br. 64/11) za upravljanje posebnim vrstama otpada nadležna je Vlada Crne Gore odnosno Ministarstvo održivog razvoja i turizma. Poslove preuzimanja, sakupljanja i obrade otpadnih baterija i akumulatora, otpadnih guma, otpadnih vozila, otpada od električnih i elektronskih proizvoda i otpadne ambalaže Vlada može ustupiti u skladu sa zakonom ili osnovati privredno društvo sa svojstvom pravnog lica. Inspeksijski nadzor nad sprovođenjem ovih propisa vrši Uprava za inspeksijske poslove-Odsjek za Ekološku inspekciju kao organ Državne uprave.

d) Utvrđivanje obrazaca za praćenje podataka iz nadzora nad primjenom propisa iz ove oblasti, uključujući i nadzor po žalbama potrošača- Realizovano

Glavni grad Podgorica: /

Prijestonica Cetinje: /

Opština Andrijevica: Poseban obrazac nije uspostavljen.

Opština Berane: Obrasci nijesu urađeni.

Opština Bijelo Polje: /

Opština Kotor: /

Opština Mojkovac: /

Opština Nikšić: /

Opština Plav: Nije urađeno.

Opština Plužine: /

Opština Pljevlja: /

Opština Rožaje: /

Opština Tivat: Posebni obrasci nijesu utvrđeni. Što se tiče nadzora nad žalbama potrošača, do sada je samo u par slučajeva bilo da se nezadovoljni potrošači obrate nadležnom organu za pomoć u kojim slučajevima je organ pribavljao podatke o svakom slučaju ponaosob i reagovao na adekvatan način. Stupanjem na snagu novog Zakona o upravnom postupku počće se koristiti prigovori kao sredstvo koje će biti na raspolaganju nezadovoljnim strankama.

Opština Herceg Novi: Nemamo podataka.

Opština Šavnik: /

Opština Bar: Sprovođenje ove mjere je u domenu nadležnosti Komunalne policije, JP "Vodovod i kanalizacija"-Bar i JP "Komunalne djelatnosti" Bar.

e) Izvještaj o podacima iz nadzora uključujući i podatke iz nadzora po žalbama potrošača u ovoj oblasti

Tržišna inspekcija je u periodu jul 2014 – jun 2015 je u ovoj oblasti izvršila ukupno 20 inspeksijskih pregleda i svi pregledi su bili po žalbama potrošača. U izvršenim

kontrolama utvrđene su 5 nepravilnosti koje su se odnosile na nepravilno obračunatu uslugu. Za utvrđene nepravilnosti, inspektori su izrekli mjeru ukazivanja u 2 slučaja i donijeli 3 rješenja o otklanjanju utvrđenih nepravilnosti. Izdata su 2 prekršajna naloga (pravnom i odgovornom licu) u iznosu od 1.700,00 €.

Glavni grad Podgorica: /

Prijestonica Cetinje: Nije bilo žalbi potrošača u ovoj oblasti.

Opština Andrijevica: Nije bilo žalbi i tužbi potrošača u izvještajnom periodu.

Opština Berane: Nije sačinjen izvještaj.

Opština Bijelo Polje: /

Opština Kotor: 22 prekršajna naloga, 40 Rješenja za dobijanje licenci

Opština Mojkovac: Sve žalbe iz ove oblasti se uredno evidentiraju i rješavaju.

Opština Nikšić: /

Opština Plav: Nije urađeno.

Opština Plužine: Rađeni su izvještaji koji su dostavljani Skupštini opštine Plužine na razmatranje iz dijela nadzora nad primjenom propisa iz ove oblasti. U navedenom periodu nije bilo žalbi potrošača.

Opština Pljevlja: /

Opština Rožaje: /

Opština Tivat: Nijesmo sačinjavali takav izvještaj.

Opština Herceg Novi: Iz oblasti našeg poslovanja bilo je par žalbi upućenih od strane građana Sekretarijatu (kao drugostepenom organu), na rješenja Stambeno komunalnog preduzeća, vezano za taksu za korišćenje puta u komercijalne svrhe, koje su rješene u skladu sa važećim propisima.

Opština Šavnik: /

Opština Bar: Sprovođenje ove mjere je u domenu nadležnosti Komunalne policije, JP "Vodovod i kanalizacija"-Bar I JP" Komunalne djelatnosti" Bar

Opština Danilovgrad: Nijesmo sačinjavali takav izvještaj.

5.4.2. Kontrola taximetara

Nadzor nad pružanjem taxi usluga sa aspekta ispravnosti taximetara i u vezi sa ZZP

Uprava za inspekcijske poslove preko Metrološke inspekcije je kontinuirano vršila nadzor nad kontrolom zakonskih mjerila sa aspekta tehničke ispravnosti i tačnosti mjernih rezultata, koji su u vezi sa ZZP.

5.4.3. Usaglašavanje zakonodavstva (donošenje novih i revizija postojećih propisa)

a) Zakon o komunalnim djelatnostima

Zakon o komunalnim djelatnostima još uvijek nije donesen - u toku je izrada amandmana koji će biti dostavljeni Vladi na ponovno razmatranje.

c) Donošenje podzakonskih akata

Podzakonski akti čija izrada proističe iz Zakona o komunalnim djelatnostima mogu biti doneseni tek poslije usvajanja Zakona.

c) Zakon o regionalnom vodosnadbijevanju Crnogorskog primorja

Zakon o regionalnom vodosnadbijevanju Crnogorskog primorja takođe još nije donesen i kao za Zakon o komunalnim djelatnostima, u toku je izrada amandmana koji će biti ponovno razmatrani na Vladi.

d) Donošenje podzakonskih akata

Podzakonski akti čija izrada proističe iz Zakona o regionalnom vodosnadbijevanju Crnogorskog primorja mogu biti doneseni tek poslije usvajanja Zakona.

e) Donošenje podzakonskih akata na osnovu Zakona o upravljanja otpadom

f) Donošenje Strategije upravljanja otpadom

5.4.4. Unaprijeđenje komunalnih usluga u cilju zaštite životne sredine

a) Izgradnja regionalnih sanitarnih deponija (Bar, Nikšić, Kotor, Berane, Pljevlja)

U Crnoj Gori izgrađene su dvije regionalne sanitarne deponije, i to: „Livade“ u Podgorici i „Možura“ u Baru. Donošenjem novog Državnog plana upravljanja otpadom (planirano za III kvartal 2015. godine) definisaše se koncept upravljanja otpadom i na osnovu toga tačan broj infrastrukturnih objekata (između ostalih i regionalnih sanitarnih deponija).

Glavni grad Podgorica: U Podgorici je, u ranijem periodu, izgrađena sanitarna deponija „Livade“ sa regionalnim reciklažnim centrom i pogonom za tretman otpadnih vozila.

Prijestonica Cetinje: /

Opština Andrijevica: /

Opština Berane: Na teritoriji opštine planirana je u ranijem periodu regionalna sanitarna deponija. U izvještajnom periodu Opština Berane i deset opština sjevernog regiona su potpisale Sporazum o međusobnom razumijevanju u pogledu uspostavljanja regionalnog sistema upravljanja komunalnim otpadom. Opština Berane se obavezala da

Opština Bar: U Baru postoji regionalna sanitarna deponija „Možura“ za potrebe odlaganja komunalnog otpada za opštine Ulcinj i Bar. Deponija je počela sa radom u junu mjesecu 2012. godine i posjeduje upotrebnu i integrisanu dozvolu za rad.

Opština Danilovgrad: DOO „Komunalno“ Danilovgrad sakupljeni otpad odlaže na osnovu ugovora na regionalnu deponiju „Livade“ u Podgorici.

b) Uspostavljanje sistema upravljanja posebnim vrstama otpada (otpadne baterije i akumulatori, električna i elektronska oprema, ambalaža, vozila i automobilske gume)

Uspostavljanje sistema upravljanja posebnim vrstama otpada (otpadne baterije i akumulatori, električna i elektronska oprema, ambalaža, vozila i automobilske gume) biće realizovano nakon donošenja novog Zakona o upravljanju otpadom (planirano za III kvartal 2015. godine), kojim će biti propisano da proizvođač, odnosno uvoznik je

obavezan da se uključi u organizovani sistem preuzimanja, sakupljanja i obrade otpada koji nastaje od proizvoda na način da sam osnuje i obezbijedi funkcionisanje sistema ili da se uključi u sistem kojim upravlja privredno društvo koje je upisano u registar organizovanih sistema preuzimanja, sakupljanja i obrade otpada.

Opština Bar: Jedinice lokalne samouprave nijesu nadležne za uspostavljanje sistema upravljanja posebnim vrstama otpada.

Shodno Zakonu o upravljanju otpadom („Sl.list CG“ br. 64/11) za upravljanje posebnim vrstama otpada nadležna je Vlada Crne Gore odnosno Ministarstvo održivog razvoja i turizma. Poslove preuzimanja, sakupljanja i obrade otpadnih baterija i akumulatora, otpadnih guma, otpadnih vozila, otpada od električnih i elektronskih proizvoda i otpadne ambalaže Vlada može ustupiti u skladu sa zakonom ili osnovati privredno društvo sa svojstvom pravnog lica.

Opština Danilovgrad: Na teritoriji opštine Danilovgrad izgrađeno je jedno reciklažno dvorište koje još nije pušteno u rad zbog montiranja neophodne opreme.

c) Izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda i rekonstrukcija i proširenje kanalizacionih mreža (Bar, Herceg Novi, Tivat, Kotor, Ulcinj, Cetinje, Nikšić, Bijelo Polje, Berane, Plav, Pljevlja, Žabljak, Plužine)

- Izgrađeno je postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda i dio kanalizacione mreže u opštini Žabljak,
 - Završena je izgradnja 34,2 km vodovodne i kanalizacione mreže u Kotoru,
 - pri kraju je izgradnja 32,2 km vodovodne i kanalizacione mreže u opštini Tivat;
 - u toku je izgradnja 35,5 km vodovodne i kanalizacione mreže u opštini Herceg Novi;
 - pri kraju je izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda u opštinama Herceg Novi i Nikšić,
 - u toku je izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda za potrebe opština Kotor i Tivat;
 - u toku su aktivnosti na izgradnji dijela kanalizacione mreže i postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda u Pljevljima
 - u toku su aktivnosti na izgradnji pojedinih segmenata kanalizacione mreže na Cetinju;
 - završeni su radovi na izgradnji sistema za vodosnabdijevanje u opštini Rožaje;
 - u toku su radovi na izgradnji hlodne stanice u sistemu vodosnabdijevanja Andrijevice i objavljen je tender za izgradnju 3,5 km vodovoda,
 - u toku su dodatni radovi na izgradnji vodovodne mreže u opštini Danilovgrad,
 - u toku su aktivnosti vezane za izgradnju dijela kanalizacione mreže u opštini Bijelo Polje;

- urađena je ili je u fazi izrade projektna dokumentacija za izgradnju postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda u opštinama Rožaje, Ulcinj (dio kanalizacione mreže).

Glavni grad Podgorica: U Podgorici postoji izgrađeno Postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda, koje je kontinuirano u funkciji za mehanički biološki tretman otpadnih voda komunalnog karaktera hidrouličkog opterećenja 17.300m³/dan i organskog opterećenja za 55.000 ekvivalentnih stanovnika. Planirana je izgradnja novog PPOV na lokaciji kod KAP-a sa kompletnim tretmanom kanalizacionog mulja kapaciteta 275.000 ekvivalentnih stanovnika. Planirano je raspisivanje tendera za projektovanje, izgradnju i finansiranje PPOV, postrojenja za preradu mulja PPM, postrojenja za spaljivanje mulja i kanalizacione mreže za Podgoricu u 2015. godini.

Prijestonica Cetinje: U cilju rješavanja problema odvođenja otpadnih voda Prijestonice Cetinje zaključen je Ugovor između Prijestonice Cetinje i LLC Čelebić Podgorica i WTE Wassertechnik GmbH, kojim je definisana izrada Glavnog projekta i izgradnja nedostajućeg kanalizacionog sistema većeg dijela gradskog područja Cetinja, IPA/2014/341-182 od marta 2014. godine. Rok realizacije projekta je 18 mjeseci od dana potpisivanja Ugovora. Zaključen je i Ugovor između Prijestonice Cetinje i Perošević d.o.o Bijelo Polje, kojim je takođe definisana izrada Glavnog projekta i izgradnja nedostajućeg kanalizacionog sistema preostalog dijela gradskog područja Cetinja, br. 01-031/14-1531 od decembra 2014.godine. Rok realizacije projekta je 18 mjeseci od dana potpisivanja Ugovora. Za navedene radove obezbijedena su finansijska sredstva iz donacija u visini od 4,1 milion eura (od kojih je 3,2 miliona eura obezbijedeno iz IPA fonda, a 0,9 miliona eura iz IPF fonda) i moguće ih je koristiti u kombinaciji sa kreditnim sredstvima iz EIB-a.

Opština Andrijevica: Nije urađeno

Opština Berane: U postupku je izrada projektna dokumentacije za postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda.

Opština Bijelo Polje: U toku je izrada glavnog projekta za glavnu kanalizacionu mrežu (kolektor) za I fazu koja obuhvata gradsku i industrijsku zonu u dužini 6km (lijeva obala Lima). Kompanija koja radi glavni projekat je ugovorila izvođenje radova za ovu fazu. Ove radove prati izabrani izvođač za reviziju glavnog projekta i nadzor nad izvođenjem radova. Rok za završetak radova je 18 mjeseci. (I faza) U toku je priprema za raspisivanje tendera za izbor projektanta glavnog projekta i izvođenje radova za objekat za prečišćavanje otpadnih voda, koji imaju kapacitete da prihvati otpadne vode iz projekta i faze kanalizacione mreže. Preostali dio investicije sredstava I faze za postrojenje i kanalizacione mreže će biti kreditno zaduženje kod EIB-a (Evropske investicione banke). U toku je rješavanje imovinsko-pravnih odnosa i otkup zemljišta.

Opština Kotor: U toku je realizacija izgradnje postrojenja za prečišćavanje i otpadnih voda.

Opština Mojkovac: U Mojkovcu je tokom 2008. godine, izgrađen sistem za prečišćavanje fekalnih otpadnih voda. U toku je izgradnja bazena za tretman kanalizacionog mulja. Tokom 2013. godine urađen je Projekat razdvajanja fekalne i

atmosferske kanalizacije, kojim je predviđena i izgradnja nedostajuće kanalizacione mreže u prigradskim naseljima.

Opština Nikšić: Privode se kraju radovi na izgradnji kolektora za prečišćavanje otpadnih voda planirane vrijednosti EUR 14.796.750,80.

Opština Plav: Nije urađeno.

Opština Plužine: Najveći problem koji ugrožava životnu sredinu na teritoriji Opštine Plužine je još uvijek neizgrađen sistem za prečišćavanje otpadnih voda. Uprkos tome što se radi o malim količinama, po tvrdnjama stručnjaka postoji potencijalna opasnost od zagađivanja vode Pivskog jezera gradskom kanalizacijom. Ovaj problem će u skorije vrijeme biti riješen u sklopu ukupnih obaveza Elektroprivrede Crne Gore prema Opštini Plužine u vidu izgradnje kolektora za prečišćavanje otpadnih voda.

Opština Pljevlja:

Izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda:

- dan početka radova 20.10.2014. godine
- međunarodni otvoreni tender za dostavljanje ponuda,
- ugovorena vrijednost : 6.000.000,00 eura,
- finansijski aranžman EIB,
- finasijski sporazum IPA 2010.

Nadzor nad izvođenjem radova za PPOV i kolektoru:

- dan početka radova 20.10.2015.,
- međunarodni otvoreni tender, javni poziv za dostavljanje ponuda,
- ugovorena vrijednost 500.200,00 eura,
- finansijski aranžman EIB.

Opština Rožaje: U fazi izrade projektne dokumentacije.

Opština Tivat (za Kotor i Tivat): Projekat „Vodosnabdijevanje i odvođenje otpadnih voda, Faza IV“ obuhvata izgradnju zajedničkog postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda za opštine Kotor i Tivat kapaciteta 72.000 PE. Izgradnjom i stavljanjem u funkciju zajedničkog postrojenja za tretman otpadnih voda rješice se pitanje odvođenja i tretmana otpadnih voda iz kotorskog i tivatskog zaliva na ekološki prihvatljiv način.

Ugovor o izgradnji Opštine Kotor i Tivat zaključile su dana 14.02.2014. godine sa Kompanijom WTE Wassertechnik GmbH. Shodno ugovoru, izvođač je u obavezi za projektovanje, izvođenje radova, rukovanje postrojenjem u periodu od dvije godine nakon izgradnje (uključujući i obuku osoblja tokom faze rukovanja), kao i uklanjanje nedostataka u toku narednog jednogodišnjeg perioda obavještanja o nedostacima - garantnog roka. Vrijednost ugovora je 10,247 mil eura. Datum početka ugovora je 20.03.2014., a završetka radova 20.07.2016. godine.

U toku 2014. godine izvođač je:

- izradio glavni projekat koji je predat na reviziju 18.07.2014 godine,
- izvršena je revizija projektne dokumentacije,
- Ministarstvo održivog razvoja i turizma je izdalo 24. decembra 2014. godine građevinsku dozvolu.

Izvođač i investitori su dana 21.10.2014. zaključili Aneks ugovora broj 1 u kojem se izvođač radova saglasio da se građevinska dozvola za Glavni projekat PPOVa može izdati najkasnije do 20.01.2015. godine bez naplate odštetnih zahtjeva. Vodacom je tokom 2014. godine pružao intezivnu podršku i koordinisao aktivnosti između Opštine

Tivat i MORIT-a u vezi finalizacije procedure upisa prava građenja za lokaciju PPOVa paralelno sa razmatranjem zahtjeva za izdavanje građevinske dozvole i procesom odobrenja istog. U toku je proces upisa prava građenja za lokacije pristupnog puta i elektro kabla nakon čega slijedi postupak dobijanja građevinske dozvole i za ove objekte. Predviđeno je da PPOV bude spremno za puštanje u rad, do početka 2016. godine i testiranja performansi postrojenja (otpadne vode i mulj) bi se izvodila do juna 2016.

Odobrenje pod-projekata za elektro kabl i pristupni put je i dalje u toku. Predviđeno je podnošenje revidovanog glavnog projekta početkom juna, a građevinska dozvola se može očekivati sredinom avgusta.

Opština Herceg Novi: U toku je izgradnja kanalizacionog kolektora u dužini cca 25km sa pumpnim stanicama i izgradnja postrojenja za preradu otpadnih voda (PPOV).

Opština Šavnik: U toku je izrada projektne dokumentacije za izgradnju postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda u Šavniku.

Opština Bar: U izvještajnom periodu su se kontinuirano sprovodile aktivnosti na izgradnji postrojenja za preciscavanje otpadnih voda na brdu Volujica i rekonstrukciji i proširenju vodovodne mreže, kanalizacione i atmosfere kanalizacije. Aktivnosti su se sprovodile na pribavljanju tehničke dokumentacije potrebne za izdavanje odobrenja za gradnju za postrojenja i sekundarnu kanalizacionu mrežu.

Opština Danilovgrad: Opština Danilovgrad sprovodi projekat "Izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda poboljšanja kanalizacione mreže i vodosnadbijevanja u Opštini Danilovgrad", koji se realizuje na osnovu Ugovora EBRD i Države Crne Gore. U drugoj polovini 2014 godine otpočele su aktivnosti na automatizaciji kontrolne i upravljanja radom vodovodnog sistema Danilovgrad (SCADA). **ZOCG**

d) Povećanje kapaciteta u oblasti zaštite životne sredine poboljšanjem upravljanja otpadom u Crnoj Gori.

Za sve nadležne institucije treba ojačati administrativne kapacitete za oblast upravljanja otpadom, posebno za implementaciju EU zakonodavstva.

U Studiji za jačanje administrativnih kapaciteta za unaprijeđenje nadzora, finansiranja i koordinacije obaveza u oblasti životne sredine u Crnoj Gori je navedeno da je jedno od potencijalnih rješenja za jačanje kapaciteta administracije u domenu pripreme i upravljanja infrastrukturnih projekata u oblasti upravljanja otpadom, bilo da PROCON bude u okviru Ministarstva održivog razvoja i turizma, ali ova inicijativa nije prihvaćena. Navedena institucija ima značajnu ulogu u procesu implementacije obaveza iz oblasti upravljanja otpadom, usljed čega bi specijalizacija kadrova u ovoj oblasti trebala da bude prioritet. Vlada Crne Gore će vrlo brzo ponovo razmatrati ovu mogućnost.

Kada je riječ o oblasti upravljanja otpadom, interna podjela nadležnosti za EU propise u oblasti upravljanja otpadom je izvršena na način da četiri zaposlena u Ministarstvu održivog razvoja i turizma prati po nekoliko EU propisa.

Takođe, u pomenutoj studiji navedeno je da, imajući u vidu kompleksnost oblasti upravljanja otpadom, dinamiku zakonskog usklađivanja, implementacione zahtjeve i izvjesne tranzicione periode, potrebu strateškog i finansijskog planiranja i infrastrukturne projekte koji æe nužno biti realizovani u procesu aproksimacije u cilju postizanja EU standarda, Direkcija za upravljanje otpadom bi trebalo da bude prioritarno ojačana uvođenjem novih radnih mjesta i zapošljavanjem kadrova sa određenim kvalifikacijama, uključujući posebno iz oblasti ekonomskih i pravnih nauka, koji trenutno nedostaju u ovoj direkciji.

Glavni grad Podgorica: U Podgorici, u dijelu upravljanja otpadom je zaštita životne sredine na visokom nivou. Ima izgrađenu deponiju za komunalni otpad (dvije sanitarne kade, za izgradnju treće raspisan tender), montirana je baklja za spaljivanje bio gasa kapaciteta 800m³/h, RRC za selekciju otpada, pogon za tretman otpadnih vozila – zbrinjavanje otpadnih vozila, tri reciklažna dvorišta za sakupljanje svih vrsta otpada iz domaćinstva, sedam podzemnih kontejnera za odlaganje komunalnog otpada i u toku je procedura za nabavku još 20 podzemnih kontejnera, ima postavljeno 16 privremenih odlagališta za odlaganje biljnog i kabastog otpada za potrebe građana Glavnog grada u MZ, odlagalište građevinskog otpada – Mojanski krst. „Čistoća“ d.o.o. u kontinuitetu sa javnih površina vrši sakupljanje i odvoz otpada.

Prijestonica Cetinje: U izvještajnom periodu sprovedenu su aktivnosti na konkretno sanaciji neuređenih odlagališta otpada čija je zapremina veća od 1000m³, i u tu svrhu izrađen je projekat, shodno članu 98 Zakona o upravljanju otpadom, kao i u skladu sa tačkom 1 segmenta životne sredine "Upravljanje otpadom" sadržanom u dokumentu Ministarstva održivog razvoja i turizma "Prijedlog mjera za smanjenje negativnog uticaja na životnu sredinu sa Akcionim planom sačinjenim na osnovu Informacije o stanju životne sredine za 2013. godinu". Takođe, u izvještajnom periodu su sprovedene aktivnosti na realizaciji projekta sanacije nesanitarnog odlagališta otpada "Vrtijeljka", koji se nalazi na listi projekata za finansiranje kroz Operativni program Regionalni razvoj 2012-2013, a koje se odnose na izradu Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu (EIA) za projekat sanacije "Vrtijeljke":

1. Pribavljen je odgovor (mišljenje) Agencije za zaštitu životne sredine o potrebi izrade EIA
2. Upućen je zahtjev Ministarstvu održivog razvoja i turizma - Direktoratu za upravljanje otpadom i komunalni razvoj za finansiranje izrade EIA iz sredstava Kapitalnog budžeta. Ministarstvo je nakon toga procesuiralo isti zahtjev prema Direkciji javnih radova. Nakon toga je potpisan protokol o saradnji između tri strane, a nadležni organi Prijestonice imaju obavezu da sprovedu potrebne procedure javnih nabavki.

U skladu sa usvojenim izmjenama i dopunama Plana javnih nabavki Prijestonice za 2014.godinu, dana 23.12.2014. godine, objavljen je javni poziv vezano za izradu Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu za nesanitarno odlagalište "Vrtijeljka" sa potrebnim ispitivanjima lokacije.

1. Kompanija COWI (koja je za potrebe projekta sanacije nesanitarnog odlagališta otpada "Vrtijeljka" uradila odgovarajuće Idejno rješenje) je 26.03.2015 godine, Ministarstvu održivog razvoja i turizma dostavila dopunjene verzije tenderskih

dokumentacija za projekat, koje su u skladu sa ldejnim rješenjem na koje je JASPERS dao saglasnost.

2. Između predstavnika Prijestonice, " Komunalno " d.o.o Cetinje i "Deponija" d.o.o iz Podgorice, usaglašen je "Nacrt ugovora o pružanju usluga deponovanja komunalnog otpada nastalog na teritoriji Prijestonice, na deponiji " Livade " Podgorica " .
3. Nadležni organ Prijestonice je uputio Ministarstvu finansija zahtjev za dozvolu vršenja radova na državnom zemljištu (na lokaciji nesanitarnog odlagališta otpada "Vrtijeljka"), što je neophodan korak u izdavanju građevinske dozvole.
4. U skladu sa Planom javnih nabavki Prijestonice za 2015.godinu, dana 19.06.2015. godine, ponovo je objavljen javni poziv, vezano za izradu Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu (EIA) za projekat sanacije nesanitarnog odlagališta "Vrtijeljka".

Takođe, vezano za uklanjanje manjih nelegalnih odlagališta otpada (divljih deponija), u izvještajnom periodu Komunalna policije Prijestonice je preduzela mjere na uklanjanju 7 nelegalnih deponija komunalnog otpada i 6 nelegalnih deponija građevinskog otpada. JKP Cetinje je takođe, u cilju smanjenja neuređenih odlagališta na teritoriji Prijestonice, od vlastitih sredstava u iznosu od 36.000,00 € izvršilo opremanje postojećeg motornog vozila sa hidrauličnom korpom zapremine 7m³ i hidrauličnom dizalicom sa dva priključka za sakupljanje otpada. Zahvaljujući opremanju motornog vozila sa navedenom opremom preduzeće svakodnevno efikasno sanira nelegalno odlaganje otpada na teritoriji Prijestonice.

Opština Andrijevica: Nije urađeno

Opština Berane: U izvještajnom periodu su sprovedene aktivnosti na jačanju administrativnih kapaciteta kroz pohađanje radionica i obuka, kao i izvršeno institucionalno osnaživanje - formiranjem Odjeljenja za zaštitu životne sredine i turizam u okviru Sekretarijata za poljoprivredu, turizam, vodoprivredu i zaštitu životne sredine. U izvještajnom periodu pripremljena je tehnička dokumentacija za izgradnju privremenog skladišta komunalnog otpada i određena i uređena lokacija privremenog skladišta.

Opština Bijelo Polje: Nije urađeno

Opština Kotor: Primjenom novih tehnologija unapređuje se upravljanjem otpadom uz primjenu propisa iz oblasti zaštite životne sredine.

Opština Mojkovac: U izvještajnom periodu postavljeno je 12 kontejnera u prigradskim naseljima za sakupljanje komunalnog otpada.

Opština Nikšić: Nakon usvajanja državnog plana donijeće se Lokalni plan kojim će se razmotriti povećanje kapaciteta.

Opština Plav: Nije urađeno.

Opština Plužine: Tokom godine, doprinos na zaštiti životne sredine dale su akcije:

- „Neka bude čisto”, u kojoj je šest (6) radnika održavalo naselje Plužine i putni pojas prema Nikšiću i do rijeke Tare,

- „Zajedno za čistiju Taru“ održane u okviru projekta „Održivi prekogranični razvoj opština Plužine i Foča“, u saradnji sa NVO „Ekološki pokret“ iz Nikšića
- Nabavljeno je i postavljeno 10 kontejnera i 50 stubnih kanti za smeće u navedenom projektu,
- Održane radionice u Osnovnim školama u Breznima, Stabnima i u vrtiću u Plužinama za obuku djece o zaštiti životne sredine.

Opština Pljevlja: Nije urađeno

Opština Rožaje: Određena i operativna lokacija za privremeno skladištenje komunalnog otpada.

Opština Tivat: Opština Tivat, preko preduzeća u oblasti komunalnih djelatnosti, kontinuirano radi na povećanju kapaciteta u oblasti zaštite životne sredine. Jačanje se odnosi i na kadrovske potencijale i tehničkih kapaciteta. Opština Tivat je među prvima u Crnoj Gori kandidovala i sada je u fazi realizacije ovog projekta na način što je uspostavila potapajuće kontejnere na 8 lokacija u gradu, koji će unaprijediti način deponovanja otpada. Sa takvom praksom u namjeri smo da nastavimo i u slijedećem periodu.

Opština Herceg Novi: Aktivnosti navedene pod tačkama 5.4.3.a. i 5.4.3.c.

Opština Šavnik: Postojeći kapacitet nije dovoljan za potpunu implementaciju propisa iz ove oblasti.

Opština Bar: U izvještajnom periodu nije bilo aktivnosti na povećanju ljudskih kapaciteta u oblasti zaštite životne sredine.

Opština Danilovgrad: U cilju povećanja kapaciteta u oblasti zaštite životne sredine poboljšanje upravljanja otpadom u Crnoj Gori oformljen je radni tim za prikupljanje ulaznih podataka u cilju izrade novog lokalnog plana upravljanja otpadom. Ovaj radni tim prošao je obuku u trajanju od godinu dana. Ova obuka se ticala dizajniranja koncepta održivog upravljanja otpadom, definisanja trenutnog stanja i potreba za sakupljanjem, selektovanjem, transportom, obradom i odlaganjem otpadom.

5.4.5. Podizanje nivoa ekološke svijesti potrošača

a) Sprovođenje pravilnika kojim se regulišu pitanja odlaganja otpada, koji nastaje prilikom rekonstrukcije i adaptacije objekata.

Donešen je Pravilnik o postupanju sa građevinskim otpadom, načinu i postupku prerade građevinskog otpada, uslovima i načinu odlaganja cement azbestnog građevinskog otpada ("Službeni list Crne Gore", broj 50/12). Jedinice lokalne samouprave nijesu uspostavile sistem upravljanja građevinskim otpadom.

Glavni grad Podgorica: Kontrola upravljanja otpadom koji nastaje prilikom rekonstrukcije i adaptacije objekata (građevinski otpad), povjerena je Komunalnoj policiji, koja primjenom određenih propisa sprovodi mjere kojim se sprečava odlaganje ove vrste otpada na mjestima na kojima to Zakonom nije dozvoljeno. Glavni grad će, preko Komunalne policije, poslove službe za vršenje inspekcijskog nadzora, iz okvira ovlašćenja jedinice lokalne samouprave utvrđenih ovim Zakonom, kontinuirano vršiti inspekcijski nadzor i preduzimati mjere.

Prijestonica Cetinje: Kontrola sprovođenja pravilnika kojim se regulišu pitanja odlaganja otpada koji nastaje prilikom rekonstrukcije i adaptacije objekata je u nadležnosti odgovarajućeg inspekcijskog organa. Još uvijek nije definisana lokacija za građevinski otpad u Prijestonici Cetinje. Predlogom Detaljnog urbanističkog plana „Humci“, koji je u skupštinskoj proceduri, definisana je lokacija za reciklažno dvorište, na dijelu kat. parcele br. 3013/1 K.O. Cetinje I, ukupne površine 1390 m². U Sekretarijatu se sprovode aktivnosti na podizanju nivoa zaštite životne sredine najčešće preko projekata koji podliježu procjeni uticaja na životnu sredinu i planova za koje se vrši strateška procjena uticaja na životnu sredinu. Svi planovi i projekti su stavljeni na javni uvid, sprovedeno je informisanje preko sredstava javnog informisanja, putem dnevnih novina, dok su zainteresovani subjekti mogli da izvrše uvid i učestvuju na javnoj raspravi za predmetne planove i projekte.

Opština Andrijevića: Kontrola upravljanja otpadom koji nastaje prilikom rekonstrukcije i adaptacije objekata (građevinski otpad), povjerena je Komunalnoj policiji, koja sprečava odlaganje ove vrste otpada na mjestima na kojima to Zakonom nije dozvoljeno.

Opština Berane: Ovo pitanje će biti riješeno lokalnim planom upravljanja otpadom, koji će biti donijet nakon donošenja Državnog plana upravljanja otpadom.

Opština Bijelo Polje: Lokalna samouprava kontinuirano radi na aktivnostima jačanja kapaciteta.

Opština Kotor: Prema Zakonu o upravljanju otpadom i podzakonskim naknadama, investitori su dužni da nadležnom sekretarijatu dostavljaju potrebne podatke.

Opština Mojkovac: Shodno ranije donešenoj Odluci o načinu privremenog skladištenja komunalnog otpada, definisana je zona za odlaganje građevinskog inertnog otpada koji nastaje prilikom rekonstrukcije i adaptacije objekata.

Opština Nikšić: /

Opština Plav: Nije urađeno.

Opština Plužine: Lokalna uprava i njene službe, realizacijom planova i programa, Odluka i zaključaka Skupštine opštine, a uz aktivno angažovanje ostalih činilaca (Komunalnog preduzeća, Turističke organizacije, svih proizvođača otpada i građana) a u saradnji sa nadležnim Ministarstvom i inspekcijskim organima radi i u narednom period će raditi na poboljšanju postojećeg stanja

Opština Pljevlja: /

Opština Rožaje: Kontrola upravljanja otpadom koji nastaje prilikom rekonstrukcije i adaptacije objekata (građevinski otpad), povjerena je Komunalnoj policiji, koja primjenom određenih propisa sprovodi mjere kojim se sprečava odlaganje ove vrste otpada na mjestima na kojima to Zakonom nije dozvoljeno. Opština Rožaje će preko Komunalne policije, poslove službe za vršenje inspekcijskog nadzora, iz okvira ovlašćenja jedinice lokalne samouprave utvrđenih ovim Zakonom, kontinuirano vršiti inspekcijski nadzor i preduzimati mjere.

Opština Tivat: Sva ova pitanja moraju biti riješena kroz Lokalni plan upravljanja otpadom koji se donosi na osnovu Državnog plana koji je u fazi izrade, a on treba da posluži jedinicama lokalne samouprave da donesu svoj Lokalni plan.

Opština Herceg Novi: Kontrola upravljanja otpadom koji nastaje prilikom rekonstrukcije i adaptacije objekata (građevinski otpad), povjerena je Komunalnoj policiji.

Opština Šavnik: /

Opština Bar: Prilikom izdavanja rješenja za rekonstrukciju ili rušenje objekta, definiše

se način i mjesto odlaganja građevinskog otpada. Imajući u vidu, nedovoljno jasno definisano zakonsko objašnjenje oko nadležnosti za postupanje sa građevinskim otpadom koji se vodi kao posebna vrsta otpada još nije definisana lokacija za odlaganje ove vrste otpada na teritoriji opštine Bar kao ni uslovi i postrojenje za obradu ovakve vrste otpada. Komunalna policija opštine Bar shodno zakonu o upravljanju otpadom ima nadležnost za vršenje inspekcijskog nazora i kontrole i inspeksijska kontrola se konstantno vrši.

U izvještajnom periodu sprovele su se aktivnosti na Izradu projektnog zadatka za izradu centra za obradu otpada na regionalnoj sanitarnoj deponiji Možura i u okviru ovih postrojenja je planirano postrojenje za obradu građevinskog otpada.

Izrada idejnog projekta centra za obradu otpada u okviru kompleksa sanitarne deponije "Možura" je u toku.

Projektnim zatakom je u cilju zaokruživanja djelatnosti obrade otpada u okviru kompleksa sanitarne deponije, ispunjavanja zakonskih obaveza i produženja vijeka eksploatacije, planirano da se izgrade:

1. postrojenje za sortiranje miješanog komunalnog otpada(reciklažni centar),
2. postrojenje za kompostiranje biorazgradivog (zelenog) otpada i
3. postrojenja za obradu građevinskog (inertnog) otpada.

Opština Danilovgrad: Prilikom rekonstrukcije I adaptacije objekata izvršilac je dužan da sav nastali otpad odloži na lokaciju koja aje predviđena za tu vrstu otpada.

b) Edukacija za različite ciljne grupe o potrebi upravljanja otpadom u skladu sa zakonom.

U cilju poboljšanja postojećeg stanja u oblasti upravljanja otpadom u Crnoj Gori, pojedine jedinice lokalne samouprave sprovele su: informativno-edukativne kampanje za sprijeèavanje nastanka otpada i smanjenje kolièina otpada koje se proizvode, podsticanje selektivnog sakupljanja otpada na mjestu nastanka, i sl.

U cilju mijenjanja dosadašnjih navika svih èinilaca u lancu stvaranja otpada, kako proizvođača (uključujući i građane), tako i pravnih lica koja obavljaju poslove upravljanja otpadom, potrebno je organizovati medijske kampanje kojima bi se uticalo na svijest o pojedinaènim obavezama i odgovornostima za unapređenje stanja u ovoj oblasti. Nadležni subjekti, na lokalnom i državnom nivou, potrebno je u narednom periodu da sprovedu aktivnosti na podizanju svijesti o znaèaju pravilnog postupanja sa otpadom.

Glavni grad Podgorica: /

Prijestonica Cetinje: Kada je u pitanju selektivno sakupljanje otpada, Prijestonica je u saradnji sa nevladinom organizacijom "Aktivna zona" u okviru Projekta "Ekološki èisto Cetinje" organizovala panel diskusiju, na kojoj su, između ostalog, predstavljeni rezultati istraživanja o efikasnosti upravljanja otpadom u Prijestonici i zainteresovanosti građana da započnu selektivno odlaganje otpada. Za potrebe navedenog istraživanja nevladina organizacija "Aktivna zona" je anketirala više od 400 stanovnika Prijestonice. Na panel

diskusiji bilo je riječi o značaju selektivnog odlaganja otpada i obavezama Prijestonice vezano za uspostavljanje takvog sistema sakupljanja komunalnog otpada.

Opština Andrijevica: Nije bilo edukacije u izvještajnom periodu.

Opština Berane: U junu 2015. godine Opština je potpisala Memorandum o saradnji sa osnovnim školama da će zajedno raditi na unapređenju kvaliteta životne sredine kroz podizanje svijesti osnovaca. Na osnovu Memoranduma, predstavnici lokalne samouprave su organizovali za osnovce: predavanja, radionice i akcije čišćenja. U izvještajnom periodu, u cilju promocije selektivnog odlaganja otpada i reciklaže, organizovano je takmičenje osnovnih škola u sakupljanju limenki. Učenici škola koje su pobijedile na takmičenju (170 učenika) nagrađeni su posjetom Svjetskoj izložbi dinosaurusu u Budvi. U izvještajnom periodu su sprovedene i akcije čišćenja u saradnji sa NVO sektorom i sportskim klubovima.

Opština Bijelo Polje: Lokalna samouprava kontinuirano radi na aktivnostima jačanja kapaciteta, edukaciji u cilju unapređenja kontrole kvaliteta životne sredine, zajedno sa nevladinim organizacijama, putem javnog informisanja organizuje okrugle stolove a sve u cilju podizanja ekološke svijesti građana. Sve aktivnosti jedinice lokalne samouprave vrše se kontinuirano u saradnji sa Ministarstvom održivog razvoja i turizmo i Agencijom za zaštitu životne sredine – Podgorica.

Opština Kotor: /

Opština Mojkovac: U izvještajnom periodu nije rađeno na edukaciji pojedinih ciljnih grupa o potrebi upravljanja otpadom u skladu sa zakonom.

Opština Nikšić: U izvještajnom periodu, realizovana je medijska kampanja lokalnog javnog rada, kao i održavanje radionica u školama.

Opština Plav: Nije urađeno.

Opština Plužine: Građanstvo se blagovremeno obavještava putem internet stranice Opštine Plužine, oglasnih table, putem brošurica i letaka koji se dijele građanstvu, kao i u sklopu akcije – "Neka bude čisto", koju sprovodi javno Komunalno preduzeće. U izvještajnom periodu su, takođe, održane radionice u Osnovnim školama u Breznima, Stabnima i u vrtiću u Plužinama za obuku djece o zaštiti životne sredine.

Opština Pljevlja: /

Opština Rožaje: /

Opština Tivat: /

Opština Herceg Novi: Navedena aktivnost se sprovodi u domenu programskih aktivnosti D.O.O. „Čistoća“ Herceg Novi za predškolsku i školsku omladinu, i svake godine aktivnostima su obuhvaćene sve osnovne škole na teritoriji Oštine.

Opština Šavnik: /

Opština Danilovgrad: Jednom do dva puta godišnje organizuje se akcija simboličnog čišćenja rijeke Zete. Učešće u ovoj akciji uzimaju sve javne ustanove opštine Danilovgrad i grupe građana. U okviru projekta "Unapređenje upravljanja otpadom u opštini Danilovgrad" koji je Opština Danilovgrad dobila u okviru programa "EU grant šema za male infrastrukturne projekte". Urađene su i odštampane brošure radi boljeg informisanja građana. U okviru ovih aktivnosti održana su 22 predavanja u školskim i predškolskim ustanovama.

Opština Bar: Naša ciljna grupa u edukaciji upravljanja otpadom je najmlađa i školska populacija kojoj putem predavanja nasojimo objasniti značaj upravljanja otpadom u cilju zaštite životne sredine i iskorišćavanja sekundarnih sirovina.

5.4.6. Donošenje planova upravljanja otpadom proizvođača otpada u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom i planom upravljanja otpadom opštine na čijoj teritoriji nastaje otpad.

a) Donošenje Državnog plana za upravljanje otpadom za period 2013-2018

Tokom 2014. godine urađen je Nacrt državnog plana upravljanja otpadom (donošenje planirano u III kvartalu 2015. godine), kojim je predloženo pet regiona za upravljanje otpadom u Crnoj Gori i koji podrazumijeva, između ostalog, izgradnju pet regionalnih sanitarnih deponija. U toku su dodatna razmatranja varijantnih rješenja prijedloga koncepta upravljanja otpadom koji je dat u Nacrtu državnog plana upravljanja otpadom. Pomenuta dodatna razmatranja obuhvatiće varijantna rješenja koncepta upravljanja otpadom u Crnoj Gori koji podrazumijeva smanjenje broja regiona (deponija) i mogućnost primjene termičke obrade otpada.

b) Donošenje lokalnih planova upravljanje otpadom

U skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom nakon donošenja novog Državnog plana upravljanja otpadom jedinice lokalne samouprave biće u obavezi da u roku od šest mjeseci donesu lokalne planove upravljanja otpadom.

5.5. Stanovanje

5.5.1. Sprovođenje propisa o stanovanju i održavanju stambenih zgrada

a) Sprovođenje Akcionog plana za pretvaranje neformalnih naselja u formalna i regularizaciju objekata sa posebnim akcentom na seizmičke izazove u skladu sa zakonom.

Glavni grad Podgorica: /

Prijestonica Cetinje: Zakon o legalizaciji neformalnih objekata nije usvojen, već se nelegalni objekti legalizuju u skladu sa usvojenim Detaljnim urbanističkim planovima.

Opština Andrijevica: Nije usvojen Zakon, niti podzakonska akta.

Opština Berane: Zakon o legalizaciji neformalnih naselja nije donijet.

Opština Bijelo Polje: /

Opština Kotor: Još uvijek nije donijet Zakon o legalizaciji neformalnih objekata koji bi trebao da uredi ovo pitanje.

Opština Mojkovac: Usvajanjem DUP-a „Centar sa Gornjim Mojkovcem“ i Izmjenama i dopunama PUP-a Mojkovca, omogućena je legalizacija neformalnih objekata koji su uklopljeni u plansku dokumentaciju.

Opština Nikšić: /

Opština Plav: Nije urađeno.

Opština Plužine: 29. i 30. juna 2015. godine, u Baru je održana radionica na temu – “Analiza i klasifikacija lokacija na kojima su izgrađeni neformalni objekti sa aspekta

geološke, statičke i seizmičke stabilnosti". Na radionici je razmatrana primjena Zakona o legalizaciji neformalnih objekata koji je u Skupštinskoj proceduri tri (3) godine i nema naznaka kada će isti biti donešen. Kao zaključci su donijeti predlozi da lokalne samouprave lociraju neformalna naselja i u saradnji sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma preduzmu odgovarajuće korake.

Opština Pljevlja: Čeka se na usvajanje zakona.

Opština Rožaje: Zakon o legalizaciji neformalnih objekata još uvijek nije usvojen, tako da opštine ostaju nemoćne da krenu na ovom planu.

Opština Tivat: Kada je riječ o ovom pitanju, važno je naglasiti da Zakon o legalizaciji neformalnih naselja još uvijek nije usvojen, tako da opštine ostaju nemoćne da krenu na ovom planu u neku organizovaniju akciju. Međutim, valja naglasiti da Opština Tivat u kontinuitetu realizuje aktivnosti na izradi planske dokumentacije (donijela je PUP - i veliki broj detaljnih planova, čime su stvorene pretpostavke da se izdaju građevinske dozvole odnosno legalizacija objekata. Stav opštine je bio da se postojeće stanje maksimalno ispoštuje kroz plansku dokumentaciju, izuzev u slučaju kada su objekti podignuti na vodovodnoj ili kanalizacionoj mreži.

Opština Herceg Novi: /

Opština Šavnik: Stekli su se uslovi za legalizaciju pojedinih neformalnih naselja.

Opština Danilovgrad: Zakon o legalizaciji neformalnih naselja još uvijek nije usvojen, tako da opštine ostaju nemoćne da krenu na ovom planu u neku organizovaniju akciju. Opština Danilovgrad u kontinuitetu realizuje aktivnosti na izradi planske dokumentacije. Donijela je PUP i u toku je izrada tri detaljna urbanistička plana.

Opština Bar: U saradnji sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma urađen pilot projekat za neformalno naselje Bjelila–Rutke–Gorelac. Održana radionica na temu Regularizacija neformalnih naselja – „Analiza i klasifikacija lokacija na kojima su izgrađeni neformalni objekti sa aspekta geološke, statičke i seizmičke stabilnosti.

b) Nadzor nad sprovođenjem Zakona o stanovanju i održavanju stambenih zgrada

Uprava za inspekcijske poslove preko Inspekcija za stanovanje je kontinuirano vršila nadzor nad sprovođenjem Zakonom o stanovanju i održavanju stambenih zgrada i Zakonom o svojinsko-pravnim odnosima. Izmjenama i dopunama Zakona o stanovanju i održavanju stambenih zgrada inspekcijski nadzor u oblasti stanovanja podijeljen je na Inspekciju za stanovanje i opštinske komunalne inspekcije.

c) Utvrđivanje obrazaca za praćenje podataka iz nadzora nad primjenom propisa iz ove oblasti, uključujući i nadzor po inicijativa-žalbama potrošača

d) Izvještaj o podacima iz nadzora uključujući i podatke iz nadzora po inicijativa-žalbama potrošača u ovoj oblasti

c) i d) Što se tiče podataka o nadzoru po inicijativama – žalbama potrošača, Inspekcija za stanovanje nije nadležna za postupanje po istima.

5.5.2. Usaglašavanje zakonodavstva (donošenje novih propisa)

a) Donošenje Zakona o legalizaciji neformalnih objekata

b) Donošenje podzakonska akta za Zakon o legalizaciji neformalnih objekata

Vlada Crne Gore utvrdila je Predlog zakona o legalizaciji neformalnih objekata u julu 2012. godine. Nakon utvrđivanja, Prijedlog je upućen Skupštini Crne Gore radi stavljanja u proceduru razmatranja i usvajanja. Integracija bespravno izgrađenih objekata u sektor formalnog stanovanja je cilj koji se želi postići sprovođenjem zakona. U Crnoj Gori izgrađen je veliki broj neformalnih objekata- prema evidenciji Uprave za nekretnine ovih objekata ima oko 43.000, dok je nezvaničnim procjena da je u prostoru postoji oko 100.000 nelegalnih objekata. Ovo ministarstvo je u stalnoj komunikaciji sa predstavnicima nadležnih državnih organa i predstavnicima poslaničkih klubova, i intenzivno radi na poboljšanju prijedloženog teksta čime će se osigurati buduće sprovođenje ovog pravnog akta. U cilju iznalaženja primjenljivih rješenja, nakon niza konsultacija sa predstavnicima navedenih institucija, pristupilo se izradi amandmana na Prijedlog zakona. Smatramo da će projedložena rješenja unaprijediti prijedloženi tekst i stvoriti uslove za podršku i konačno usvajanje ovog pravnog akta.

5.5.3. Podizanje svijesti građana o pravima iz oblasti stanovanja

a) Sprovođenje komunikacione kampanje u vezi sa Zakonom o legalizaciji neformalnih objekata-Medijska/komunikaciona kampanja koja bi imala za cilj upoznavanje javnosti sa programom regularizacije objekata, kao i podizanje svijesti pojedinaca o benefitima ulaska u program

b) Podizanje svijesti građana o obavezama i pravima iz oblasti stanovanja, putem edukacije i informisanja stanara o njihovim pravima i obavezama na području stanovanja

Inspekcija za stanovanje je u okviru dvije medijske kampanje preko RTCG informisala javnost o stupanju na snagu izmjena i dopuna Zakona o stanovanju i održavanju stambenih objekata i s tim u vezi o pravima i obavezama etažnih vlasnika (formiranje organa upravljanja, plaćanje naknada za održavanje stambenih zgrada i dr). Takođe, u cilju razgraničenja poslova inspeksijskog nadzora između inspekcije za stanovanje i komunalnih inspektora prosljedila je cirkularni dopis nadležnim opštinskim sekretarijatima o obavezama koje su propisane za postupanje komunalnih inspektora i inspektora za stanovanje.

Glavni grad Podgorica: Shodno Zakonu o stanovanju i održavanju stambenih zgrada, etažni vlasnici su upoznati sa svojim pravima i obavezama koje se odnose na obavezu održavanja posebnih i zajedničkih djelova stambenih zgrada. Naime, jedinica lokalne samouprave vrši registraciju formiranih organa upravljanja stambenih zgrada (upravnik stambene zgrade i skupština etažnih vlasnika) i pravila o međusobnim odnosima etažnih vlasnika u kojima su konkretizovana njihova prava i obaveze. Takođe, jedinica lokalne samouprave, shodno Zakonu o stanovanju i održavanju stambenih zgrada, kontinuirano vodi registar organa upravljanja, a Odlukom o osnivanju Agencije za stanovanje d.o.o., Glavni grad je poslove vođenja registra etažnih vlasnika i registra stambenih zgrada prenio na Agenciju za stanovanje d.o.o.

Prijestonica Cetinje: Povodom projekta „Beautiful Cetinje“, kojim je obuhvaćena rekonstrukcija fasada stambenih objekata na gradskom području, Sekretarijat za

komunalne poslove i saobraćaj Prijestonice Cetinje obavijestio je građane da će Prijestonica Cetinje, za svaki stambeni objekat koji ima formirane organe upravljanja, učestvovati u rekonstrukciji fasada sredstvima u iznosu od 50 %.

U cilju podizanja svijesti građana o obavezama i pravima iz oblasti stanovanja, kao i upoznavanja sa novinama u Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o stanovanju i održavanju stambenih zgrada, koje se odnose na uklanjanje slabosti koje su identifikovane u implementaciji istog, dana 17.11.2014. godine u multimedijalnoj sali Ministarstva održivog razvoja i turizma održana je radionica. Novinama definisanim ovim zakonskim rješenjem data je mogućnost jače kontrole nad organizacijom organa upravljanja stambenom zgradom. Pomenutoj radionici su prisustvovala dva službenika Sekretarijata za komunalne poslove i saobraćaj, dva predstavnika Službe komunalne policije, kao i tri predstavnika Skupština stanara sa Cetinja.

Opština Andrijevića: Građani su bili pozvani da se priključe akciji formiranja organa upravljanja u svojim stambenim zgradama, kako bi stekli formalne uslove da, u saradnji sa Sekretarijatom, djeluju u pravcu uređenja grada.

Opština Berane: Odluke donešene, u 90 % stambenih zgrada organizovani su organi upravljanja.

Opština Bijelo Polje: Sekretarijat za za stambeno-komunalne poslove saobraćaj, pored ostalog, obavlja aktivnosti vezano za praćenje stanja u stambenoj oblasti i podsticanje etažnih vlasnika u cilju organizovanja organa u stambenim zgradama. Takođe, poslovi ovog sekretarijata vezani su i za preduzimanje mjera za organizovanje, odnosno konstituisanje skupština etažnih vlasnika i izbora upravnika stambenih zgrada, sve u cilju unapređenja stanja u stambenoj oblasti, podizanja nivoa kulture stanovanja i očuvanja stambenog fonda na teritoriji Opštine Bijelo Polje.

Opština Kotor: Više puta su organizovana savjetovanja u saradnji sa građanima, takođe su i obavještavani putem sredstava javnog informisanja kao i putem zvaničnog sajta Opštine Kotor o pravima i obavezama iz oblasti stanovanja od strane Sekretarijata za ekonomski razvoj i preuzetništvo kao resornog organa.

Opština Mojkovac: U 39 od ukupno 45 stambenih zgrada, na kojima se može primijeniti Zakon o stanovanju i održavanju stambenih zgrada, obrazovani su organi upravljanja, odnosno formirana je skupština stanara i imenovani su upravnici. Istima je dostavljen Zakon o stanovanju i održavanju stambenih zgrada i Odluka o kućnom redu u stambenim zgradama. Uspostavljena je saradnja između lokalne samouprave i skupštine stanara u pogledu zajedničkog finansiranja većih radova na održavanju stambenih zgrada i svim stanarima se uredno dostavljaju Rješenja o utvrđivanju troškova održavanja stambenih zgrada.

Opština Nikšić: /

Opština Plav: Nije urađeno.

Opština Plužine: U opštini postoji registar etažne svojine i građani u svakoj stambenoj zgradi su obaviješteni o pravima iz oblasti stanovanja i obavezama na području stanovanja.

Opština Pljevlja: Nije ništa preduzimano.

Opština Rožaje: Shodno Zakonu o stanovanju i održavanju stambenih zgrada, etažni vlasnici su upoznati sa svojim pravima i obavezama koje se odnose na obavezu održavanja posebnih i zajedničkih djelova stambenih zgrada. Naime, organ lokalne uprave vrši registraciju formiranih organa upravljanja stambenih zgrada (upravnici

stambene zgrade i skupština etažnih vlasnika) i pravila o međusobnim odnosima etažnih vlasnika u kojima su konkretizovana njihova prava i obaveze. Takođe, organ lokalne uprave kontinuirano vodi registar organa upravljanja. Nema odluke o radovima na spoljašnjim djelovima zgrada. Smatraju se rekonstrukcijom i predmet su pojedinačnog utvrđivanja.

Opština Tivat: Ova aktivnost se radi kontinuirano. Sve odluke iz nadležnosti opštine su donijete. Odluka o kućnom redu i Odluka o radovima koji su dozvoljeni na spoljašnjim djelovima zgrada. Prema evidenciji nadležnog sekretarijata, na teritoriji opštine Tivat ima ukupno 125 stambenih zgrada a organizovano 117 zgrada /ulaza sa 117 upravnika Opština je, zajedno sa skupštinama stanara, krenula u akciju farbanja fasada, novčano pomagala ovu aktivnost i ista je dala vidne rezultate. Sa istom će se nastaviti i u narednom periodu

Opština Herceg Novi:

Opština Šavnik: Nastoji se vršiti edukacija i informisanje stanovništva o pravima i obavezama na području stanovanja kroz obavezan rad sa strankama.

Opština Bar: U cilju podizanja svijesti građana na području korišćenja usluga iz oblasti stanovanja, putem edukacije i informisanja stanara o njihovim pravima i obavezama na području stanovanja, Sekretarijat je vršio sljedeće aktivnosti:

- Dostava Zakona o stanovanju i održavanju stambenih zgrada upravicima stambenih zgrada radi upoznavanja etažnih vlasnika sa svojim pravima i obavezama;
- Dostava odluke o kućnom redu u stambenim zgradama upravicima;
- Nakon registrovanja novog upravnika istom se daje primjerak Zakona o stanovanju i održavanju stambenih zgrada i Odluka o kućnom redu;
- Vodi se Registar upravnika stambenih zgrada;
- Vodi se evidencija stambenih zgrada i njenih etažnih vlasnika;
- Imenuju se privremeni upravnici;
- Upućuju se zainteresovane stranke kako da ostvare svoja prava i obaveze koje proizilaze iz donijetih propisa

Opština Danilovgrad: Donešena je Odluka o kućnom redu u stambenim zgradama („Sl.list CG“, br.11/13). Na teritoriji opštine Danilovgrad prema evidenciji nadležnog Sekretarijata ima 22 stambene zgrade, sa 330 stambenih jedinica. Imenovano je ukupno osam upravnika zgrada zbog nezainteresovanosti građana.

c) Sprovođenje treninga i radionica u cilju podizanja svijesti u energetskej efikasnosti u stanovanju

Glavni grad Podgorica: /

Prijestonica Cetinje: /

Opština Andrijevica: /

Opština Berane: Prezentacija firme Hesa light o LED rasvjeti.

Opština Bijelo Polje: Osnovan je INFO CENTAR za energetskej efikasnost.

Opština Kotor: Više puta su organizovani treninzi i radionice u saradnji sa građanima, takođe su i obavještavani putem sredstava javnog informisanja kao i putem zvaničnog sajta Opštine Kotor o pitanjima energetske efikasnosti u stanovanju od strane Sekretarijata za ekonomski razvoj i preuzetništvo kao resornog organa.

Opština Mojkovac: Nije bilo aktivnosti.

Opština Nikšić: U izvještajnom periodu nije bilo aktivnosti, ali su planirane za naredni period.

Opština Plav: Nije urađeno.

Opština Plužine: Nije bilo aktivnosti.

Opština Pljevlja: Nije ništa preduzimano.

Opština Rožaje: /

Opština Tivat: Konferencija povodom Svjetskog dana energetske efikasnosti održana je drugi put za redom 05.03.2015.godine. Podjeljeno preko 400 LED sijalica za domaćinstva, propagandni materijal o mogućnostima unapređenja energetske efikasnosti u domaćinstvima, preko 100 komada LED lampi i mjerača potrošnje električne energije. Energetski menadžer sa svojim timom gostovao je i na lokalnom radiju u emisiji posvećenoj Svjetskom danu energetske efikasnosti, gdje je, između ostalog, diskutovano i o načinima unapređenja energetske efikasnosti u stanovanju. Opština je zajedno sa NLB Montenegrobankom pokrenula zajedničku kreditnu liniju za sve stanovnike Tivta putem koje isti mogu aplicirati za dobijanje beskamatnog kredita za termoizolaciju objekata i zamjenu vanjske bravarije na svojim domovima. Opština je na sebe preuzela obavezu subvencioniranja kamatne stope i na taj način dala svoj puni doprinos unapređenju EE. Za svoje aktivnosti u oblasti energetske efikasnosti opština je dobitnica Najbolje prakse za lokalnu samoupravu u Crnoj Gori za 2014 godinu za tematsku oblast „Energetska efikasnost u lokalnoj samoupravi“, koju dodjeljuje Zajednica opština Crne Gore, u saradnji sa Ministarstvom unutrašnjih poslova i uz podršku Misije OEBS-a u Crnoj Gori.

Opština Herceg Novi: /

Opština Šavnik: /

Opština Bar: U izvještajnom periodu nisu su se sprovodili treninzi i radionice u cilju podizanja svijesti u energetskej efikasnosti u stanovanju.

d) Sprovođenje treninga i radionica u cilju podizanja svijesti u socijalnom stanovanju

Sprovođenje Zakona o socijalnom stanovanju

Zakon o socijalnom stanovanju stupio je na snagu u julu 2013. godine. Zakonom se socijalno stanovanje definiše kao oblik netržišnog stanovanja, te je propisano da se koncept, politika i kriterijumi netržišnog stanovanja definisani i uređeni na nivou države, a razrada i primjena ovih politika uređena na lokalnom nivou. Zakonom su definisani instituti socijalnog stanovanja, nadležnosti, precizirana lica koja imaju prvenstvo pri rješavanju stambenog pitanja, definisani izvori finansiranja, i najširi dijapazon mogućnosti za razvoj socijalnog stanovanja.

Nedostatak finansijskih sredstava predstavlja jedan od glavnih izazova za uspostavljanje održivog sistema socijalnog stanovanja. Koncept, politika i kriterijumi

socijalnog stanovanja se definišu na nivou države kroz Program socijalnog stanovanja, čija je period implementacije tri godine. Razrada i primjena ovih politika uređuje se na lokalnom nivou i konkretizuje kroz donošenje lokalnih programa socijalnog stanovanja jedinica lokalne samouprave.

2014. godine usvojen je Program socijalnog stanovanja. Jedno od najvažnijih pitanja koje ovaj dokument preporučuje je preciziranje nadležnosti nad upravljanjem i održavanjem stambenog fonda, odnosno objekata socijalnog stanovanja i objekata koji će se ubuduće graditi odnosno obezbjeđivati za ove namjene, te je jasno definisana obaveza jedinica lokalne samouprave da obezbjeđuju održavanje i upravljanje stambenim fondom. Takođe, neophodno je da sve jedinice lokalne samouprave pristupe snimanju i analizi postojećeg stambenog fonda, jer tek ustanovljavanje svojine opština nad postojećim fondom se može utvrditi broj stambenih objekata kojima raspolaže svaka jedinica lokalne samouprave, a na osnovu tih informacija može se pristupiti izradi procjene i analize stambenih potreba. Takođe, neophodno je uvesti princip održivosti stambenog fonda koji pretpostavlja uvođenje troškovnog pristupa pri određivanju visine zakupnine. U tom smislu se mora obezbijediti materijalna osnova za rješavanje stambenih pitanja narednih generacija, te je u programima socijalnog stanovanja, bilo da ih sprovodi država ili jedinica lokalne samouprave, neophodno prikazati sve stvarne troškove pribavljanja i korišćenja stana, i na tim osnovama utvrđivati načine približavanja cijene stanovanja, odnosno zakupnine krajnjim korisnicima.

Preporuka državnog programa je da planiranje i implementaciju programa, uzimajući u obzir ravnomjeran regionalni i ukupni ekonomski i socijalni razvoj, neophodno fokusirati na razvoj projekata na sjeveru Crne Gore, u cilju smanjivanja migracije iz sjevernih opština u južni i središnji region Crne Gore.

Postizanje socijalne kohezije i društvene solidarnosti, pomoć države i jedinica lokalne samouprave u obezbjeđivanje stambenog prostora za lica koja nemaju stan i koja ne mogu da obezbijede stambeni objekat, poboljšanje kvaliteta života građana, posebno pripadnika ranjivih društvenih grupa koje na tržištu ne mogu da riješe stambenu potrebu, smanjenje siromaštva i isključenosti, predstavljaju osnovne ciljeve politike stanovanja.

Planirane mjere sprovode se kontinuirano kroz implementaciju projektata rješavanja stambenih potreba ciljnih grupa definisanih Zakonom o socijalnom stanovanju i Programom socijalnog stanovanja.

Napomena: U prethodnoj izvještajnoj tabeli nije sadržana stavka - sprovođenje Zakona o stanovanju i održavanju stambenih zgrada.

Glavni grad Podgorica: /

Prijestonica Cetinje: /

Opština Andrijevica: U pripremi izrade godišnjeg Plana socijalnog stanovanja vođena je javna rasprava na kojima su građani upoznati sa pravima u ovoj oblasti.

Opština Berane: Donešen lokalni program stanovanja.

Opština Bijelo Polje: Osnovan je Socijalni savjet.

Opština Kotor: Sekretarijat za kulturu sport i društvene djelatnosti je u saradnji sa Direkcijom za uređenje i izgradnju Kotora u fazi pripreme dokumentacije za podizanje zgrade sa namjenom socijalnih stanova, zašto je budžetom za 2015. godinu predviđeno

150,000.00€. Još uvijek nije donijet Akt o zajedničkom ulaganju sa državnim ulaganjima.

Opština Mojkovac: Donešen Lokalni program socijalnog stanovanja za period 2015-2016. godina.

Opština Nikšić: U izvještajnom periodu nije bilo aktivnosti, ali su planirane za naredni period.

Opština Plav: Nije urađeno.

Opština Plužine: Nije bilo aktivnosti

Opština Pljevlja: Nije ništa preduzimano.

Opština Rožaje: /

Opština Tivat: Lokalni program socijalnog stanovanja, na koji je nadležno ministarstvo dalo svoju saglasnost, usvojila je Skupština opštine na sjednici održanoj dana 26.05.2015 godine. Kako je ovaj program tek usvojen, u narednom kvartalu uslijediće realizacija aktivnosti utvrđenih ovim Programom.

Opština Herceg Novi: /

Opština Šavnik: /

Opština Bar: Za sprovođenje treninga i radionica u cilju podizanja svijesti u socijalnom stanovanju je nadležan Sekretarijat za opštu upravu i društvene djelatnosti. Nemamo informaciju da su organizovani treninzi i radionice na ovu temu.

5.5.4. Jačanje kapaciteta

a) Sprovođenje treninga i radionica u skladu sa Akcionim planom zapretvaranje neformalnih naselja u formalna i regularizaciju objekata sa posebnim akcentom na seizmičke izazove.

b) Organizovanje treninga/radionica u cilju obuke službenika jedinica lokalne samouprave za sprovođenje Zakona o legalizaciji neformalnih objekata

5.5.5. Jačanje kapaciteta inspekcije

-Jačanje kapaciteta inspekcije (treninzi, obuke i dr.) u cilju efikasnog nadzor nad sprovođenjem Zakona o stanovanju i održavanju stambenih zgrada

- Kadrovsko popunjavanje inspekcije za stanovanje

Predstavnici Inspekcije za stanovanje u izvještajnom periodu su pohađali obuke, koje su bile u organizaciji Uprave za kadrove, a odnosile su se na inspekcijski nadzor, prekrašajni postupak, Zakon o opštem upravnom postupku, itd.

Nadzor nad primjenom Zakona o stanovanju i održavanju stambenih zgrada vrši po osnovu ovlašćenja Inspekcije zaštite prostora.

5.6. Zaštita prava putnika u prevozu

5.6.1. Sprovođenje propisa koji uređuju područje prevoza putnika (avio saobraćaj, željeznički, drumski i pomorski saobraćaj)

a) Obezbjedivanje pune primjene propisa u cilju ostvarivanja propisanog kvaliteta usluga

Glavni grad Podgorica: Zaštita prava putnika, korisnika prevoza u gradskom i prigradskom linijskom i vanlinijskom prevozu, regulisana su Zakonom o prevozu u drumskom saobraćaju („Sl. list RCG“, br. 45/05 i „Sl. list CG“, br. 75/10), Odlukom o auto-taksi prevozu („Sl. list RCG-opštinski propisi“, br. 24/06, 09/07 i „Sl. list CG-opštinski propisi“, br. 38/09), Odlukom o gradskom i prigradskom linijskom prevozu putnika („Sl. list RCG-opštinski propisi“, br. 24/06) i Zakonom o ugovorima o prevozu u drumskom saobraćaju („Sl. list CG“, br. 53/09), koje primjenjuje jedinica lokalne samouprave.

Prijestonica Cetinje: Obezbjedjena je puna primjena propisa koji uređuju područje prevoza putnika u drumskom saobraćaju u dijelu vršenja nadzora od strane Komunalne policije, u oblasti auto taksi prevoza, kontrole nepropisnog parkiranja, kontrole prevoza za sopstvene potrebe, kontrole autobuskih stajališta.

Opština Andrijevica: Aktivnosti na podizanju nivoa zaštite potrošača u dijelu zaštite prava potrošača na području prevoza putnika u linijskom i prigradskom drumskom saobraćaju i auto-taksi prevozu na teritoriji Opštine od strane lokalne samouprave preduzimaju sve mjere utvrđene važećim propisima, a s ciljem zaštite prava potrošača (Objavlivanje tendera, određivanje linija, kontrola izdavanja licenci i dr.).

Opština Berane: Saglasno Zakonu o prevozu u drumskom saobraćaju, donešene odluke.

Opština Bijelo Polje: Opština Bijelo Polje je shodno Zakonu o prevozu putnika u drumskom saobraćaju, Odluci o uslovima, organizaciji i načinu obavljanja linijskog prevoza u gradskom i prigradskom saobraćaju i Odluci o uslovima, organizaciji i načinu obavljanja auto taksi prevoza na teritoriji opštine BP, preko svojih organa – Sekretarijata za preduzetništvo i ekonomski razvoj, a zatim Sekretarijata za stambeno-komunalne poslove i saobraćaj, kao i Komunalne policije, odnosno Saobraćajne inspekcije uspjela da uspostavi dosta reda i zakonitosti u ovoj oblasti.

Opština Kotor: Kontinuirano.

Opština Mojkovac: Za primjenu propisa iz ove oblasti, shodno zakonu i odlukama, zadužen je Sekretarijat za uređenje prostora i održivi razvoj i komunalna policija. U skladu sa Zakonom o prevozu u drumskom saobraćaju, lokalna samouprava je ranije donijela Odluku o uređenju javnog prevoza putnika u gradskom i prigradskom linijskom drumskom saobraćaju, Odluku o uređenju saobraćaja na putevima u opštini Mojkovac i Odluku o auto-taksi prevozu.

Opština Nikšić: Opština Nikšić vrši implementaciju propisa iz ove oblasti shodno Zakonu o prevozu u drumskom saobraćaju, uređuje uslove i način obavljanja djelatnosti javnog prevoza putnika i tereta u drumskom saobraćaju, kao i prevoza za sopstvene potrebe.

Opština Plav: Nije urađeno.

Opština Plužine: Obezbjedivana je puna primjena propisa.

Opština Pljevlja: /

Opština Rožaje: Zaštita prava putnika, korisnika prevoza u gradskom i prigradskom linijskom i vanlinijskom prevozu, regulisana su Zakonom o prevozu u drumskom saobraćaju („Sl. list RCG“, br. 45/05 i „Sl. list CG“, br. 75/10), Odlukom o uslovima,

organizaciji i načinu obavljanja auto-taksi prevoza na teritoriji Opštine Rožaje („Sl. list RCG-opštinski propisi“, br. 3/07), Odlukom o javnom prevozu u gradskom i prigradskom linijskom saobraćaju („Sl. list RCG-opštinski propisi“, br.3/07).

Opština Tivat: U septembru 2014 godine Skupština opštine Tivat donijela je odluku o dopuni Odluke o gradskom prevozu. Donijeta je izmjena Odluke o organizovanju taksi prevoza koja treba da doprionese povećanju kvaliteta pružanja usluga u ovoj oblasti, usvojena Odluka o javnim parkiralištima na području opštine Tivat a u aprilu 2015 godine usvojen je Elaborat o javnim parkiralištima koji je definisao zone u gradu za naplatu parkirališta. U periodu koji je pred nama treba da uslijedi povjeravanje poslova upravljanja, održavanja i naplate parkirališta u centru grada.

U ovoj oblasti je urađen Akcioni plan za prilagođavanje saobraćajnih i javnih površina kretanju lica smanjene pokretljivosti i za lica sa invaliditetom. Na raskrsnici u centru grada postavljena su taktilna polja na rampama za kretanje lica sa invaliditetom sa namjerom da se to uradi i na drugim punktovima u gradu.

Obnovljena je horizontalna signalizacija u gradu.

Redovno se prati stanje u oblasti prevoza putnika u gradskom i prigradskom saobraćaju, kontinuirano se prati stanje vezano za regulaciju saobraćaja na gradskim ulicama i lokalnim putevima i stanje putne mreže,

U julu mjesu, opština Tivat će, po prvi put, dobiti novu savremeno opremljenu autobusku stanicu sa svim pratećim sadržajima.

Opština Herceg Novi:

Opština Šavnik: Kvalitetno se obavlja gradski i prigradski linijski prevoz putnika.

Opština Bar: U sprovođenju i realizaciji Plana aktivnosti na podizanju nivoa zaštite potrošača u jedinicama lokalne samouprave u dijelu zaštite prava potrošača na području prevoza putnika u u linijskom gradskom i prigradskom drumskom saobraćaju i auto-taxi prevozu na teritoriji Opštine od strane lokalne samouprave preduzimaju se mjere utvrđene važećim propisima a s ciljem zaštite prava potrošača.

Prilikom povjeravanja obavljanja djelatnosti prevoza putnika u linijskom gradskom i prigradskom drumskom saobraćaju na teritoriji Opštine, strogo se vodilo računa da najpovoljniji ponuđač u skladu sa Zakona o prevozu u drumskom saobraćaju ("Sl. list RCG", br. 45/05 od 28.07.2005, "Sl. list Crne Gore", br. 75/10 od 25.12.2010, 38/12 od 19.07.2012), Odlukom o gradskom i prigradskom saobraćaju i auto-taksi prevozu ("Sl. list RCG - opštinski propisi", br. 33/06 od 10.08.2006, 23/07 od 11.07.2007, "Sl. list Crne Gore" – državni propisi, br. 21/10 od 23.04.2010, "Sl. list Crne Gore - opštinski propisi", br. 25/11 od 16.08.2011) i Odlukom o komunalnom ureenju grada ("Sl. list RCG - opštinski propisi", br. 23/07 od 11.07.2007, "Sl. list Crne Gore - opštinski propisi", br. 25/08 od 08.08.2008) ispunjava sve uslove za obavljanje ove djelatnosti. Naime, vodilo se računa da su ispunjeni svi uslovi, u skladu sa Zakonom i Odlukama, kako za pravno odnosno fizičko lice tako i za vozila sa kojim se obavlja djelatnost. Prije svega vodilo se računa da:

- pravno ili fizičko lice ima važeću licencu za javni prevoz putnika i tereta, dobar ugled, finansijsku sposobnost, stručnu osposobljenost;
- vozila kojima se obavlja djelatnost javnog prevoza putnika u drumskom

saobraćaju, koja pored uslova utvrđenih zakonom i propisima o bezbjednosti saobraćaja na putevima moraju ispunjavati i posebne tehničke i tehničko-eksploatacione uslove.

Nakon povjeravanja djelatnosti prevoza putnika u linijskom gradskom i prigradskom drumskom saobraćaju vrši se kontinualna kontrola od strane lokane uprave, prema prevozniku s ciljem poštovanja Trasa linija, koje su utvrđene Planom linija, kao i vremena i broja polazaka odnosno poštovanja ovjerenog reda vožnje kao i urednog izdavanja voznih karata.

Opština Danilovgrad: Zaštita prava putnika ,korisnika prevoza u gradskom i prigradskom linijskom i vanlinijskom prevozu regulisane su Zakonom o prevozu u drumskom saobraćaju („Sl.list CG“,br. 75/10), Odluka o auto-taksi prevozu („Sl.list CG“ – opštinski propisi ,br.35/06) ,Odluka o javnom prevozu putnika u prigradskom linijskom drumskom saobraćaju(„Sl.list RCG-opštinski propisi“,br.31/03) i Zakonomo ugovorima o prevozu u drumskom saobraćaju („Sl.listCG“,br.53/09), koje primjenjuje jedinica lokalne samouprave.

b)Izveštaj o podacima iz nadzora iz ove oblasti (na način kao u tač. 1.1.d, Poglavlja I ovog AP)

Vazdušni saobraćaj:

U skladu sa Zakonom o vazdušnom saobraćaju i zakonom kojim se uređuje inspekcijiski nadzor, za oblast vazdušnog saobraćaja inspekcijiski nadzor vrši Agencija za civilno vazduhoplovstvo. U 2014. godini izvršeno je ukupno 83 inspekcijiska pregleda. Po zahtjevu stranke obavljeno je 5 inspekcijiskih pregleda a po službenoj dužnosti 78.

Pomorski saobraćaj:

U skladu sa Zakonom o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi, Zakonom o jahtama, Zakonom o lukama, Zakonom o moru, Zakonom o zaštiti mora od zagađivanja sa plovnih objekata, zakonom kojim se urjeđuje inspekcijiski nadzor i Zakonom o sigurnosti pomorske plovidbe, za oblast pomorskog saobraćaja vršila su 4 inspektora. U 2014. godini izvršeno je 1343 inspekcijiskih pregleda. Po zahtjevu stranke obavljeno je 1272 inspekcijiskih pregleda a po službenoj dužnosti 71.

Drumski saobraćaj:

U skladu sa Zakonom o prevozu u drumskom saobraćaju i zakonom kojim se urjeđuje inspekcijiski nadzor, za oblast drumskog saobraćaja inspekcijiski nadzor vrše 4 inspektora za drumski saobraćaj. U 2014. godini izvršen je 71 inspekcijiski pregled. Po zahtjevu stranke obavljeno je 51 inspekcijiskih pregleda a po službenoj dužnosti 20.

Državni putevi:

U skladu sa Zakonom o putevima i zakonom kojim se uređuje inspekcijiski nadzor, za oblast državnih puteva (magistralni i regionalni putevi) inspekcijiski nadzor vrši 1 inspektor za državne puteve. U 2014. godini izvršeno je 60 inspekcijiskih pregleda. Po zahtjevu stranke obavljena su 42 inspekcijiska pregleda a po službenoj dužnosti 18.

Željeznički saobraćaj:

Poslove inspekcije željezničkog saobraćaja u toku 2014. godine obavljao je jedan inspektor za željeznički saobraćaj u skladu sa Zakonom o inspekcijiskom nadzoru,

Zakonom o željeznici, Zakonom o bezbjednosti u željezničkom saobraćaju i drugim propisima. U 2014. godini izvršeno je 32 inspekcijska nadzora. Po zahtjevu stranke obavljeno je 7 inspekcijskih pregleda a po službenoj dužnosti 25.

Glavni grad Podgorica: Realizujući redovnu kontrolu obavljanja prevoza putnika i kontrolu naplate naknade za obavljene prevoze, obezbjeđuju se uslovi za kvalitetno ostvarivanje prava putnika u prevozu. Međutim, Sekretarijat za razvoj preduzetništva ne posjeduje statističke podatke koji se odnose na zaštitu prava putnika u prevozu.

Prijestonica Cetinje: /

Opština Andrijevica: Komunalna policija podnosi SO godišnji izvještaj o stanju i problemima u funkcionisanju saobraćaja za prethodnu godinu.

Opština Berane: /

Opština Bijelo Polje: Javni prevoz putnika i auto taksi prevoz putnika na području opštine Bijelo Polje obavlja 5/pet/ preduzeća i 2/dva/ preduzetnika, taksi udruženja ima 9/devet/ sa 152 taksista, kao i 57 taksisti preduzetnika.

Opština Kotor: 753 prekršajnih naloga za nepropisno parkiranje, 7 prekršajnih naloga u skladu sa odredbama Odluke o auto-taksi prevozu („Sl.list Opštine Kotor“ br5/06 i „Sl.list Crne Gore“-opštinski propisi br.4/11, 37/12, 17/14 i 29/14) i 40 rješenja kojim se nalaže pribavljanje odobrenja za obavljanje djelatnosti u skladu sa propisima koji regulišu ovu oblast.

Opština Mojkovac: Nadzor nad ovom oblasti obavlja komunalna policija.

Opština Nikšić: /

Opština Plav: Nije urađeno.

Opština Plužine: Redovno su rađeni izvještaji za SO Plužine u odnosu na nadzor iz ove oblasti.

Opština Pljevlja: /

Opština Rožaje: Realizujući redovnu kontrolu obavljanja prevoza putnika i kontrolu naplate naknade za obavljene prevoze obezbjeđuju se uslovi za kvalitetno ostvarivanje prava putnika u prevozu. Nadležnom Sekretarijatu za ekonomski razvoj i preduzetništvo do sada nije podnijeta nijedna primjedba niti prigovor od strane građana.

Opština Tivat: /

Opština Herceg Novi: /

Opština Šavnik: /

Opština Bar:

c) Evidentiranje i rješavanje žalbi i tužbi potrošača u ovoj oblasti (na način kao u tač. 1.1.d, Poglavlja I ovog AP)

Prvostepeni postupak: U rješavanju prvostepenih upravnih predmeta po zahtjevu stranke, ukupan broj predmeta koji su primljeni u Ministarstvu saobraćaja i pomorstva i organima nad kojim Ministarstvo vrši nadzor, je 9.970 predmeta, od kojih je 9.193 riješeno u propisanom roku, dok je 723 riješeno po isteku propisanog roka.

Drugostepeni postupak: U drugostepenom upravnom rješavanju, u radu je bilo 41 žalbi. Od 41 primljenih žalbi, riješeno je 40, u propisanom roku riješene su 33 žalbe, dok je 7 žalbi riješeno po isteku propisanog roka, a na kraju izvještajnog perioda nije ostalo neriješenih žalbi.

Zahtjev za slobodan pristup informacijama: Ukupan broj primljenih zahtjeva za slobodan pristup informacijama u toku 2014. godine je 192. Od tog broja usvojeno je

155 zahtjeva, dok je 35 zahtjeva odbijeno. Dva zahtjeva su prosljiđena nadležnim organima na postupanje. **MSP**

Glavni grad Podgorica: /

Prijestonica Cetinje: /

Opština Andrijevića: U proteklom periodu Komunalna policija nije dobila pritužbe odnosno žalbe potrošača iz oblasti prava putnika u prevozu.

Opština Berane: /

Opština Bijelo Polje: Nepokrivenost svih linija iz Plana linija minimalnog broja polazaka na linijama u gradskom i prigradskom saobraćaju na teritoriji opštine, nadomješta se veoma jeftinim auto-taksi prevozom, tako da se problem prevoza putnika ne zapaža. Problem je u nedostatku odgovarajućeg parking prostora i stajališta za autobuse - broj perona na glavnom autobuskom stajalištu ne zadovoljava potrebe prevoznika u gradskom i prigradskom prevozu putnika te u tom pravcu lokalna uprava treba učiniti napor da se poveća broj perona, a nije u funkciji ni glavna autobuska stanica u Industrijskoj zoni.

Izgradnja Parking garaže u užem centru grada sa 149 znatno su poboljšani uslovi kada je u pitanju parking prostor.

Ono što je teško suzbiti a čega još ima, to su taksisti koji nemaju odobrenje za rad ali pružaju usluge, mada ih je znatno manje nego ranije.

Autobuska stajališta nijesu obilježena niti uređena, i to pričinjava veliki problem kako za prevoznike tako i za korisnike usluga javnog prevoza (građane).

Opština Kotor: Nije evidentirana niti jedna žalba odnosno tužba.

Opština Mojkovac: U izvještajnom periodu nije bilo žalbi i tužbi potrošača u ovoj oblasti.

Opština Nikšić: /

Opština Plav: Nije urađeno.

Opština Plužine: Nije bilo žalbi i tužbi potrošača u ovoj oblasti.

Opština Pljevlja: /

Opština Rožaje: /

Opština Tivat: /

Opština Herceg Novi: /

Opština Šavnik: /

Opština Bar: Žalbi od strane potrošača nije bilo u drugostepenom postupku, a time ni tužbi u sudskom postupku.

5.6.2. Usaglašavanje zakonodavstva (donošenje novih i revizija postojećih propisa)

a) Donošenje Zakona o moru

b) Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obligacionim odnosima i svojinsko pravnih odnosa u vazdušnom saobraćaju

U cilju realizacije obaveza predviđenih Akcionim planom Nacionalnog programa zaštite potrošača za period jul 2014 – jun 2015. godine, donešeni su sledeći akti:

- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o obligacionim odnosima i osnovama svojinsko pravnih odnosa u vazdušnom saobraćaju. Zakon je objavljen u "Službenom listu CG", br. 46/2014 od 31.10.2014. godine, a stupio je na snagu 8.11.2014;

- Uredba o visini naknade za korišćenje objekata sigurnosti plovidbe na plovnim putevima. Uredba je objavljena u "Službenom listu CG", br. 53/2014 od 19.12.2014. godine, a stupila je na snagu 27.12.2014;
- Pravilnik o bližim uslovima, načinu i postupku izdavanja odobrenja za posredovanje pri zapošljavanju pomoraca. Pravilnik je objavljen u "Službenom listu CG", br. 58/2014 od 29.12.2014. godine, a stupio je na snagu 6.1.2015.

U toku je izrada Uredba o bližem postupku i načinu sprovođenja istraživanja pomorskih nezgoda i nesreća i Uredba o održavanju reda u lukama koje su poslate predstavnicima Evropske unije na davanje mišljenja.

5.6.3. Informisanje korisnika usluga u prevozu o njihovim pravima

6. Finansijske usluge

6.1. Bankarske i druge finansijske usluge

6.1.1. Sprovođenje propisa koji uređuju ovu oblast

a) Evidencija kreditora, kreditnih posrednika i drugih subjekata, pružalaca finansijskih usluga potrošačima

Centralna banka vrši evidenciju kreditora i kreditnih posrednika na osnovu Odluke o sadržaju i načinu vođenja registara banaka, filijala stranih banaka, mikrokreditnih finansijskih institucija, kreditnih unija i predstavništava stranih banaka ("Sl. list Crne Gore", br. 60/08) i Odluke o evidenciji kreditnih posrednika koju vodi CBCG ("Sl. list Crne Gore" br.51/13).

U izvještajnom periodu u evidenciju kreditora izvršen je upis dvije banke i jedne mikrokreditne finansijske institucije. Zahtjevom za upis u evidenciju kreditnih posrednika Centralnoj banci se nije obratilo ni jedno pravno i fizičko lice.

Centralna banka funkciju nadzora nad potrošačkim kreditiranjem, ostvaruje kroz kontrolu usklađenosti poslovanja banaka i mikrokreditnih finansijskih institucija kojima je Centralna banka izdala dozvolu za rad sa odredbama Zakona o potrošačkim kreditima i podzakonskim aktima kojima su bliže uređena pojedina pitanja iz oblasti potrošačkog kreditiranja, kao i kroz postupanje po dostavljenim prigovorima potrošača - korisnika potrošačkih kredita.

U izvještajnom periodu, razmotreno je i u skladu sa ovlašćenjima postupljeno po 26 prigovora potrošača nezadovoljnih postupanjem kreditora.

Jednom kreditoru je nakon sprovedenog neposrednog postupka kontrole naloženo da poboljša prakse pri odobravanju potrošačkih kredita. Zbog nepostupanja u skladu sa odredbama Zakona o potrošačkim kreditima kojima se reguliše način informisanja potrošača prilikom oglašavanja, Centralna banka je jednom kreditoru izrekla mjeru privremene zabrane kreditiranja do otklanjanja utvrđenih nepravilnosti.

Takođe, nakon utvrđenih nepravilnosti u poslovanju i kršenja odredbi Zakona o potrošačkim kreditima, podnijeta su dva zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka nadležnom područnom organu za prekršaje CBCG

b)Evidencija kreditora i kreditnih posrednika koji pružaju usluge kreditiranja, odnosno posredovanja pri kreditiranju potrošača

U izvještajnom periodu u evidenciju kreditora, koja se vodi, u Ministarstvu ekonomije upisano je deset kreditora, a u evidenciju kreditnih posrednika jedno. Izvršen je upis dvije banke i jedne mikrokreditne finansijske institucije.

c)Nadzor nad sprovođenjem Zakona o potrošačkim kreditima i podzakonskim aktima

Uprava za inspekcijske poslove preko Tržišne inspekcije je kontinuirano vršila nadzor nad sprovođenjem Zakona o potrošačkim kreditima i podzakonskim aktima (više pod tačkom e).

d)Utvrđivanje obrasca za praćenje podataka iz nadzora nad primjenom propisa iz ove oblasti, uključujući i podatke iz nadzora po žalbama potrošača- Realizovano.

e) Izvještaj o podacima iz nadzora u ovoj oblasti uključujući i podatke iz nadzora po žalbama potrošača

Tržišna inspekcija je u periodu jul 2014 – jun 2015 ukupno izvršila 50 inspekcijskih pregleda. U navedenim kontrolama utvrđene su 4 nepravilnosti, a odnosile su se na: pružanje usluga potrošačkog kreditiranja ili posredovanja u kreditiranju bez prethodnog upisa u evidenciju, prije zaključivanja ugovora o kreditu nijesu pružene informacije u skladu sa odredbama ovog zakona, kao i da ugovor o kreditu nije zaključen na papiru ili drugom trajnom mediju ili nije dat primjerak ugovora o kreditu ili da ugovor o kreditu ne sadrži propisane elemente na sažet i jasan način. Za utvrđene nepravilnosti, inspektori su u tri slučaja izrekli mjeru ukazivanja na nepravilnost i donijeli jedno rješenje o otklanjanju nepravilnosti, a izdat je jedan prekršajni nalog kojim je izrečena novčana kazna u iznosu od 400,00 €.

6.1.2. Usaglašavanje zakonodavstva (donošenje novih i revizija postojećih propisa)

a) Donošenje akata na osnovu Zakona o potrošačkim kreditima

Centralna banka je, u zakonom propisanim rokovima, donijela je sva podzakonska akta iz njene nadležnosti po osnovu Zakona o potrošačkim kreditima, kojim je Direktiva 2008/48 EZ o ugovorima o potrošačkim kreditima implementirana u crnogorsko zakonodavstvo, primjenom načela maksimalne harmonizacije.

U cilju usklađivanja pozitivno pravnih propisa iz oblasti potrošačkog kreditiranja sa relevantnim propisima Evropske unije, u novembru 2014. godine Centralna banka je usvojila Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o načinu obračunavanja i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite („Službeni list CG“, br.52/14).

Usvajanjem ove Odluke izvršena je puna implementacija Direktive Komisije 2011/90/EU o izmjeni Dijela II, Priloga I Direktive 2008/48/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta koji se odnosi na dodatne pretpostavke za obračunavanje efektivne kamatne stope na kredite.

e) Učešće u pripremi propisa iz oblasti potrošačkih kredita

U izvještajnom periodu nije bilo aktivnosti na pripremi propisa iz ove oblasti.

6.1.3. Unaprijeđenje bankarskih i drugih finansijskih usluga

a) Jačanje kapaciteta

- **institucija na sprovođenju Zakona o potrošačkim kreditima i propisa o zaštiti potrošača u bankarskom sektoru**

- **unaprijeđenje kapaciteta - stručnih službi bankarskog ombudsmana**

U okviru Direkcije za licenciranje, odobrenja, mjere i nadzor potrošačkih kredita osnovano je Odjeljenje za nadzor potrošačkih kredita u čijoj nadležnosti je nadzor nad sprovođenjem Zakona o potrošačkim kreditima i Zakona o zaštiti potrošača.

Predstavnici Centralne banke prisustvovali su organizovanim okruglim stolovima, seminarima i konferencijama posvećenim primjeni Zakona o potrošačkim kreditima i zaštiti potrošača. CBCG

6.1.4. Jačanje kapaciteta inspekcije u oblasti potrošačkih kredita

Jačanje kapaciteta inspekcije (treninzi, obuke i dr.) u cilju efikasnog nadzora nad sprovođenjem Zakona o potrošačkim kreditima na području realnog sektora

Predstavnici Tržišne inspekcije, u organizaciji TALEX-a, bili su u studijskoj posjeti Direktoratu za zaštitu potrošača u Lisabonu u okviru koje su se bliže upoznali sa radom institucija koje su nadležne za zaštitu potrošača i implementaciju propisa i u ovoj oblasti.

6.1.5. Podizanje svijesti u oblasti potrošačkih kredita

Podizanje nivoa svijesti potrošača o njihovim pravima i obavezama iz ove oblasti putem informisanja potrošača

Informacije su date u okviru tačke I-4.b) Saradnja sa drugim nadležnim organima, institucijama, NVO za zaštitu potrošača i privredom u oblasti zaštite potrošača u dijelu razmjene informacija, edukacije, informisanja, podizanja svijesti o značaju zaštite potrošača itd.

6.1.6. Informisanje javnosti o pravima potrošača u bankarskom sektoru

U cilju edukacije i podizanja nivoa informisanosti, javnost je o načinu ostvarivanja i postupku zaštite prava potrošača - korisnika potrošačkih kredita informisana putem interneta (web stranice Centralne banke), informativnih i tematskih emisija, kao i putem štampanih medija.

CEZAP je konstantno, i sopstvenim kapacitetima radio na podizanju nivoa svijesti kada je u pitanju obrazovanje potrošača u finansijskom sektoru u 2014 i 2015. godini obratili su više pažnje na to područje zbog posebnih okolnosti (sudski slučaj koji CEZAP sa

Velimirović advokatskom kancelarijom vodi u ime više od 300 klijenata koji su uzeli stambene kredite u švajcarskim francima (od Hipo Alpe Adria banka). Imali su nastupe u TV emisijama poput - okvir, Robin Hud, otvoreno, Pravni život. Takođe, su objavljivani mnogobrojni tekstovi u štampanim i elektronskim medijima a svakodnevna komunikacija sa klijentima navedene banke kao i sa klijentima drugih banaka doprinosi informisanju i boljoj edukaciji potrošača o njihovim pravima u bankarskom sektoru.

6.2. Usluge u osiguranju

6.2.1. Implementacija Zakona o osiguranju i ostalih propisa iz oblasti osiguranja koja se odnose na zaštitu potrošača.

Razmatranje i odlučivanje po prigovorima i žalbama osiguranika, odnosno korisnika osiguranja, na rad društava za osiguranje, zastupnika i posrednika u osiguranju i agencija za pružanje drugih usluga u osiguranju.

U posmatranom periodu, Agencija je primila i riješila 47 prigovora osiguranika. Od ovoga broja:

- 27 prigovora odnosilo se na osiguranje od autoodgovornosti
- 9 prigovora odnosilo se na osiguranje života
- 3 prigovora odnosilo se na putno osiguranje
- 3 prigovora odnosilo se na osiguranje imovine (osiguranje stana, kuće)
- 5 prigovora odnosilo se na ostala osiguranja (kasko, kolektivna osiguranja, isl)

Od ukupnog broja primljenih prigovora, 8 prigovora je još u procesu rješavanja, po 3 prigovora osiguraniku je isplaćen nesporni dio, odnosno priznato pravo na dodatnu isplatu. Za ostale prigovore, osiguranicima odnosno oštećenim licima prosljeđena je dokumentacija i dostavljen odgovor Agencije, sa obrazloženjem. Postupak pred Agencijom ne utiče na mogućnost pokretanja sudskog spora.

6.2.2. Informisanje potrošača o ulozi Agencije za nadzor osiguranja

Putem medija, Interneta (na web stranicama Agencije i NVO), objavljivanjem na oglasnim tablama, flajerima i ostalom reklamnom materijalu NVO.

U posmatranom periodu, Agencija je izvještavala javnost o:

- organizovanim ispitima za obavljanje poslova zastupanja odnosno posredovanja u osiguranju,
- promjeni osiguranih suma po Zakonu obaveznom osiguranju u saobraćaju
- mišljenjima o primjeni odredaba Zakona o osiguranju
- okruglim stolovima i konferencijama
- obavezama u vezi sa sprječavanjem pranja novca i finansiranja terorizma

- izmjenama regulative iz oblasti osiguranja
- mjesečnim i kvartalnim pokazateljima poslovanja društava za osiguranje
- godišnjem stanju tržišta osiguranja (za 2014.godinu).

U ovom periodu, Agencija je informacije o tržištu osiguranja plasirala i posredstvom internet strane www.portalanalitika.me, a podaci o tržištu osiguranja i specifičnim segmentima (npr.osiguranje u poljoprivredi, osiguranje od nezgode i dobrovoljno zdravstveno osiguranje) bili su dostupni i u zdanjima časopisa „Svijet osiguranja“.

III OBRAZOVANJE I INFORMISANJE

1. Obrazovanje potrošača

1.1 Implementacija međupredmetnog programa(Zaštita potrošača za osnovne i srednje škole)

1.1.1 Razvijanje mehanizma za implementaciju međupredmetnog programa Zaštite potrošača

- Seminari za nastavnike
- Savjetovanja,okruli stolovi
- Stručna literatura

15% osnovnih i 5% srednjih škola implementira program zaštite potrošača

1.1.1.1 Obrazovanje za održivi razvoj

1.1. Međupredmetna oblast u predmetnim programima, Osnovna škola

Definisano je sedam međupredmetnih tema saglasno crnogorskim prioritetima, tradiciji i opredeljenjima, uz puno uvažavanje međunarodnih strateških dokumenta na polju obrazovanja za održivi razvoj. U okviru međupredmetne teme 7. Obrazovanje za i o ljudskim pravima, uvršteno je **potrošačko obrazovanje**. Ovaj program je usvojio Nacionalni savjet za obrazovanje na 27. sjednici održanoj 17.3.2014.g.

Osnovu za uvođenje međupredmetnih oblasti u obrazovni sistem predstavlja Evropski okvir ključnih kompetencija za cjeloživotno učenje.

1.2. Međupredmetne oblasti u predmetnim programima, Opšta gimnazija

U okviru osam međupredmetnih oblasti saglasno crnogorskim prioritetima, tradiciji i opredeljenjima, uz puno uvažavanje međunarodnih strateških dokumenata, u okviru Obrazovanje za tržište, rad i potrošnju (ekonomsko obrazovanje), uvrštena je zaštita potrošača.

Usvojio Nacionalni savjet za obrazovanje na 32. sjednici održanoj 23. marta 2015.

1.3. Analiza predmetnih programa u osnovnoj školi

1.3.1. Analiza predmetnih programa u osnovnom obrazovanju

Napravljen je dokument u kome je izvršena analiza predmetnih programa u osnovnoj školi i gimnaziji. U toj analizi je između ostalog dijagnosticirano u kojim sve predmetnim programima se nalaze direktni i indirektni nastavni ciljevi a koji se odnose na program Zaštita potrošača.

1.4. Analiza predmetnih programa u srednjem obrazovanju

1.4.1. Analiza predmetnih programa u srednjem obrazovanju

Napravljen je dokument u kome je izvršena analiza predmetnih programa u osnovnoj školi i gimnaziji. U toj analizi je između ostalog dijagnosticirano u kojim sve predmetnim programima se nalaze direktni i indirektni nastavni ciljevi a koji se odnose na program Zaštita potrošača.

1.5. Predmetni programi u srednjem obrazovanju

1.5.1. Struktura predmetnih programa u srednjem obrazovanju

U svim predmetnim programima uvedena je obaveza nastavnika da realizuju međupredmetne oblasti a između ostalih i oblast Zaštite potrošača.

Napomena: Međupredmetne oblasti/teme su obavezne u svim nastavnim predmetima i svi nastavnici su obavezni da ih ostvaruju.

2.1. Priprema Pilot projekta za uvođenje sadržaja zaštite potrošača u obrazovni sistem

2.1.1. Formiranje komisije (6 komisija po 5 članova i koordinator iz ZzŠ) sa zadatkom izrade priručnika za nastavnike sa potrebnim didaktičkim materijalom (radni listovi, radionice, i sl.)

2.1.2. Obuka komisija za izradu priručnika

Organizovati trodnevni seminar sa ciljem predstavljanja programa zaštite potrošača i izrade skice priručnika za nastavnike (36 učesnika). Na seminaru obezbijediti kompetentne domaće i strane eksperte (predstaviti model izrade priručnika)

2.1.3. Izrada priručnika za nastavnike i didaktičkih materijala za učenike

Izrada priručnik za nastavnike i didaktički materijal za djecu različitih nivoa obrazovanja (od predškolskog do srednjoškolskog uzrasta).

2.1.4 Tehnička obrada i štampa priručnika za nastavnike i didaktičkih materijala za učenike

Obezbijediti kvalitetnu tehničku obradu i štampanje dovoljnog broja priručnika za predškolske ustanove, osnovnu školu, gimnaziju i srednje stručne škole

2.2. Podizanje obrazovnog nivoa potrošača (odraslih) u cilju unaprijeđenja njihovog položaja na tržištu

- Donijeti Plan podizanja obrazovnog nivoa potrošača (odraslih) za 2014.god. ,
- Realizacija Plana

Napomena: Na II sjednici Savjeta za zaštitu potrošača 11.5.2015.godine, raniji Pilot projekat za uvođenje sadržaja zaštite potrošača u obrazovni sistem je stavljen ad acta kao zastario i prevaziđen – za koji nijesu u planiranim vremenskim okvirima obezbijeđena sredstva za implementaciju!

3. Informisanje potrošača od strane Uprave za inspekcijske poslove

3.1. Informisanje potrošača o ulozi inspekcija Uprave za inspekcijske poslove na području zaštite ekonomskih interesa potrošača i bezbjednosti neprehrambenih proizvoda i hrane

Uprava za inspekcijske poslove redovno je obavještavala javnost o postignutim rezultatima inspekcija na polju zaštite ekonomskih i drugih interesa potrošača putem sajta Uprave i redovnog emitovanja emisije „Siva zona“ na RTCG. Po pitanju bezbjednosti proizvoda, Uprava je kontinuirano objavljivala listu opasnih proizvoda na sajtu www.potrosac.me. Projektom Vlade Crne Gore „Budi odgovoran“ omogućeno je građanima da preko android aplikacije dostavljaju, pored ostalog, i žalbe koje se odnose na povredu prava potrošača, koje se preko Uprave za inspekcijske poslove distribuiraju nadležnim inspekcijama na postupanje. Takođe, Uprava za inspekcijske poslove je aprila 2013. uspostavila besplatan pozivni servis 080 555 555, preko koga građani podnose žalbe o bezbjednosti proizvoda (tržišni nadzor) i o zaštiti ekonomskih interesa potrošača. U funkciji su i drugi komunikaciono-informacioni kanali, poput mejla: prijava@uip.gov.me, internetske stranice: www.uip.gov.me; www.ti.gov.me, www.potrosac.me; kao i drugi telefoni i adrese elektronske pošte objavljeni na ovim sajtovima.

3.2. Saradnja sa NVO sektorom za zaštitu potrošača u cilju informisanja potrošača o njihovim pravima i načinu rješavanja njihovih žalbi u upravnom postupku

U saradnji sa NVO „CEZAP“ realizovana je saradnja u dijelu konsultacija po pitanju primjene novog Zakona o zaštiti potrošača (održan okrugli sto čiji je cilj bio podizanje nivoa znanja i razumijevanja prava potrošača od strane preduzetnika, kao i diskusija o stvarnim i mogućim problemima, koji se mogu prevazići direktnim dijalogom).

U saradnji sa NVO „Evropski pokret u Crnoj Gori“ održane su sesije radne grupe VI na teme: opšta bezbjednost proizvoda i distanciona trgovina u kojima su učestvovali predstavnici inspekcija Uprave nadležnih za zaštitu potrošača i tržišni nadzor. Održan je sastanak sa Unijom poslodavaca povodom primjene novog Zakona o zaštiti potrošača.

3.3. Saradnja sa medijima u cilju informisanja potrošača

PR služba redovno daje saopštenja za javnost koja se odnose na rezultate inspekcija po pitanju suzbijanja kršenja prava potrošača, a isto tako i na obavještavanje javnosti o nebezbjednim proizvodima koji se mogu naći u prometu. Takođe ovi podaci su objavljivani i putem sajta Uprave i redovnim emitovanjem emisije „Siva zona“ na RTCG. Preko PR službe organizovana su brojna gostovanja u elektronskim medijima inspektora Uprave po pitanju zaštite ekonomskih interesa potrošača i bezbjednosti proizvoda. Predstavnici Uprave za inspekcijske poslove redovno učestvuju u emisiji „Potrošački kod“, koja se svakih petnaest dana emituje na Javnom servisu RTCG.

3.4. Redovno ažuriranje informacija na sajtu www.potrosac.me i www.uip.gov.me

Na sajtovima www.potrosac.me i www.uip.gov.me redovno se objavljuju informacije o nebezbednim proizvodima koji se mogu naći u prometu, a na ovim sajtovima nalaze se i brojne informacije koje mogu biti od koristi potrošaču radi zaštite njegovih ekonomskih interesa i zdravlja – kada je bezbjednost proizvoda u pitanju.

Crna Gora

**Organ državne uprave nadležan za oblast na koju se propis
odnosi/donosilac akta**

MINISTARSTVO EKONOMIJE

Naziv propisa	Prijedlog izvještaja o realizaciji godišnjeg Akcionog plana NPZP 2012-2015, za period jul, 2014 –jun, 2015	
Klasifikacija propisa po oblastima i podoblastima uređivanja	oblast	podoblast
	XVII. Tržište, ugostiteljstvo i turizam	8. Zaštita potrošača (propisi o zaštiti potrošača i sl.)
Klasifikacija po pregovaračkim poglavljima Evropske Unije	poglavlje	podpoglavlje
	28. Zaštita potrošača i zdravstvena zaštita	28.20.40 Zaštita ekonomskih interesa [15.20.40]
Ključni termini - eurovok deskriptori	<ul style="list-style-type: none">- Ministarstvo ekonomije- drugi organi državne uprave nadležni za sprovođenje politike zaštite potrošača,- Uprava za inspekcijske poslove- Savjet za zaštitu potrošača- jedinice lokalne samouprave- Privredna komora Crne Gore- Centralna banka Crne Gore- druga udruženja učesnika na tržištu- organizacije potrošača- potrošač	